

E
E X A M E N

E
M
P
L
E
R

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. FORORD OG FORMÅL	2
2. HVAD SKAL MAN KUNNE TIL EKSAMEN?	3
3. EKSAMENSFIF	8
4. ARGUMENTATIONSSKEMA	11
5. DOMSFORBEREDELSESSKEMA	13
6. AFTALERET	15
AFTALERET – HVORFOR OG HVORDAN?	15
INSPIRATIONSOPGAVER OG BESVARELSER I AFTALERET	18
AFTALERETSOPGAVE 1: GALLERIET	19
AFTALERETSOPGAVE 2: BILFORHANDLEREN	27
AFTALERETSOPGAVE 3: HAVEMØBLERNE	33
AFTALERETSOPGAVE 4: BRUGTE BILER	42
FAGLIG TJEKLISTE I AFTALERET	58
7. ERSTATNINGSRET	62
ERSTATNINGSRET – HVORFOR OG HVORDAN?	62
INSPIRATIONSOPGAVER OG BESVARELSER I ERSTATNINGSRET	67
ERSTATNINGSRETSOPGAVE 1: FESTEN	68
ERSTATNINGSRETSOPGAVE 2: MEDARBEJDEREN, DER BLEV NYSGERRIG	86
FAGLIG TJEKLISTE I ERSTATNINGSRET	101
8. KØBERET	105
KØBERET – HVORFOR OG HVORDAN?	105
INSPIRATIONSOPGAVER OG BESVARELSER I KØBERET	108
KØBERETSOPGAVE 1: OSTEHANDLEREN	109
KØBERETSOPGAVE 2: MOBILTELEFONEN	118
KØBERETSOPGAVE 3: GARDINERNE	125
FAGLIG TJEKLISTE I KØBERET	132

1. Forord og formål

Vi giver viden videre. Derfor har Hortens studentergruppe lavet denne eksempelsamling til jurastuderende på primært første år på landets universiteter.

Hæftet giver både generelle eksamenstips og gennemgår mere specifikt eksempler på besvarelser inden for områderne aftaleret, erstatningsret og køberet. Det er tænkt som et inspirations- og øvelseshæfte til at træne sin eksamensteknik. eksempelsamlingen er dermed ikke en gennemgang af eller en erstatning for fagenes pensum. I stedet indeholder eksempelsamlingen uddrag af pensumrelevante forhold inden for de enkelte retsområder og kan anvendes som øvelsesredskab for læseren.

Man skal som studerende være grundigt inde i det faglige stof og være i stand til at kunne formidle en selvstændig juridisk besvarelse inden for de forskellige retsområder. I den forbindelse har vi på studiet manglet en systematisk udveksling af formuleringer, struktur og praktisk retsanvendelse. Det er derfor vores håb, at vi med Examens-Exempler kan give redskaber og erfaringer videre, som kan hjælpe til, at nye jurastuderende kommer godt fra start på studiet.

Horten har som virksomhed afholdt omkostninger til dette hæfte. Da eksempelsamlingen er udarbejdet af studerende, er formålet ikke at yde juridisk rådgivning, men derimod at tilbyde et inspirationsgrundlag til egen faglig udfoldelse.

Hæftet udbydes elektronisk. Visse elementer i hæftet er låst, mens andre kan udfyldes frit med egne besvarelser for at skabe en personlig udgave af hæftet.

Eksempelsamlingen er udarbejdet den 1. august 2018. Der tages forbehold for lovændringer og retspraksis efter denne dato.

Feedback modtages gerne på mail: co-study@horten.dk. Held og lykke til eksamen!

Hortens studerende, august 2018

1. udgave, 1. oplag

2. Hvad skal man kunne til eksamen?

Opgavebesvarelser har til formål at træne studerende i anvendelsen af den juridiske metode. Afhængig af hvilken teoretisk tilgang man har til metoden, handler det i praksis om at kunne **identificere relevante problemstillinger** ud fra et **faktuelt hændelsesforløb** og **argumentere juridisk begrundet** for det **resultat**, som man mener, skal være det endelige. Det er den metode, man skal mestre til eksamen.

Syv gode råd:

1. Husk at besvare alle spørgsmål
2. Læs opgaven grundigt og "overhold" faktum
3. Drop overflødige ord
4. Skriv præcist
5. Tjek referencer
6. Husk retskildehierarkiet
7. Bevar overblikket i opgaven (struktur)

"Min sag er en sikker vinder!"

Dette udsagn er udbredt blandt jurister, men det er kun korrekt, hvis det antages, at sagen beror på en misforståelse/manglende forståelse af juraen hos den anden part. Langt de fleste retssager vedrører forhold med kompleks jura og faktum. Lad os forestille os, at to personer er blevet uenige om, hvorvidt de har indgået en aftale om køb af en computer. Hvis den ene part fremfører det synspunkt, at der ikke skulle være indgået en aftale, da der ikke er betalt for computeren, vil det være en forkert retsanvendelse, da den pågældende lov ikke lægger vægt på, om der er sket betaling, men om der er sket accept af et tilbud. Derfor er det vigtigt at kende reglerne, så man ved, hvilke rammer man bevæger sig indenfor på den juridiske scene. Havde den ene part derimod lagt vægt på, at der ikke var indgået en aftale, fordi hans klient ikke havde accepteret tilbuddet, er der et større grundlag for at fremføre de synspunkter, der støtter op om, hvad der kræves for at statuere en accept i aftaleretten.

Da aftaleloven ikke oplister et krav om, at modtageren af et tilbud skal vende tilbage med sætningen "*jeg accepterer dit tilbud*", skabes der således grundlag for en argumentation, hvor forståelsen for parternes situation, omstændighederne ved aftaleindgåelsen og retsvirkningen ved udfaldet af uoverensstemmelsen bliver afgørende elementer. Den gode juridiske argumentation er afgørende for en god opgavebesvarelse.

Opbygning af noter

Når man læser op på pensum vil man typisk udarbejde et omfattende noteapparat, og man kan derfor lige så godt forsøge at formulere det juridiske indhold, så man bedre forstår den aktuelle kontekst af bestemmelserne og deres sammenhæng. Et godt tip er at starte med at formulere sig som om, man skulle fortælle nogen, hvad der skal og kan lægges vægt på i en juridisk analyse.

Forstå hensynet bag reglerne

Juraen fremstår ofte svær forståelig, idet man som studerende ofte fokuserer for meget på detaljerne og de enkelte bestemmelser fra start. En forståelse for detaljerne er naturligvis nødvendig for at løse juridiske opgaver på korrekt vis. Men det er vigtigt også at have en sammenhængende forståelse for, hvorfor der overhovedet er et reguleringsbehov på området, f.eks. hvorfor vi har regler om aftaler? Dermed er det vigtigt at have en forståelse for hensynet bag en given regulering. Derfor opfordrer vi til ikke at skippe historie- og baggrundsafsnittene i lærebøgerne. Hvis man vil blære sig til en mundtlig eksamen, er det et godt fif at henvise til baggrunde og hensyn bag den regulering, som man er ved at redegøre for, da det viser overskud og en generel forståelse af faget.

Eksamensbesvarelsens elementer

De elementer, der er grundlæggende for samtlige eksamensbesvarelser, er indledning, diskussion/argumentation og konklusion/vurdering. I det følgende giver vi bud på, hvordan man som studerende som led i sin eksamenstræning kan forberede tekster, der fastholder strukturen til eksamen.

Indledning

Indledninger har til formål at introducere læseren for, hvilke elementer casen lægger op til en besvarelse af. Det er således her, at man overordnet identificerer

de juridiske problemstillinger. Indledningens formål ikke er at gengive casens faktuelle forhold, men derimod kort at fremhæve de juridiske problemstillinger. I nogle situationer kan det være en fordel at formulere indledningen, når man har besvaret samtlige forhold i opgaven, da man således er skarpere på, hvad man konkret har behandlet. På den anden side kan det også være en fordel at starte med at lave en indledning for sig selv, idet man tvinges til at skabe systematik i opgavebesvarelsen fra starten.

En indledning til generelle aftaleretlige besvarelser kan formuleres således:

Indledningsvist kan det konstateres, at der tale en aftaleretlig problemstilling. Opgaven lægger som følge af hændelsesforløbet op til en behandling af, hvorvidt der er indgået en gyldig og bindende aftale, og om denne i så fald kan erklæres ugyldig. Dette vil blive behandlet i det følgende.

Diskussion/ argumentation

Diskussionsafsnittet er det vigtigste afsnit i opgavebesvarelsen. I diskussionsafsnittet er det afgørende, at man identificerer de forhold, der lægger op til diskussion. Derimod skal man være varsom med selv at "udfylde" opgaveteksten, dvs. selv lægge forhold til grund, uden at de er beskrevet. Hvis et forhold ikke er beskrevet fyldestgørende nok til, at det udgør en juridisk problemstilling, er det formentlig opgaveforfatterens hensigt. Når de forhold, der lægger op til diskussion er identificeret, skal man argumentere for og imod. Sager ville aldrig opstå, hvis folk er enige om måden at læse loven på, de faktiske forhold eller hvad der er rimeligt i en konkret kontekst. Brug derfor [argumentationsskemaet](#) for at skabe struktur eller øve dig selv i at argumentere.

Et diskussionsafsnit i en aftaleretlig problemstilling vedrørende uoverensstemmende accept kan se således ud:

Ad 1: uoverensstemmende accept mellem X og Y

Forholdet omhandler en uoverensstemmelse vedrørende (...) Det skal derfor vurderes, hvorvidt der er tale om en uoverensstemmende accept.

X mener (...), hvilket kan tages som udtryk for, at han/hun var i god tro om uoverensstemmelsen og derfor ikke var klar over, at accepten ikke stemte overens med tilbuddet. Hvis Y må have indset dette, er det at side stille med en godkendelse af det uoverensstemmende indhold, med mindre Y giver udtrykkelig meddelelse til X om, at han/hun ikke vil være bundet af aftalens indhold, jf. AFTL § 6, stk.2. Y anser det derimod som (...), hvilket taler for, at han/hun ikke var bekendt med (...). I (U.xxxx.xx), hvor en lignende situation præsenterede sig, blev der imidlertid lagt særlig vægt på (...), hvorfor det må konstateres, at Y burde have været bevidst om betydningen af X udsagn.

Konklusion/ vurdering

Konklusioner tjener som afslutninger og skal besvare opgavens spørgsmål endeligt. Ofte anses korte konklusioner for at være bedre end lange konklusioner, da det ikke handler om at gengive argumentation eller inddrage nye forhold. Hvis man gennemgår rettevejledninger, vil man vide, at det ikke altid er konklusionerne, der er afgørende for en god karakter – det er opgavens gennemgående argumentation, der er det bærende element.

Dette gælder selvfølgelig ikke, hvis en opgave kun har et korrekt svar. Alligevel skal man dog huske på, at det er nødvendigt at nå til et resultat.

Der er ingen i den virkelige verden, der vil betale dig for at have to forskellige holdninger, men evnen til at lade jus og faktum falde ud til den ene eller andens fordel er derimod af betydelig værdi. Derfor er konklusionen vigtig. Et godt tip er at lave delkonklusioner ved opgavebesvarelsenerne og tjekke, at man kan besvare problemstillingen ud fra konklusionen.

En konklusion på ovenstående diskussion om uoverensstemmende accept kan se således ud:

Da Y har / ikke har meddelt X, at han/hun ikke vil godkende tilbuddet, må det må det konkluderes, at der ikke/ er indgået en bindende aftale, jf. AFTL § 1, jf. AFTL § 6, stk.2

Husk at besvare alle opgavens spørgsmål! Det lyder som en selvfølge, men i praksis er der mange, der enten glemmer det eller disponerer for dårligt over den tildelte tid til, at de får det gjort.

3. Eksamensfif

"Til den første mundtlige eksamen i familie- og arveret besluttede en studiekammerat og jeg os for at sætte os sammen og stille hinanden "spotspørgsmål" inden for samtlige pensumområder. Det gjorde, at jeg fik en god forståelse for faget og følte mig velforberedt til eksamen. Jeg har til samtlige af mine efterfølgende mundtlige eksamener nedsat en sparringsgruppe med et par med-studerende, hvor vi har stillet hinanden tilfældige spotspørgsmål inden for et fags område."

Jeppe, erfaring fra 2. semester.

"Til eksamen i erstatning og kontrakt brugte jeg meget lang tid på ét spørgsmål. Jeg nåede derfor ikke at besvare hele opgavesættet, før de fire timer var gået. Siden da har jeg til skriftlige eksaminer lavet en tidsplan, der angiver, hvor lang tid jeg maksimalt må bruge på hvert spørgsmål."

Victoria, erfaring fra 1. semester

"Jeg brugte meget tid på at skrive udførlige noter til fagene gennem semesteret. Da eksamenstiden nærmede sig, havde jeg dog ikke den glæde af noterne, som jeg havde ønsket mig. Siden da har jeg inden semesterstart brugt tid på at sætte mig ind i eksamensformen for det enkelte fag og derefter tilpasset mine noter til den pågældende eksamensform."

Michelle, erfaring fra 3. semester

"Jeg har været til mange forskellige former for eksamen i løbet af mine år på jura. Det var først på 5. semester, at jeg fandt ud af at min måde at læse op til en eksamen på afhænger meget af eksamensformen. Eksempelvis skriver jeg færre noter i løbet af året, når jeg skal til mundtlige eksamener – mens jeg til skriftlige eksamener udformer mine noter som en form for minikompendie til mig selv. Da jeg havde familie- og arveret ville jeg derfor ønske, at jeg vidste, at en mundtlig eksamen som udgangspunkt kræver en anden måde at forberede sig på."

Katrine, erfaring fra 5. semester

"På femte semester skulle jeg op til mundtlig eksamen i konkurrence- og markedsføringsret og forberedte mig alene. Jeg skrev dispositioner til samtlige emner, jeg printede og afmærkede emnerne med farvestrålende klistermærker – men til eksamen blev jeg slynget rundt i hele pensum og fik 7. Efterfølgende skulle jeg til mundtlige eksaminer i selskaber og kapitalmarkeder og længerevarende kontraktforhold, og nu forberedte jeg mig i stedet ved at sidde med en studiekammerat og tale om emnerne. Så fik jeg 12 og 10, fordi jeg var vant til at formulere sætningerne og svare fra mig."

Adam, erfaring fra 5. semester

"Det er nemmere at forstå loven, hvis man forstår, hvorfor loven er blevet til. Jeg husker pensum bedre, hvis jeg sætter mig ind i hensynet bag reglerne og selv opstiller eksempler, hvor reglerne bliver brugt. På den måde bliver du samtidig i stand til at ræsonnere dig frem til et svar, hvis du til eksamen bliver spurgt om noget, som du ikke lige umiddelbart kan svare på."

Camilla, generel erfaring

"Ofte er der dele af lærebøgerne, som er svære at forstå – også selvom de læses et par gange. Da jeg begyndte på jurastudiet, var det fristende at springe de svære passager over og håbe på det bedste til eksamen. Men det kommer til at bide en i halen i sidste ende! Under eksamenslæsningen, stiller jeg derfor mig selv spørgsmål til det svære stof. Herefter opdeler jeg de svære passager i mindre dele og omformulerer dem, indtil jeg forstår dem og kan svare på mine egne spørgsmål."

Clement, generel erfaring

"Jeg skulle til mundtlig eksamen i selskabsret, hvor jeg ville "blære mig" med at have terpet de forskellige bestemmelser om regnskabsklasser i årsregnskabsloven. Jeg endte at bytte rundt på paragrafferne, hvilket medførte, at jeg ved karaktergivningen modtog bemærkningen om, at jeg nok måtte anses for lidt af en "cowboyadvokat" - sådan som jeg havde skudt i øst og vest med paragrafferne. Derefter har jeg for så vidt angår referencer til omfattende love under en mundtlig eksamen, konsekvent holdt mig til indholdet af bestemmelser opdelt i lovens kapitler – det virker troværdigt og reducerer risikoen for talforvirring til en mundtlig eksamen."

Josephine, erfaring fra 5. semester

4. Argumentationskema

Argumentationen er et af de bærende elementer for jurister. På studiet skal vi demonstrere, at vi kan gennemføre en begrundet argumentation. Argumentationen er bundet op på retskilderne, og i den forbindelse er det en fordel at synliggøre de argumenter, der taler henholdsvis for og imod en given retsfølges indtræden. Det er vigtigt at argumentationen er struktureret og relevant. Med skemaet nedenfor er tanken, at man til brug for eget overblik udfylder felterne med henblik på at skabe overblik over 1) hvad det er, man skal diskutere, 2) hvorfor det er relevant at diskutere og 3) hvad der i medfør af loven og retspraksis kan inddrages i den juridiske argumentation. I kolonnen "argumentation" kan man derfor både indsætte lovbestemmelser, almene hensyn og domme, som har betydning for udformningen af en begrundet argumentation.

Spørgsmål	Hvorfor er det relevant at besvare?	Argumentationsgrundlag	
Er der fremsat et tilbud , eller er der alene tale om en opfordring til at gøre tilbud?	Et tilbud har bindende virkning for afgiveren, når det er kommet til modtagerens kundskab, jf. AFTL § 1 og § 7. Man er derfor som udgangspunkt forpligtet til at opfylde aftalen, hvis man har accepteret et tilbud.	For at der er fremsat et tilbud: U.2009.2007 , hvor en hjemmeside beregnede priser for flytteopgaver og ved færdiggørelsen af beregningerne angav disse som "tilbud", således at et sådan blev anset for fremsat til trods for, at det var baseret på et fejagtigt beregningsgrundlag .	Imod at der er fremsat et tilbud: U.2003.907 , hvor en bilforhandler havde sat en bil til salg på en hjemmeside, hvor salgs-annoncen alene blev anset for at udgøre en opfordring til at gøre tilbud.

5. Domsforberedelsesskema

Det er sjældent, at man kan besvare en case udelukkende ud fra en lovbestemmelse. Som anført består den juridiske metode bl.a. i, at man argumenterer for og imod. I denne diskussion er retspraksis yderst vigtig.

Én måde at systematisere pensumdomme på er ved at skrive korte noter i skemaform som nedenfor. Til eksamen kan man hurtigt søge i dokumentet efter eksempelvis "Børns erstatningsansvar", hvorefter indholdet af de relevante domme herom er let tilgængeligt. Nedenstående skema skal derfor ses om et hjælpeværktøj til at systematisere relevante pensumdomme. Desuden kan skematiskeringen hjælpe med at danne overblik over den retskildemæssige værdi af en afgørelse, da det er let at identificere og indsætte instanser, præmisser og dissenser i skemaformen.

Lektion	Titel	Fokus	Betydning
Indsæt lektionsnummer, så du ved hvilken del af pensum, afgørelsen vedrører	Indsæt dommens titel, så du kan kopiere nummeret ind i eksamensbesvarelsen	Beskriv tvistepunktet, evt. i form af paragrafer	Skriv gerne med <u>dine egne ord</u> , hvordan dommen er refereret i pensum. Hvis der ikke står andet end et domsnummer, kan der tages udgangspunkt i en introtekst fra Karnov el. lign.
X "Børns erstatningsansvar"	U.1990.123V	Culpa hos børn: grov uagtsomhed	To drenge på hhv. 9 og 10 år havde leget med tændstikker i et omklædningsrum på deres skole, hvilket havde medført en omfattende ildebrand. Erstatningsbetingelserne blev anset for opfyldt og retten udtalte, at der henset til de særlige omstændigheder, herunder at der var tændt ild til brandbart materiale med henblik på at lave bål, var udvist grov uagtsomhed, og skaden uanset drengens alder, var påregnelig. Børns alder kan således have konkret betydning for, hvilke konsekvenser, der er påregnelige, samt for graden af skyld.

6. AFTALERET

Aftaleret – hvorfor og hvordan?

Aftaleretten er en af de absolut ældste og vigtigste retskilder, vi har. Aftaleretten regulerer for det første **stiftelsen** af en aftale. I løbet af en dag stifter vi flere aftaler, end man umiddelbart tror. Når vi foretager et køb i et supermarked eller på nettet, så indgår vi købsaftaler, hvorfor man herefter er omfattet af bl.a. aftaleloven. Større aftaler om køb af fast ejendom samt fuldmagtsforhold er tillige en del af aftaleretten. Aftaleretten er med andre ord yderst relevant i praksis og er hele fundamentet for meget af den jura, I senere vil beskæftige jer med.

I Danmark har vi aftalefrihed, hvorfor der som udgangspunkt ikke findes grænser for, hvad man kan aftale sig til, så længe det sker inden for lovgivningens rammer. Retten til frit at kunne indgå aftaler skal ses i sammenhæng det mest grundlæggende princip inden for aftaleretten, nemlig at aftaler skal respekteres og opfyldes. Udgangspunktet er således, at man frit kan indgå aftaler, men at aftalerne herefter har en bindende virkning, hvorfor man ikke blot kan undlade at opfylde aftalen, hvis man ombestemmer sig. Hensynet til, at aftaler er bindende, når de er gyldigt indgået, er et samfundsmæssigt hensyn. Når der indgås en aftale, skal man kunne indrette sig herefter. Hvis aftaler uden de store vanskeligheder kunne tilsidesættes, ville det skabe en enorm usikkerhed, hvilket ville skade samfundet som helhed.

Udgangspunktet om, at en aftale er bindende, når den er indgået, modificeres i visse tilfælde. Det skyldes, at man med tiden bl.a. har udviklet **ugyldighedsregler**, **præceptive lovregler** og **rimelighedsbetragtninger**, herunder **forudsætningslæren** og **koncipistreglen**. Disse regler og betragtninger, som er yderst relevante i praksis, er skabt på baggrund af særlige hensyn.

Ugyldighedsreglerne er opstået af hensyn til aftalerettens formål. Når der indgås en aftale, skal det ske på baggrund af vilje fra parterne. I aftaleloven findes der ugyldighedsregler om tvang, svig, personlig/økonomisk udnyttelse m.fl. Der skelnes mellem svage og

stærke ugyldighedsregler, der er udtryk for en afvejning af hensynet til aftalers bindende virkning over for samfundet og individets vilje. Fælles og afgørende for disse regler er, at aftaler efter omstændighederne kan erklæres ugyldige, afhængig af udfaldet af en hensynsafvejning.

Reglerne om rimelighedsbetragtninger er en del af ugyldighedsreglerne. Ugyldighedsreglerne er karakteriseret ved, at selv om der forelå vilje fra begge parter ved aftaleindgåelse, så kan omstændighederne føre til, at aftalen er så urimelig eller strider imod almindelig hæderlighed, at aftalen må tilsidesættes eller ændres. Hvad der ligger i "hæderlig", "redelig handlemåde" og "urimeligt" er ofte en vanskelig vurdering, der må foretages konkret.

Under ugyldighedsreglerne henhører også **forudsætningslæren**. Forudsætningslæren kan finde anvendelse i tilfælde, hvor forudsætningen for indgåelsen af aftalen brister. Anvendelsesområdet for rimelighedsbetragtninger og forudsætningslæren i praksis er yderst snævert. Det skyldes, at man vægter princippet om at aftaler er bindende meget tungt grundet samfundsmæssige hensyn.

I dansk ret opererer vi med **præceptiv lovgivning**. Præceptiv lovgivning indebærer, at man ikke gyldigt kan fravige lovbestemmelsen ved aftale.

Modsætningen hertil er deklatorisk lovgivning, som frit kan fraviges ved aftale, hvorfor den deklatoriske lovgivning indtager en udfyldende rolle i tilfælde, hvor intet andet er aftalt. Præceptiv lovgivning er særligt relevant i tilfælde, hvor magtbalancen mellem aftalparterne kan føre til urimelige og uhensigtsmæssige aftaler. Det klareste eksempel er i forbrugerkøb. En almindelige borger indgår aftale med en virksomhed, der har flere ressourcer og stor erfaring inden for området. Her er der risiko for, at virksomheden får forhandlet en uhensigtsmæssig aftale på plads, hvis man ikke har vedtaget præceptiv lovgivning, der sætter grænser for aftalefriheden. Præceptiv lovgivning varetager derfor et **bekyttelseshensyn**.

Når der er indgået en gyldig aftale, opstår der regelmæssigt tvist om, hvad aftalens egentlige indhold er, fordi aftalen er formuleret upræcist eller ufuldstændigt. Der opstår altså en kamp om ord, hvor aftaleparterne er uenige om, hvordan aftalens indhold skal forstås. I disse tilfælde anvendes **aftalefortolkning**. I teorien siger man, at der findes tre måder af fortolke på. Ved anvendelse af objektiv fortolkning vurderes aftalens ordlyd; dvs. hvad den almindelige sproglige forståelse af aftalens indehold er. Den anden fortolkningsform er den subjektive fortolkning, hvor det vurderes, om det kan fastlægges, hvad parterne hver især har ment ved en specifik formulering i aftalegrundlaget ud fra de omstændigheder, aftaleindgåelsen fandt sted under. Den subjektive fortolkning adskiller sig således fra den objektive fortolkning ved, at man ser det fra parternes synspunkt ved aftaleindgåelsen i stedet for at foretage en objektiv ordlydsfortolkning. Den sidste fortolkningsform er den normative fortolkning, der bebuder, at en aftale skal vurderes og fortolkes som en helhed. Man foretager således en helhedsvurdering af, hvad der samfundsmæssigt må anses for et hensigtsmæssigt resultat.

En god indgang til aftaleretten er således, at man er opmærksom på, at det altovervejende udgangspunkt er, at vi har **aftalefrihed**, og at vi ved aftaleindgåelsen bliver **forpligtet** til aftalens indhold, hvis aftalens indhold ikke er retsstridigt og aftalen er gyldigt indgået. Dette udgangspunkt modificeres i tilfælde, hvor **ugyldighedsreglerne**, **rimelighedsbetragtninger** eller **forudsætningslæren** finder anvendelse, eller hvor man har aftalt i strid med **præceptiv lovgivning**.

Inspirationsopgaver og besvarelser i aftaleret

I det følgende fremlægger vi et omfattende antal besvarelser på konkrete miniopgaver. Opgaverne er besvaret af os, som vi selv ville formulere dem til eksamen. Husk at have i mente, at der kan være problemstillinger i opgaven, som ikke behandles i vores besvarelser af omfangsmæssige årsager, og at nogle besvarelsers indhold kan variere afhængig af, hvad besvareren har identificeret som det mest væsentlige. Der er desuden tale om forskellige måder at formulere og opbygge en opgavebesvarelse på. Hensigten er at vise, at man kan besvare en opgave på forskellige måder. Vi understreger dermed, at man skal finde sin egen stil. Vi har i besvarelserne indsat visse hjælpeoverskrifter, som indikerer, hvornår der eksempelvis er tale om indledning og konklusion. Det er dog ikke vores generelle anbefaling, at man anvender sådanne formelle overskrifter til eksamen, men at man derimod evt. laver overskrifter, som relaterer sig til besvarelsens materielle indhold.

Vi anbefaler, at I selv prøver at løse opgaverne, inden I læser vores bud på besvarelser.

Aftaleretsopgave 1: Galleriet

Grethe Grå drev til dagligt et galleri. Hun var meget succesfuld og havde travlt i butikken. Hun besluttede sig derfor for at ansætte Simon som salgsassistent. Grethe Grå ville gerne udvide sin forretning uden for Danmarks grænser og drog derfor ud på forretningsrejser i tide og utide. En dag, mens Grethe Grå var væk fra galleriet, kom en af Grethe Grås faste samarbejdspartnere, Lars Lund, forbi. Da Grethe Grå ikke var til stede, henvendte Lars Lund sig til Simon. Lars Lund ville gerne sælge nogle malerier fra en up-coming kunstner, og han forsikrede Simon om, at dette var en rigtig god handel. Simon stod normalt ikke for indkøb til galleriet, men blev så nysgerrig, at han sagde ja til at købe 10 malerier til en samlet pris på kr. 100.000 på vegne af galleriet.

Grethe Grå fandt hurtigt ud af, hvilken handel Simon havde indgået, da hun kom tilbage. Hun indskærpede over for ham, at hans ansvar var at sælge malerier – ikke at købe dem. Hun syntes dog det lød spændende med den nye up-coming kunstner, så hun valgte at tage imod disse og foretog sig ikke yderligere.

Ugen efter var Grethe Grå igen væk. Lars Lund kom forbi galleriet, hvor han mødte Simon. Denne gang ville han gerne sælge to kostbare og sjældne malerier til en samlet pris på kr. 500.000. Simon tænkte, at Grethe Grå nok ikke ville gå glip af denne mulighed og takkede ja til at købe malerierne.

Da Grethe Grå kom tilbage til galleriet og blev bekendt med handlen mellem Simon og Lars Lund, blev Grethe Grå rasende, og hun mente ikke, at hun var bundet til købet.

Du kan besvare opgaven nedenfor.

Besvarelse nr. 1

Indledning

Spørgsmålet er, hvorvidt at Simon (herefter S) har indgået en bindende aftale med Lars Lund (herefter L) på vegne af Grethe Grås galleri (herefter G).

Diskussion + vurdering

S og L har indgået en aftale vedrørende køb af to malerier til kr. 500.000, hvorfor denne som udgangspunkt er bindende, jf. aftaleloven (herefter Aftl) § 1. Det skal bemærkes, at det er et mundtligt tilbud, som S har accepteret rettidigt, jf. Aftl § 3, stk. 2. Det kan indledningsvist bemærkes, at S har en stillingsfuldmagt som salgsassistent hos G, jf. Aftl § 10, stk. 2. Han kan derfor på vegne af G sælge malerier som led i sit arbejde. De handler, som S foretager, forpligter G umiddelbart, jf. Aftl § 10, stk. 1.

Spørgsmålet er herefter, om S er bemyndiget til at købe malerier på vegne af G fra L. Det kan ikke anses som værende omfattet af hans stillingsfuldmagt, da han er ansat til at sælge. Det fremgår desuden, at S ikke normalt stod for indkøbet til G. Det skal derfor vurderes, om S har fået en særskilt fuldmagt til at købe malerier på vegne af G. Det må ud fra faktum afvises, at S har fuldmagt efter aftalelovens regler vedrørende fuldmagt på skrift, en fuldmagt til tredjemand, en offentlig bekendtgjort fuldmagt eller en fuldmagt, der hviler på en erklæring fra G til S, jf. Aftl §§ 13 – 14, § 16 og § 18.

Det bør derfor overvejes, om S har en adfærdsfuldmagt, hvor han for omverdenen fremstår som om, at han kan forpligte G. Efter S' første køb indskærper G over for S, at det alene er G, der står for indkøb af malerier. S ved derfor, at han ikke har bemyndigelse til at købe malerier ind til G. Under hensyn til, at G reagerer over for S med det samme, kan der ikke siges at være stiftet en adfærdsfuldmagt til S. Imidlertid kontakter G ikke L og informerer om, at S ikke kan indkøbe på vegne af galleriet.

Det skal derfor overvejes, om G alligevel bliver bundet af handlen med de to malerier til kr. 500.000. G har pligt til at informere en bestemt tredjemand, hvis G må antage, at L ikke er bekendt med, at S ikke må indkøbe på vegne af G, hvis G undlader dette, så er aftalen bindende, hvis L er i god tro, jf. Aftl § 19.

I nærværende situation er det nemt for G at informere L om, at S ikke må indkøbe på vegne af firmaet. Det fremgår, at L er deres faste samarbejdspartner, og det kan ikke udelukkes, at L vil forsøge at sælge til S igen. Det må samtidig vurderes, at L er i god tro om S' bemyndigelse, idet han ikke kan vide, at S ikke har beføjelse til at indkøbe maleriet. Dette er særligt under hensyn til, at de to tidligere har indgået en aftale, hvor S har fremstået som bemyndiget til at indgå aftalen. Af disse grunde bliver handlen derfor bindende for G.

Konklusion

Det kan herefter konkluderes, at G er bundet af aftalen med L

Besvarelse nr. 2

Indledning

Det fremgår af opgaven, at Grethe Grå, (herefter "GG") ikke anser sig for værende forpligtet til at betale for de malerier, som hendes ansatte, Simon (herefter "S") har tilkendegivet overfor sælgeren Lars Lund (herefter "LL"), at galleriet ønsker at købe.

Det skal derfor indledningsvist vurderes, om der er indgået en bindende aftale mellem S og LL, jf. AFTL § 1, hvorefter det vil blive vurderet, om denne aftale er forpligtende for GG, jf. fuldmagtslæren. Forholdene vil blive behandlet enkeltvist i det følgende.

Ad 1) Forholdet mellem LL og S

LL har fremsat et tilbud overfor S, jf. AFTL § 1, 1. pkt., som S har accepteret straks, jf. AFTL § 1, 1. pkt., jf. § 3, stk. 2. Da der ikke foreligger oplysninger, der indikerer, at der skulle foreligge et tilbagekald af S' accept, jf. AFTL § 7, og da mundtlige aftaler er bindende i samme omfang som skriftlige, må det konstateres, at der er indgået en bindende aftale mellem S og LL, jf. AFTL § 1.

Ad 2) Fuldmagtsforholdet:

2.1 Forholdet mellem GG og S

Spørgsmålet er herefter om, om S er udstyret med den fornødne fuldmagt til at forpligte GG over for LL. Det skal derfor vurderes i hvilket omfang, at der foreligger et fuldmagtsforhold mellem GG og S.

Da S er ansat hos GG, er der tale om en stillingsfuldmagt, jf. AFTL § 10, stk. 2. GG er derfor som udgangspunkt forpligtet overfor LL, jf. AFTL § 10, stk. 1. Da det imidlertid fremgår af opgaven, at GG har indskærpet overfor S, at han alene har ansvar for at sælge malerier, kan det diskuteres, om S har handlet uden for sin bemyndigelse. Foruden oplysningen om GG's indskrænkninger over for Simon fremgår det tillige af opgaven, at S ikke almindeligvis stod for indkøb til galleriet. Der kan derfor argumenteres for, at det ikke ligger inde for fuldmagtens grænser at sælge malerier som følge af, at Simon ikke besidder den fornødne bemyndigelse til at foretage køb. På den anden side har GG valgt at fastholde det tidligere køb overfor LL. Det faktum, at købet blev fastholdt efter oplysningen til S, og at han ikke havde ansvar for salg, kan tale for at S har haft grund til at tro, at han for fremtiden kunne foretage salg, desuagtet at dette ikke var hans direkte ansvar.

Selv om det lægges til grund, at S ikke har haft bemyndigelse til at indgå handlen, må det vurderes, om GG alligevel kan forpligtes overfor LL.

2.2 Forholdet mellem GG og LL

Da en stillingsfuldmagt er en fuldmagt med særlig tilværelse, kan GG forpligtes over for LL, dersom at LL er i god tro om, at S har ret til at indgå købsaftaler på GG's vegne, jf. AFTL § 10, stk. 2, jf. § 11, stk. 1. Da S tidligere har købt malerier på vegne af GG af LL, og da GG ikke har tilbagekaldt fuldmagten, jf. AFTL § 19, eller bragt LL i ond tro om fuldmagtsforholdet ved eksempelvis at oplyse LL om, at handlen var et enestående tilfælde som følge af Simons manglende ret til at foretage køb, må det lægges til grund, at LL er i god tro om handlen, og at GG dermed er forpligtet til at købe malerierne.

Det kan derfor konkluderes, at GG er bundet af aftalen.

Besvarelse nr. 3

Indledning

I det følgende skal det vurderes, hvorvidt G er bundet af aftalen mellem LL og G, som S har indgået på vegne af G.

Diskussion og vurdering

Det konstateres, at der som udgangspunkt er indgået en gyldig aftale efter AFTL § 1, eftersom S antager det mundtlige tilbud straks, jf. AFTL § 3, stk. 2.

Som salgsassistent må det antages, at S som led i sin stilling har stillingsfuldmagt i medfør af AFTL § 10, stk. 2. De handler, som S foretager, er derfor som udgangspunkt bindende, jf. AFTL § 10, stk. 1.

Det må imidlertid afvises, at S er bemyndiget til at foretage indkøb på vegne af G, eftersom det følger af salgsassistentstillingen, at man udelukkende er ansat til at sælge, ligesom at det fremgår, at S normalt ikke foretager indkøb.

Der foreligger ikke oplysninger, der gør det relevant at vurdere AFTL §§ 13, 14, 16 og 18, hvorfor disse ikke vil blive behandlet yderligere.

Det skal derimod undersøges, om der foreligger adfærdsfuldmagt, dvs. om S til omverdenen har fremstået som bemyndiget til at foretage indkøb, jf. aftalelovens § 19. Efter at S har foretaget det første køb indskærper GG over for S, at det udelukkende er GG, der foretager indkøb. Der er derfor ikke stiftet adfærdsfuldmagt. Imidlertid indskærpes dette ikke over for LL, ligesom GG ej heller foretager sig yderligere i forhold til det første køb.

Det skal derfor vurderes, hvorvidt aftalen er bindende efter AFTL § 19, hvorefter en aftale indgået med en godtroende tredjemand, der ikke har fået meddelelse om en uvirksom/ugyldig fuldmagt, er bindende. Eftersom LL er GG's faste samarbejdspartner, burde LL være bekendt med risikoen for, at LL ville henvende sig til S igen, hvorfor GG burde have informeret LL om, at S ikke har bemyndigelse eller fuldmagt til at foretage køb.

Konklusion

Eftersom S og LL tidligere indgik en købsaftale, og eftersom LL ikke har fået meddelelse fra GG, må LL antages at være i god tro. På den baggrund konkluderes det, at aftalen er bindende for GG, jf. aftalelovens § 19.

Aftaleretsopgave 2: Bilforhandleren

Martin drev et værksted. Han var specialist i istandsættelse af ældre biler. Når bilerne var gjort i stand, videresolgte han dem. En dag arbejdede han på en ældre bil af mærket Mercedes. Da han var i gang, opdagede han en mindre fejl på motoren. Martin forsøgte at udbedre fejlen, men der var er ikke nogle af hans mange forsøg, der lykkedes.

En dag kommer den smarte Kate ind på Martins værksted. Hun fik øje på den Mercedes, som Martin havde arbejdet på, og hun blev straks forelsket i bilen. Hun ville gerne købe den kontant, og Martin blev fristet af udsigten til hurtige penge. Han nævnte derfor intet om fejlen til Kate, da han tænkte, at bilen ville have mange gode kilometer i sig, inden at fejlen ville bryde ud. Kate købte bilen og tog den med sig med det samme. Da Kate ikke vidste meget om biler, kørte hun med det samme over til sin gode ven Thomas for at få kigget bilen igennem. Thomas opdager ved gennemgangen fejlen på motoren.

Kate kontakter herefter Martin og vil ikke være bundet af aftalen.

*Spørgsmål: Er Kate bundet af aftalen med Martin vedrørende bilen med fejl på motoren?
(Obligationsretten skal ikke inddrages)*

Du kan besvare opgaven nedenfor.

Besvarelse nr. 1

Indledning

Spørgsmålet er, hvorvidt at Kate (herefter K) kan erklære aftalen med Martin (herefter M) ugyldig.

Diskussion + vurdering

Udgangspunktet er, at K og M har indgået en bindende aftale vedrørende køb af en Mercedes, jf. Aftl § 1. Imidlertid er bilen solgt med fejl på motoren, hvorfor det skal vurderes, om aftalen kan erklæres ugyldig på denne baggrund.

Martin ved, at bilen lider af en fejl på motoren, og alligevel sælger han den til Kate, da hun er meget begejstret for den og vil betale den kontant. Han har derfor handlet svigagtigt, idet han har fortiet væsentlige oplysninger om bilen, jf. Aftl § 30, stk. 1. Fortielsen vedrørende bilens motor må antages at have væsentligt betydning for K's bedømmelse af bilen, jf. Aftl § 30, stk. 2, og det må antages, at hun formentlig ikke havde købt bilen, såfremt hun kendte til fejlen ved aftalens indgåelse. Det må anses som værende uden betydning, at M tror, at fejlen ikke vil genere bilisten før om en rum tid.

Konklusion

Det kan herefter konkluderes, at K kan erklære aftalen ugyldig ud fra M's udviste svig.

Besvarelse nr. 2

Indledning

Det fremgår af opgaven, at Martin og Kate har indgået en aftale om køb af bilen, hvilken som udgangspunkt må anses for bindende, jf. AFTL § 1. Da det imidlertid tillige fremgår, at bilen er behæftet med fejl, som Martin var bekendt med ved salget, skal det vurderes, om aftalen kan tilsidesættes som ugyldig, jf. AFTL § 30, således at Kate ikke er bundet af aftalen.

I den forbindelse er spørgsmålet, om Martin svigagtigt har fortiet oplysninger om bilen, som har haft betydning for Kates accept af købet, jf. AFTL § 30, stk. 2.

Diskussion, vurdering og konklusion

Det fremgår tydeligt af opgaven, at Martin er bekendt med motorfejlen. Det faktum, at han undlader at oplyse Kate herom, må derfor som udgangspunkt medføre, at der foreligger en svigagtig fortielse, jf. AFTL § 30, stk. 2. Det kan imidlertid diskuteres, om oplysningerne om motorfejlen ville have afholdt Kate fra at indgå den pågældende aftale, jf. AFTL § 30, stk. 2, sidste led.

Det er anført i opgaven, at der er tale om en "mindre fejl", og at Martin, som er specialist på området, har vurderet, at bilen havde "mange gode kilometer i sig". Dette kan anses for værende udtryk for, at der ikke er tale om en fejl, som ville have betydning for købet. Der kan derfor argumenteres for, at Martin ikke burde have indset, at der var tale om en oplysning af betydning for Kates ønske om at indgå aftalen. På den anden side må det dog anføres, at oplysningerne om, at Martin blev fristet af "udsigten til hurtige penge" indikerer, at han netop var motiveret til at tilbageholde oplysninger, der kunne medføre, at handlen ikke blev indgået. På den baggrund kan det konstateres, at aftalen kan tilsidesættes, jf. AFTL § 30, således at Kate ikke er bundet heraf.

Som en afsluttende bemærkning kan det anføres, at det faktum, at det i opgaven er anført, at Kate ikke vidste noget om biler, og at Martin var specialist, kan begrunde en overvejelse af anvendelsen af hhv. AFTL § 31 og § 36. Der skal formentlig væsentligt mere til at få medhold i en påstand om ugyldighed på baggrund af åger, jf. § 31, end det der er tilfældet i opgaven. Jf. blandt andet i denne forbindelse U. 1993.927 H, hvor købers manglende kendskab til ejendomshandler ikke var tilstrækkeligt til at begrunde tilsidesættelse af et ejendoms køb, jf. AFTL § 30. For så vidt angår anvendelsen af generalklausulen i AFTL § 36, vil et medhold heri formentlig bero på grovheden af fejlen, da det skal vurderes, om aftalen er konkret urimelig for Kate. Dette fremstår ikke umiddelbart som værende tilfældet, på baggrund af en mindre fejl, hvorfor det i mangel af yderligere oplysninger herom i opgaven, må anses for ikke at være tilfældet.

Besvarelse nr. 3

Indledning

I det følgende skal det vurderes, hvorvidt der er indgået en gyldig aftale, og om denne i så fald kan erklæres ugyldig efter aftalelovens regler, således at Kate ikke er bundet af aftalen.

Diskussion og vurdering

Det kan konstateres, at der er indgået en gyldig aftale, da Kate køber bilen. Kate er derfor som udgangspunkt bundet af aftalen, jf. AFTL § 1.

Det skal herefter undersøges, om aftalerettens regler om ugyldighed kan påberåbes. Af relevans for nærværende case er AFTL § 30 om svig. Af § 30, stk. 1, følger, at en aftale erklæres ugyldig, hvis aftalen er fremkaldt ved svig. Af § 30, stk. 2, følger, at svig kan forekomme ved fortielser af oplysninger, der har betydning for aftalen.

I nærværende case fremgår det, at Martin fortier oplysningen om den defekte motor for Kate, idet "han blev fristet af hurtige penge". Det skal herefter vurderes, hvorvidt Kate havde indgået aftalen, hvis hun var bekendt med oplysningen. Dette må ikke antages, da der er tale om en fejl, Martin flere gange forsøger at udbedre, men uden held. Derudover fremgår det også, at Martin ved, at fejlen på et tidspunkt vil betyde, at motoren bryder sammen, hvorfor fejlen ikke kan anses for ubetydelig. Martin har derfor handlet svigagtigt ved at fortie væsentlige oplysninger efter aftalelovens § 30, stk. 2.

Konklusion

På den baggrund kan det konkluderes, at Martin har handlet svigagtigt, jf. AFTL § 30, stk. 2. Aftalen er derfor ugyldig efter AFTL § 30, stk. 1. Kate er således ikke bundet af aftalen.

Aftaleretsopgave 3: Havemøblerne

Tom Thomsen var på udkig efter nogle nye havemøbler. Tom overvejede altid alle sine køb nøje og lagde altid et meget fast budget. For at Tom var sikker på, at han lavede en god handel vedrørende havemøblerne, havde han aftalt med sin gode ven, Mikkel Mortensen, at Mikkel skulle indkøbe havemøblerne på hans vegne. På denne baggrund havde Tom skrevet følgende til Mikkel:

"Hej Mikkel

Jeg vil gerne have din hjælp til at indkøbe nye havemøbler til mig. Det skal være af god kvalitet og gerne antik. Jeg vil gerne have 6 stole og et bord, så er der også plads til mine børnebørn. Hele sættet må have en maksimal pris på kr. 25.000.

Mvh Tom"

Hanne Hansen var en entusiastisk dame i slut 50'erne. Hun var på det senest begyndt at rydde op i sine gemmer. Hun var tilfældigvis ejer af nogle meget værdifulde og antikke havemøbler. Da hun blev vidende om, at Tom Thomsen netop var på udkig efter nye havemøbler, skrev hun følgende sms til Mikkel den 1. april 2018:

"Hej Mikkel

Du kender mig ikke, men jeg har hørt, at du skal hjælpe Tom med at indkøbe nye havemøbler. Jeg har nogle ældre og antikke havemøbler, der har gået i arv i generationer. De er af det kendte mærke Mununu, årgang 1942. Jeg vil nu sælge dem til en pris for kr. 3.000 pr. stol. Jeg har i alt 6 stole. Der er et tilhørende bord, som jeg vil sælge til kr. 8.000. Alt er i meget fin stand, og jeg vil kun sælge dem samlet. Det vil sige i alt kr. 26.000. Du kan jo eventuelt kigge forbi, så kan vi snakke om det. Jeg har en trailer, som du kan låne til transporterings hjem til Tom. 😊

Mvh Hanne".

Mikkel syntes, det var et helt fantastisk tilbud. Han var opmærksom på, at det var en lille smule over Toms budget, men tænkte at det nok ikke betød det store for Tom, hvorefter han skyndte sig at skrive til Hanne den 3. april 2018.

"Hej Hanne

Han vil gerne købe alle 6 stole og bordet for i alt kr. 26.000. Jeg kommer og henter det den 20. april 2018. Tom glæder sig til at bruge sine nye havemøbler i det skønne danske sommervejr!!

Mvh Mikkel"

Tom var som sagt en meget velovervejet mand. Da han fandt ud af, at Mikkel havde overskredet budgettet med kr. 1.000, meddelte han, at han ikke mente, at han var bundet af handlen.

Identificer de aftaleretlige problemstillinger.

Du kan besvare opgaven nedenfor.

Besvarelse nr. 1

Indledning

Opgaven lægger op til en behandling af, hvorvidt Tom er aftaleretligt forpligtet til at betale 26.000 kr. til Hanne for købet af seks stole og et bord.

Indledningsvist må det overvejes, om der er indgået en bindende aftale mellem Hanne og Mikkel, jf. AFTL § 1. Det er i denne forbindelse oplyst, at Mikkel handler på vegne af Tom. Såfremt aftalen mellem Hanne og Mikkel er gyldig, skal det således vurderes, om Tom bliver bundet af denne aftale over for Hanne, jf. AFTL kap. II, og om Hanne i modsat fald kan gøre et evt. erstatningskrav gældende overfor Mikkel, jf. AFTL § 25.

Diskussion

Ad forholdet mellem Hanne og Mikkel:

Hannes SMS af 1. april 2018 må anses for værende et tilbud om salg af det pågældende møbelsæt, jf. AFTL § 1, første led. Tilbuddet er skriftligt, og der er ikke ansat en acceptfrist, men da Mikkel vender skriftligt tilbage overfor Hanne ved SMS af 3. april 2018, må den legale acceptfrist i AFTL § 3 anses for opfyldt. Da der er overensstemmelse mellem Hannes tilbud og Mikkels accept, og da der ikke foreligger oplysninger om tilbagekald af hverken tilbud eller accept, jf. AFTL §§ 6 og 7, må det konstateres, at der som udgangspunkt er indgået en gyldig og bindende aftale mellem Hanne og Mikkel, jf. AFTL § 1.

Da det imidlertid tillige fremgår af opgaven, at møblerne først bliver afhentet d. 20. april 2018, kan det overvejes, om Mikkel kan trække sin accept af tilbuddet tilbage i medfør af re-integra-reglen i AFTL § 39, 2. pkt. Det lægges i denne forbindelse til grund, at Mikkel endnu ikke har foretaget betaling for møblerne. Da det dog ikke kan udledes af opgaven, om Hanne har disponeret i henhold til aftalen ved eksempelvis at takke nej til andre handler, kan det ikke umiddelbart konstateres, at der er grundlag for at trække accepten tilbage. Desuden foreligger der ej heller oplysninger om, hvorvidt Mikkels accept af prisen på 26.000 er udtryk for en fejltagelse, hvorfor der ikke er grundlag for at vurdere, om der

foreligger undskyldelige omstændigheder. I medfør af U.1959.492/1, hvor et tilbud, der var afgivet uden fornøden fuldmagt, ikke havde virket bestemmende for tilbudsmotager, kunne tilbagekaldes, kan der dog argumenteres for, at en handel indgået uden for Mikkels bemyndigelse kan medføre, at der er grundlag for at tilbagekalde accepten og dermed træde tilbage fra handlen.

Ad forholdet mellem Mikkel og Tom

Det må indledningsvist konstateres, at Tom udsteder en skriftlig fuldmagt til Mikkel. Det er dog ikke åbenbart, at fuldmagten er bestemt til forevisning for tredjemand, jf. AFTL § 16.

Det faktum, at Hanne er bekendt med, at Tom har bedt Mikkel om hjælp til indkøb af havemøbler, kan imidlertid indikere, at fuldmagtsforholdet har været tredjemand bekendt. På baggrund af fuldmagtens udformning og adressering til Mikkel, må det imidlertid antages, at den ikke har været bestemt til forevisning for tredjemand. Det konstateres derfor, at der er tale om en fuldmagt uden særlig tilværelse, jf. AFTL § 18.

For så vidt angår Mikkels bemyndigelse i henhold til fuldmagten, må det anses for tydeligt, at der alene er tale om en adgang til at købe møbler for maksimalt 25.000kr. Ved at indgå en aftale om betaling af 26.000 kr., har Mikkel således handlet uden for fuldmagtens grænser.

Konklusion

Da der er tale om en fuldmagt uden særlig tilværelse, vil Tom ikke være bundet af handlen med Hanne, uanset om Hanne måtte være i god tro om, at Mikkel havde den fornødne bemyndigelse, jf. AFTL § 11, stk. 2. Et evt. erstatningskrav, som Hanne måtte have som følge af, at Tom ikke er forpligtet af handlen, kan rettes mod Mikkel, jf. AFTL § 25, i det omfang at de almindelige erstatningsbetingelser er opfyldt, og såfremt det som diskuteret ovenfor under forholdet mellem Hanne og Mikkel ikke kan lægges til grund, at Mikkel kan trække sin accept af aftalen tilbage, jf. AFTL § 39, stk. 2.

Besvarelse nr. 2

Indledningsvist kan det konstateres, at Tom har givet en fuldmagt til Mikkel, hvor han skal købe nogle havemøbler af god kvalitet og gerne antik til en max pris på kr. 25.000. Spørgsmålet er, om fuldmagten kan kategoriseres som en skriftlig fuldmagt efter aftalelovens (herefter Aftl) § 16 eller en fuldmagt efter Aftl § 18.

Fuldmagten er rettet direkte til Mikkel og indeholder oplysninger om pris mv., hvorfor det vurderes, at det ikke er en § 16-fuldmagt, da denne ikke er bestemt til at blive vist for tredjemand. Det vurderes derfor at være en § 18-fuldmagt, der alene hviler på en erklæring fra Tom til Mikkel. Da det er en § 18-fuldmagt er fuldmagten og bemyndigelse sammenfaldende.

Da Mikkel accepterer et tilbud fra Hanne vedrørende af køb af havemøbler til en pris på kr. 26.000, handler Mikkel uden for sin fuldmagt og sin bemyndigelse. Spørgsmålet er herefter, hvorvidt handlen er bindende for Tom. Da det er en § 18-fuldmagt er handlen ikke bindende for Tom, når Mikkel handler uden for sin bemyndigelse, og dette er uanset at Hanne er i god tro om Mikkels fuldmagt, jf. Aftl § 11, stk. 2.

Når handlen ikke kan gøres gældende, bør det overvejes, om Hanne kan rette et erstatningskrav mod Mikkel, da han har handlet uden fornøden fuldmagt. Såfremt Hanne har et tab er udgangspunktet, at Mikkel skal erstatte dette, da han har handlet uden fornøden fuldmagt, jf. Aftl § 25, stk. 1. Udgangspunktet gælder imidlertid ikke, hvis Hanne vidste eller burde vide, at Mikkel ikke havde fornøden fuldmagt eller hvis fuldmagten var uvirksom eller ugyldig af grunde, som Mikkel ikke vidste noget om, samt Hanne ikke kunne påregne ham at vide, jf. Aftl § 25, stk. 2. Det vurderes her, at Hanne er i god tro samt at fuldmagten ikke var uvirksom eller ugyldig, hvorfor Mikkels skal erstatte Hannes eventuelle tab.

Det konkluderes derfor, at der ikke er indgået en bindende aftale mellem Tom og Hanne, samt hvis Hanne har lidt et tab, så er Mikkel erstatningsansvarlig.

Besvarelse nr. 3

Som det fremgår af casens forløb, tildeles Mikkel fuldmagt af Tom til at købe et havebord med stole for maksimalt 25.000 kr. Fuldmagten gives skriftligt. Det er skal derfor overvejes, om der er givet fuldmagt i medfør af aftalelovens § 16 om skriftlig fuldmagt eller § 18 om fuldmagt, der alene hviler på fuldmagtgiverens erklæring til fuldmægtigen.

Efter aftalelovens § 16 skal fuldmagten være bestemt til at blive forevist for tredjemand. Toms besked til Mikkel indikerer ikke, at fuldmagten er ment til at blive forevist tredjemand. Dog kan det moment, at Hanne kontakter Mikkel tale for, at tredjemand er bekendt med fuldmagten, og at fuldmagten på den baggrund kan siges at være egnet til at blive forelagt for tredjemand. Dette må dog afvises grundet fuldmagtens ordlyd.

Det kan konstateres, at der er tale om en fuldmagt uden særlig tilværelse efter aftalelovens § 18, idet der er tale om en fuldmagt, der skabes gennem en erklæring fra Tom til Mikkel. Efter aftalelovens § 18 er fuldmagten og bemyndigelsen sammenfaldende. Som anført oven for får Mikkel fuldmagt til at købe havemøbler for 25.000 kr. Mikkels bemyndigelse er derfor tilsvarende 25.000, jf. § 18. Eftersom Mikkel betaler 26.000 kr. for havemøblerne, har Mikkel handlet uden for sin bemyndigelse. Da der er tale om en fuldmagt uden særlig tilværelse, er Tom derfor ikke bundet af aftalen, uanset om Hanne var i god tro, jf. § 11, stk. 2.

Dog er udgangspunktet, at Hanne kan rette et erstatningskrav mod Mikkel for at have handlet uden for sin fuldmagt, hvis Hanne var i god tro, jf. aftalelovens § 25. Efter § 25, stk. 2, gælder dette ikke, hvis Mikkel ikke var bekendt med, at han agerede uden for sin fuldmagt. Imidlertid er Mikkel bekendt med, at han maksimalt måtte købe havemøbler for kr. 25.000. Intet i casen indikerer, at Hanne kendte eller burde kende til, at Mikkel handlede uden for sin fuldmagt, hvorfor betingelserne for at rette erstatningskrav efter aftaleloven er opfyldt. Det bemærkes dog, at de erstatningsretlige betingelser tillige skal være opfyldt.

Konklusion

Konklusionen er, at Tom ikke er bundet af aftalen om køb af havemøbler for 26.000 kr. Imidlertid kan Hanne rette erstatningskrav mod Mikkel efter aftalelovens § 25, hvis de erstatningsretlige betingelser er opfyldt.

Aftaleretsopgave 4: Brugte biler

Martin drev til daglig forretning med IT-udstyr. I sin forretning havde han sin dygtige salgs-assistent Ditte ansat. Martin havde mange innovative ideer og troede på, at fremtiden var i det opsøgende salg. Han var derfor altid vaks, hvis han hørte rygter om, at nogle i hans netværk manglede nyt IT-udstyr.

Lasse var iværksætter og netop kommet til byen. Det hørte Martin, og han greb straks muligheden for at sælge ham nyt IT-udstyr. Lasse var imidlertid ikke interesseret i IT-udstyr, men manglede egentlig bare en firmabil.

Martin havde længe overvejet at sælge sin private bil, da han aldrig kørte i den i København. Det var jo så meget hurtigere på cykel. Han tænkte, at han kunne opbygge et godt forhold til Lasse ved at sælge ham sin bil, og hvis Lasses forretning gik godt, så ville han på et eller andet tidspunkt have behov for nyt IT-udstyr.

Martin skrev den 2. april 2018 til Lasse:

"Hej Lasse

Velkommen til København! Håber at du får medvind med dit iværksætteri. Jeg hører, at du leder efter en firmabil. Jeg overvejer at sælge min Fiat 500, årgang 2012 til kr. 80.000. Lad os snakke om det over en øl i næste uge.

Mvh Martin"

Lasse, der altid havde ønsket sig en Fiat 500, skyndte sig at svare Martin:

"Hej Martin

Jeg vil gerne acceptere dit tilbud om køb af din bil. Jeg kommer og henter den på mandag. Jeg har desværre ikke tid til en øl – business doesn't wait you know!

/Lasse"

Martin blev meget fortørnet over Lasses besked og ville ikke sælge bilen til ham alligevel. Han bad derfor sin ansatte, Ditte, om at køre over med et brev til Lasse den 6. april 2018, hvori han forklarede, at han ikke ville sælge sin bil alligevel, og at der i øvrigt ikke var

indgået en aftale. Ditte hoppede trofast på cyklen, men da hun skal lægge brevet i postkassen, havde hun tankerne nogle helt andre steder, hvorfor hun afleverede det til Lasses nabo.

Mandag den 9. april dukker Lasse op ved Martin for at hente bilen. Mødet ender ud i et stort skænderi, da Lasse mener, at der er indgået en aftale.

Selv om Lasse er rasende, har han stadig akut behov for en printer. Martin udnytter med det samme situationen til at bløde Lasse lidt op. Han fortæller vidt og bredt om denne nye super-printer af mærket Yoyo.

Printeren er den hurtigste på marked og har det bredeste farvespektrum. Lasse, der er lidt af en kvalitetsnørd, bliver meget begejstret for denne superprinter, hvorfor han køber den på stedet.

Da Lasse kommer hjem, opdager han, at Martin har overdrevet med printerens egenskaber, og faktisk er det den dårligste på markedet. Han går derfor tilbage for at hæve aftalen med Martin. Martin afviser alle Lasses beskyldninger, og Martin mener ikke, der er grundlag for at hæve deres aftale.

Ditte hjalp sommetider også Martin med private ærinder. Hun havde fået til opgave at købe en antik modelbil for Martin til en max pris på kr. 10.000. Hun havde set en helt perfekt modelbil på Den Røde Avis til kr. 9.000, hvorefter hun skyndte sig at lave en aftale med sælger. Ditte hoppede igen på cyklen og købte modelbilen til Martin den 15. april 2018 kl. 14.35.

Hun har været så ivrig efter at købe bilen, at hun inden køkets foretagelse slet ikke opdager, at Martin har sendt hende en sms den 15. april 2018 kl. 14.15, hvori han skriver:

"Hej Ditte

Du behøver ikke købe en modelbil til mig alligevel, da jeg har fået en anden selv. Ellers tak for hjælpen. Ses senere.

/M"

Ditte tænkte, at Martin nok ikke havde noget imod, at hun nu havde købt modelbilen alligevel. Han var jo kendt for at være en manisk samler.

Da Ditte viste modelbilen til Martin, fortalte han straks, at hun måtte levere den tilbage, da han jo havde fortalt Ditte, at hun ikke skulle købe en alligevel. Ditte gjorde selvfølgelig, hvad hun fik besked på. Sælgeren fra Den Røde Avis blev rasende, da hun kun kunne videresælge modelbilen til en anden for kr. 6.000.

Identificer og løs de aftaleretlige problemstillinger.

Du kan besvare opgaven nedenfor.

Besvarelse nr. 1

Indledning

Hændelsesforløbet giver anledning til undersøgelse af, hvorvidt der er indgået en bindende aftale mellem Lasse og Martin vedrørende den omtalte Fiat 500, årgang 2012. Derudover skal det vurderes, om den indgåede aftale mellem Lasse og Martin er ugyldig. Slutteligt skal det vurderes, om der er indgået en bindende aftale vedrørende modelbilen.

Ad Fiat'en

Martin sender en sms til Lasse den 2. april 2018, hvori han skriver, at han overvejer at sælge sin Fiat 500, årgang 2012, til en pris på kr. 80.000. Efter det oplyste reagerer Lasse straks ved at skrive, at han accepterer tilbuddet.

Da Martin i sin sms har skrevet, at han "overvejer" at sælge sin bil, skal det vurderes, om der er tale om et tilbud efter aftalelovens (herefter Aftl) § 1, 1. pkt. eller en opfordring til at gøre tilbud efter Aftl § 9. Det følger af Aftl § 9, at såfremt Martin har anvendt udtryk som "uden forbindtlighed", "uden obligo" eller lignende udtryk, så skal henvendelsen alene ses som en opfordring til at gøre tilbud. Da Martin har anført, at han "overvejer" at sælge sin bil, taler dette derfor for, at hans henvendelse alene skal ses som en opfordring. Det, der taler imod en opfordring, og dermed for at henvendelsen skal ses som et tilbud, er, at Martin har anført pris samt detaljer vedrørende bilen. I nærværende situation må det dog vurderes, at Martin ikke har haft til hensigt at binde sig til at sælge sin bil, da han alene har anført, at han overvejede at sælge den. Henvendelsen af 2. april 2018 må derfor anses som værende en opfordring til at gøre tilbud, jf. Aftl § 9.

Det følger herefter af Aftl § 9, at såfremt Lasse fremkommer med et tilbud i overensstemmelse med opfordringen inden rimelig tid, så skal Martin uden ugrundet ophold give meddelelse til Lasse, hvis han ikke ønsker at blive bundet af tilbuddet.

Da Lasse skynder sig at svare antages dette at være straks, hvilket er inden for rimelig tid. Herefter skal Martin give meddelelse til Lasse uden ugrundet ophold, såfremt han ikke vil bindes af tilbuddet. Det bliver oplyst, at Martin får sin ansatte Ditte til at aflevere et brev til Lasse den 6. april 2018. Det vil sige efter fire dage fra, at tilbuddet er kommet frem til Martin, hvilket må anses som værende uden ugrundet ophold.

Dog afleverer Ditte aldrig brevet til Lasse, men til hans nabo, hvorfor det skal vurderes, hvem der bærer risikoen for, at meddelelsen er kommet frem.

Efter Aftl § 9 følger det, at Martin skal give meddelelse, såfremt han ikke vil antage tilbuddet. Herefter fremgår det af Aftl § 40, at når nogen efter Aftl skal "give meddelelse", så er det Lasse, der bærer risikoen for, at brevet ikke kommer frem, hvis Martin har indleveret det til et forsvarligt befordringsmiddel. Dog kan Ditte, som er ansat hos Martin, ikke anses som et forsvarligt befordringsmiddel, der kan sidestilles med en professionel aktør, hvorfor det er Martin, der bærer risikoen for, at brevet ikke kommer frem.

Da brevet dermed ikke er kommet frem uden ugrundet ophold, er Martin derfor bundet af handlen med Lasse. Det skal bemærkes, at det er underordnet, at Martin den 9. april 2018 meddeler Lasse, at han ikke vil sælge sin bil, idet at der på det tidspunkt er gået en uge siden Lasse fremsendte tilbuddet, der var overensstemmende med opfordringen, hvorfor dette ikke kan anses som værende uden ugrundet ophold.

Det kan dermed konkluderes, at der er indgået en bindende aftale mellem Martin og Lasse vedrørende købet af bilen.

Ad printeren

Lasse køber en printer af Martin, hvorfor der som udgangspunkt er indgået en bindende aftale, jf. Aftl § 1, 1. pkt.

Imidlertid har Martin solgt printeren ved at fortælle en løgn, at det er en superprinter, der har det bredeste farvespektrum og er den hurtigste på markedet. Spørgsmålet er herefter, om aftalen er ugyldig.

Efter Aftl § 30, stk. 1, er en aftale ugyldig, hvis Martin har udøvet svig samt været i ond tro, da det er en svag ugyldighedsgrund. Da printereren ikke lever op til de kvaliteter, Martin har lovet, har han fortalt urigtige oplysninger, hvilket kategoriseres som svigagtig adfærd, jf. § 30, stk. 2. Dernæst fremgår det ikke specifikt af det oplyste, men det må formodes, at Martin, som indehaver af forretningen, ved, at printereren ikke er den super-printer, som han udgiver den for at være, hvorfor han har handlet i ond tro. Slutteligt er det oplyst, at Lasse er lidt af en kvalitetsnørd, hvorfor han formentlig ikke ville have købt printereren, hvis han havde vidst, at det var den dårligste på markedet. Det må derfor formodes, at hans køb er fremkaldt af Martins udviste svig, jf. Aftl § 30, stk. 2.

Det kan herefter konkluderes, at aftalen om købet af printereren mellem Lasse og Martin er ugyldig, jf. Aftl § 30, stk. 1

Ad modelbilen

Indledningsvist skal det bemærkes, at Ditte har en stillingsfuldmagt som salgsassistent, da hun er ansat hos Martin, jf. Aftl § 10, stk. 2. Det fremgår imidlertid af det oplyste, at hun har fået fuldmagt til at købe en antik modelbil til Martin til en max pris på kr. 10.000. Da fuldmagten til Ditte alene hviler på en erklæring fra Martin til Ditte, er det en fuldmagt uden særlig tilværelse efter Aftl § 18. Ved en § 18-fuldmagt er fuldmagten og bemyndigelsen sammenfaldende.

Det fremgår, at Ditte køber en modelbil til kr. 9.000 den 15. april 2018 kl. 14.35, men at Martin har afsendt en sms samme dag kl. 14.15. Spørgsmålet er herefter, hvorvidt fuldmagten er rettidigt tilbagekaldt.

Det følger af Aftl § 18, at fuldmagten er tilbagekaldt, når tilbagekaldelsen er kommet frem til Ditte. Da hun modtager sms'en kl. 14.15 er fuldmagten dermed tilbagekaldt rettidigt. Dette er uanset, at hun ikke har læst sms'en.

Da Ditte ikke har haft den fornødne fuldmagt på tidspunktet for købet er handlen dermed ikke bindende for Martin, jf. Aftl § 10, stk. 1, modsætningsvist.

Herefter er spørgsmålet, om Ditte ifalder et erstatningsansvar over for sælgeren, da hun har handlet uden fornøden fuldmagt, hvorefter sælgeren har et differencetab på kr. 3.000. Udgangspunktet er, at Ditte skal erstatte det tab, som sælgeren har haft, idet hun har handlet uden fornøden fuldmagt, jf. Aftl § 25, stk. 1. Dette gælder dog ikke, hvis fuldmagten var ugyldig eller uvirksom af grunde, som Ditte var uvidende om, og som tredjemand ikke kunne påregne, at Ditte vidste besked om, jf. Aftl § 25, stk. 2. Det må gøres gældende, at Ditte ikke vidste, at fuldmagten var tilbagekaldt, da hun ikke havde læst sms'en. Hun handlede derfor i den tro, at fuldmagten stadig stod ved magt. Spørgsmålet er, om sælgeren kunne forvente, at Ditte vidste besked. Det må vurderes, at hun får sms'en kort inden handlen, hvorfor sælgeren ikke kan forvente, at Ditte havde tjekket sin telefon inden.

Det må derfor konkluderes, at handlen ikke er bindende, samt at Ditte ikke bliver erstatningsansvarlig for sælgerens tab.

Besvarelse nr. 2

Indledning

Følgende besvarelse vil behandle de ud fra opgaven identificerede aftaleretlige problemstillinger i henhold til rækkefølgen af nedenstående hovedspørgsmål:

- 1) Spørgsmålet om, hvorvidt der er indgået en bindende aftale mellem Lasse om Martin om køb af en Fiat 500.
- 2) Spørgsmålet om hvorvidt Lasse kan træde tilbage fra handlen med Martin vedrørende købet af kopimaskinen.
- 3) Spørgsmålet om, hvorvidt Ditte har haft den fornødne fuldmagt til at forpligte Martin i henhold til aftalen om køb af en antik bil til DKK 9.000.

Ad 1

Det skal indledningsvist vurderes, om Martins mail første mail udgør et tilbud, jf. AFTL § 1, stk. 1, 1. pkt. Det fremgår af mailen, at Martin alene overvejer at sælge sin bil. Der er således som udgangspunkt ikke tale om et tilbud, der lægger op til andet end et møde. Da Lasse imidlertid tilkendegiver, at han accepterer tilbuddet om at købe bilen, kan det overvejes, om Martin har pligt til at gøre Lasse opmærksom på, at han ikke anser en handel for værende indgået, jf. princippet i AFTL § 9, da Lasse måtte gå ud fra, at Martin havde fremsat et tilbud om salg af bilen. De tanker, som Martin selv havde gjort sig i forbindelse med en optimering af mersalg i af IT-udstyr som led i bilhandlen, kan ikke antages at være Lasse bekendt, hvorfor der tillige må være en formodning for, at Martins mail med rette kunne opfattes som et tilbud, der kunne accepteres. I dommen U.1938.685Ø blev en bilhandler bundet af en handel, da medkontrahenten havde givet udtryk for, at han accepterede et tilbud, selv om der ikke var fremsat et egentligt tilbud, jf. AFTL § 1. Østre Landsret udtalte i denne forbindelse, at bilhandleren skulle have protesteret ufortøvet overfor køberens accept, såfremt han ikke anså sig for bundet heraf, jf. grundsætningen i AFTL § 9. Spørgsmålet er herefter, om Martin uden ugrundet ophold har givet Lasse meddelelse herom, jf. AFTL § 9.

Da det fremgår af opgaven, at brevet leveres til naboens postkasse, må det anses for ikke at være kommet frem til Lasse. Det skal derfor vurderes, hvem der har risikoen herfor, jf. AFTL § 40. Da Martin ikke overgav brevet til postvæsenet eller andet forsvarligt befordringsmiddel, må det antages, at han selv bærer risikoen for, om brevet kommer frem. Det må således konstateres, at Lasse først bekendtgøres med Martin protest mandag d. 9. april 2018, altså en uge efter accept af tilbuddet. Dette kan ikke anses for værende uden ugrundet ophold, hvorfor Martin og Lasse må anses for at have indgået en bindende aftale, jf. AFTL § 1.

Ad 2

Det må indledningsvist konstateres, at der som udgangspunkt er indgået en bindende aftale mellem Lasse og Martin, jf. AFTL § 1. Denne aftale kan dog efter omstændighederne tilsidesættes som ugyldig i medfør af aftalelovens kapitel III.

Da det fremgår af opgaven, at Martin sælger printereren som den hurtigste på markedet med et bredt farvespektrum, kan der argumenteres for, at Martin i den forbindelse har givet urigtige oplysninger om varen og dermed har handlet med svig, jf. AFTL § 30, stk. 2, hvorfor aftalen som udgangspunkt må anses for ugyldig. Det er imidlertid tillige en betingelse, at Lasse var i ond tro ved afgivelsen af oplysningerne, og at de urigtige oplysninger har haft betydning for Lasses indgåelse af aftalen. For så vidt angår Martins onde tro, må der være en formodning for, at han som indehaver af forretningen og som særlig IT-kyndig er bekendt med kvaliteten af varen, hvorfor det må kunne lægges til grund, at han er i ond tro. Da det fremgår af opgaven, at Lasse er en kvalitetsnørd, må det endvidere antages, at han ikke ville have købt den dårligste printer på markedet, hvis han havde været bekendt med den dårlige kvalitet. Derfor konstateres det, at aftalen om køb af kopimaskinen er ugyldig, jf. AFTL § 30, stk. 1, således at Lasse kan træde tilbage fra handlen.

Ad 3

Det må indledningsvist konstateres, at Ditte er ansat hos Martin, hvorfor hun er besiddelse af en stillingsfuldmagt, jf. AFTL § 10, stk. 2. Imidlertid er Ditte udstyret med en yderligere fuldmagt til at købe en bil frem for at sælge biler som led i sin salgsassistent stilling, hvorfor fuldmagten vil blive behandlet som en fuldmagt uden særlig tilværelse, jf. AFTL § 18.

Da en sådan fuldmagt tilbagekaldes ved fremkomst, jf. AFTL § 18, må Martins tilbagekald anses for rettidigt i da Ditte modtog SMS'en herom forinden købet af bilen.

Da en § 18 -fuldmagt er en fuldmagt uden særlig tilværelse, kan tilbagekaldelsen også gøres gældende mod tredjemand i god tro. Sælgeren af den antikke bil ikke kan således ikke rette krav mod Martin.

Ditte er derimod som udgangspunkt ansvarlig over for sælgeren for det tab, som sælgeren måtte lide ved, at Ditte handlede uden for sin fuldmagt, jf. AFTL § 25, stk. 1, da hun ikke på aftaletidspunktet havde fornøden fuldmagt til at indgå handlen på vegne af Martin. Det er imidlertid en betingelse for at gøre Ditte erstatningsansvarlig, at fuldmagten ikke var uvirksom som følge af grunde, som hun ikke var bekendt med, jf. AFTL § 25, stk. 2. Desuden skal ukendskabet have været upåregneligt for sælger, jf. AFTL § 25, stk. 2, sidste led. Da det fremgår af opgaven, at Ditte først ser beskeden om tilbagekald efter aftaleindgåelsen, kan hun ikke anses for værende bekendt med at fuldmagten ikke stod ved magt. Spørgsmålet er herefter, om sælgeren kunne være gået ud fra, at Ditte burde have tjekket sin telefon inden aftaleindgåelsen. Da der er tale om et meget kort interval mellem tilbagekaldelsen og aftaleindgåelsen, kan det formentlig ikke anses for påregneligt, at Ditte skulle have tjekket sin telefon. På den anden side er mobiltelefoner ofte lige ved hånden, hvorfor der tillige kan argumenteres for, at man som udgangspunkt må antages at kunne modtage og gøre sig bekendt med indholdet af telefonbeskeder straks. I mange situationer, herunder transport og indgåelse af aftaler, kan det imidlertid ikke anses for forventeligt, at man har telefonen fremme i lydløs tilstand, hvorfor det må konkluderes, at sælgeren ikke kunne gå ud fra, at Ditte burde have gjort sig bekendt med at fuldmagten var kaldt tilbage.

Konklusionen er, at Martin ikke er bundet af aftalen, da Martin tilbagekaldte fuldmagten rettidigt, jf. § 18, og at Ditte ikke er erstatningsansvar efter § 25, stk. 1.

Besvarelse nr. 3

Indledning

Casen indeholder tre aftaleretlige problemstillinger. For det første skal det vurderes, om der er indgået en bindende aftale mellem Lasse og Martin om køb af en Fiat 500. For det andet skal det undersøges, om aftalen om købet af printeren er ugyldig. For det tredje skal det vurderes, om der er indgået en bindende aftale om køb af modelbilen efter aftalelovens kapitel 2.

Ad Fiat 500

I mailen af 2. april 2018 skriver Martin, at han overvejer at sælge sin bil. Lasse svarer straks, at han accepterer tilbuddet. Det skal derfor undersøges, om der er tale om et tilbud efter aftalelovens § 1, 1 pkt., hvorefter Martin er bundet af aftalen, eller om der er tale om en opfordring til at gøre tilbud efter aftalelovens § 9.

Det taler imod, at der er tale om et tilbud efter § 1, 1. pkt., at ordvalget må fortolkes som om, at Martin ikke har i sinde at lade sig binde ved mailen. Endvidere taler det imod, at Martin opfordrer til, at de mødes over en øl og drøfter det nærmere. Det taler for, at der er tale om et tilbud efter § 1, 1. pkt., at Martin skriver bilens årgang, mærke og pris. Det må dog konstateres, at der ikke er tale om et tilbud efter aftalelovens § 1, 1. pkt., men at der derimod er tale om at en opfordring til at gøre tilbud efter aftalelovens § 9.

Det følger af aftalelovens § 9, 2. pkt., at Lasse inden rimelig tid skal fremkomme med tilbud. Eftersom Lasse straks svarer Martin, har Lasse afgivet tilbud i medfør af aftalelovens § 9.

Det følger endvidere af aftalelovens § 9, 2. pkt., at Martin uden ubegrundet ophold skal give tilbudsgiveren, Lasse, meddelelse om, hvorvidt han vil antage tilbuddet. Ellers bindes Martin af Lasses tilbud, jf. § 9, 3. pkt.

Det fremgår af casen, at Martin får Ditte til at give Lasse svar d. 6. april, dvs. fire dage efter, at Lasse har givet tilbud om køb. Imidlertid modtager Lasse aldrig brevet, idet Ditte lægger det i naboens postkasse. Spørgsmålet er herefter, hvem der bærer risikoen for, at brevet aldrig kom frem.

Det følger af aftalelovens § 40, at hvis et "forsvarligt befordringsmiddel" anvendes, bærer afsenderen ikke risikoen. Imidlertid kan en af Martins ansatte ikke betegnes som et forsvarligt befordringsmiddel. Martin bærer derfor risikoen for, at brevet ikke kom frem, hvorfor Martin er bundet af aftalen, jf. aftalelovens § 9, 3. pkt.

Det er uden betydning, at Martin d. 9. april meddeler Lasse, at han ikke mener, der er indgået en aftale, idet meddelelsen ikke er sket inden ubegrundet ophold, eftersom der er gået en uge.

Konklusion

Konklusionen er derfor, at Martin er bundet af Lasses tilbud om købet af Martins Fiat 500.

Ad printeren

Udgangspunktet er, at der er indgået en gyldig aftale mellem Lasse og Martin om køb af printeren, jf. aftalelovens § 1.

Imidlertid er det relevant at overveje, om købet er ugyldigt efter aftalelovens § 30, stk. 1. Efter aftalelovens § 30, stk. 2, er et forhold svigagtigt, hvis løfteafgiveren har givet urigtige oplysninger eller fortiet oplysninger af betydning for erklæringen.

I nærværende case oplyser Martin, at printeren er den bedste på markedet, og at den har helt særlige kvaliteter. Dette til trods for at printeren er den ringeste på markedet. Det må antages, at Martin som forhandler har været bevidst om printerens manglende egenskaber.

Det må tillige antages, at disse urigtige oplysninger havde betydning for erklæringen, idet Lasse næppe havde købt printeren, hvis han havde vidst, at det er den dårligste på markedet, når nu Lasse er kvalitetsnørd. Martin har derfor handlet svigagtigt efter aftalelovens § 30, stk. 2, hvorfor aftalen er ugyldig, jf. aftalelovens § 30, stk. 1.

Konklusion

Lasse er ikke bundet af aftalen, idet Martin har handlet svigagtigt, jf. § 30, stk. 2, hvorfor aftalen er ugyldig, jf. aftalelovens § 30, stk. 1.

Ad modelbilen

Som ansat hos Martin besidder Ditte en stillingsfuldmagt som salgsassistent, jf. § 10, stk. 2. Stillingsfuldmagten som salgsassistent omfatter ikke køb af modelbiler. Imidlertid har Martin givet Ditte fuldmagt til at købe en modelbil for maksimalt 10.000 kr. Denne fuldmagt må betegnes som en fuldmagt uden særlig tilværelse, jf. aftalelovens § 18.

Martin tilbagekalder denne fuldmagt, inden Ditte foretager købet af en modelbil for 9.000 kr. Ditte læser imidlertid først sms'en efter, at købet er foretaget. Spørgsmålet er herefter, om Martin har tilbagekaldt fuldmagten rettidigt, således at han ikke er bundet af aftalen.

Det følger af § 18, at fuldmagten er tilbagekaldt, når erklæringen om tilbagekaldelsen er kommet frem. Det er således ikke af betydning, at Ditte ikke har læst sms'en, idet det afgørende er, at hun har modtaget den. Ved aftaleindgåelsen har Ditte således ikke haft fuldmagt til at foretage købet, hvorfor Martin ikke er bundet af aftalen.

Herefter kan det overvejes, om Ditte ifalder ansvar efter aftalelovens § 25. Efter § 25, stk. 1, kan den, der handler uden fuldmagt, ifalde erstatningsansvar. Det følger imidlertid af § 25, stk. 2, at dette ikke er tilfældet, hvis Ditte ikke vidste eller burde kende til, at fuldmagten var tilbagekaldt. Det fremgår af hændelsesforløbet, at Ditte modtager sms'en kørt før aftaleindgåelsen. Det kan derfor ikke

forventes, at Ditte læste sms'en. Ditte ifalder derfor ikke erstatningsansvar efter aftalelovens § 25, stk. 1.

Konklusion

Det konkluderes, at Martin ikke er bundet af aftalen, idet Martin tilbagekaldte fuldmagten rettidigt, jf. § 18. Derudover ifalder Ditte ikke erstatningsansvar efter § 25, stk. 1.

Faglig tjekliste i aftaleret

Er der indgået en bindende aftale?

1. Foreligger der et tilbud, jf. [AFTL § 1](#)?
 - a. Eller blot en opfordring til at gøre tilbud, jf. [§ 9](#)?
2. Er tilbuddet tilbagekaldt, inden det er kommet modtageren til kundskab, jf. [AFTL § 7](#)?
3. Kan tilbuddet trækkes tilbage i medfør af re-integra-reglen i [AFTL § 39, 2. pkt.](#)?
4. Foreligger der et svar på tilbud i form af afslag, jf. [AFTL § 5](#), jf. [AFTL § 1](#)?
5. Foreligger der et svar på tilbud i form af accept, jf. [AFTL § 1](#)?
 - a. Udtrykkelig eller stiltiende?
 - b. Er accepten rettidig?
 - i. Er der fastsat en acceptfrist jf. [AFTL § 2](#)?
 - ii. Er der ikke fastsat en acceptfrist, jf. [AFTL § 3](#)?
 1. Er der afgivet svar på mundtligt tilbud straks, jf. [AFTL § 3, stk.2](#)?
6. Er accepten overensstemmende, jf. [AFTL § 6](#)?
7. Er accepten tilbagekaldt, inden den er kommet modtageren til kundskab, jf. [AFTL § 7](#)?
8. Kan accepten trækkes tilbage i medfør af re-integra-reglen, jf. [AFTL § 39, 2.pkt.](#)?

Etablering af fuldmagtsforhold

1. Er der tale om et fuldmagtsforhold, jf. [AFTL § 10](#)?
2. Hvilken form for fuldmagt er den fuldmægtige tildelt?
 - Stillingsfuldmagt, jf. [AFTL § 10, stk. 2](#)?
 - Tilbagekald, jf. [AFTL § 19](#)?
 - Særskilt fuldmagt, jf. [AFTL § 13](#)?
 - Skriftlig fuldmagt, jf. [AFTL § 16](#)?

- Fuldmagt uden særlig tilværelse, jf. [AFTL § 18](#)?
- Adfærdsfuldmagt, jf. U.1976.108/2H?
- Offentligt bekendtgjort fuldmagt, jf. [AFTL § 14](#)?

Tilbagekald af fuldmagtsforhold

1. Er der sket tilbagekald af fuldmagten?
 - Inter partes?
 - Overfor tredjemand?
2. Burde fuldmagtsgiver have orienteret tredjemand om tilbagekaldelsen, jf. [AFTL § 19](#)?
 - Er tredjemand i god tro?
3. Er fuldmagten uvirksom af andre grunde, jf. [AFTL § 20](#)?
 - Er tredjemand i ond tro?
 - Er fuldmagten ophørt?
 - Er fuldmagtsgiver død, jf. [AFTL § 21](#)?
 - Er fuldmagtsgiver umyndiggjort, jf. [AFTL § 22](#)?
 - Er fuldmagtsgiver konkurs, jf. [AFTL § 23](#)?

Er fuldmagtsgiver bundet af aftalen indgået af fuldmagtshaver med tredjemand?

1. Fuldmagt med særlig tilværelse:
 - i. Har fuldmægtigen handlet uden for både bemyndigelsen og legitimationen, jf. [AFTL § 10](#) modsætningsvist?
 - ii. Har fuldmægtigen handlet uden for bemyndigelsen, men inde for legitimationen, jf. [AFTL § 11, stk. 1](#)?
 1. Er tredjemand i god tro?
 - iii. Har fuldmægtigen handlet inde for både bemyndigelsen og legitimationen, jf. [AFTL § 10, stk. 1](#) modsætningsvist?
2. Fuldmagt uden særlig tilværelse:

- i. Har fuldmægtigen handlet uden bemyndigelse, jf. [AFTL § 10, stk. 2?](#)
 - ii. Har fuldmægtigen handlet inden for bemyndigelsen, jf. [AFTL § 10, stk. 1?](#)
- 3. Er der relevante erstatningsretlige betragtninger, jf. [AFTL § 25?](#)

Fortolkning af en bindende og gyldig aftale

- 1. Fortolkningsregler:
 - a. Koncipistreglen.
 - b. Minimumsreglen.
 - c. Gyldighedsreglen.
- 2. Fortolkningsprincipper:
 - a. Forbrugerbeskyttelse, jf. [AFTL § 38b, stk. 2.](#)
 - b. Kodificeret fortolkning.
 - c. Lingvistisk fortolkning.
 - d. Subjektiv fortolkning.
 - e. Retssystematisk fortolkning.
 - f. Branchefortolkning.
 - g. Aftalt fortolkning.
- 3. Udfyldning.

Bortfald af en bindende aftale som følge af ugyldighed eller bristede forudsætninger:

- 1. Kan en ellers bindende aftale tilsidesættes som ugyldig?
- 2. Habilitetsmangler:
 - a. Mindreårig, jf. [VML § 1, stk. 1?](#)
 - b. Forfalskning?
 - c. Sindssygdom, jf. [VML § 6?](#)
- 3. Tilblivelsesmangler:
 - a. Kompulsiv tvang, jf. [AFTL § 28?](#)

- b. Mekanisk tvang, jf. [AFTL § 28](#)?
 - c. Simpel tvang, jf. [AFTL § 29](#)?
 - i. Er løftemodtageren i god tro?
 - d. Sving, jf. [AFTL § 30](#)?
 - i. Er løftemodtageren i god tro?
 - e. Fejlskrift, jf. [AFTL § 32, stk. 1](#)?
 - i. Er løftemodtageren i god tro?
 - f. Forvanskning, jf. [AFTL § 32, stk. 2](#)?
 - g. Åger, jf. [AFTL § 31, stk. 1](#)?
 - i. Er løftemodtageren i god tro?
 - h. Almindelig hæderlighed, jf. [AFTL § 33](#)?
 - i. Er løftemodtageren i ond tro?
4. Bristede forudsætninger:
- i. Var forudsætningen væsentlig for løftegiver?
 - ii. Vidste eller burde modtageren vide, at forudsætningen var væsentlig?
 - iii. Er det rimeligt at pålægge løftemodtageren risikoen?
- b. Urigtige forudsætninger.
- c. Er der præceptivitet i medfør af lovgivning?
- i. Er der gjort rettidig indsigelse?
5. Indholdsmangler:
- a. Generalklausulen, jf. [AFTL § 36](#)?
 - b. Strider aftalen mod samfundets ærbarhed, jf. [DL -5-12-2](#)?
 - c. Er aftalen indgået proforma, jf. [AFTL § 34](#)?
 - d. Er kravene til forbrugeraftalen opfyldt, jf. [AFTL § 38b, stk. 2](#)?

7. ERSTATNINGSRET

Erstatningsret – hvorfor og hvordan?

Vores samfund er i vidt omfang indrettet således, at vi må bære selvforskyldte tab, hvorimod økonomiske tab, der skyldes *andres* forhold, kan kræves erstattet. Du har sikkert oplevet at stå i den situation, hvor du er kommet til at ødelægge noget, der ikke tilhørte dig, hvorfor du måtte erstatte det. Det er i grove træk et erstatningsretligt anliggende.

Erstatningsretten handler om at genopretning af økonomiske tab gennem **kompensation** i form af erstatning. Udgangspunktet er, at et tab forbundet med en skade skal bæres af den, der lider skaden. Erstatningsretten opstiller en række **betingelser** for, hvornår dette udgangspunkt fraviges. Erstatningsretten har derfor til formål at sikre, at genopretning sker på rimelig vis.

Regelsættet bygger på en afvejning af hensynet til vedkommende, der har lidt en skade, over for hensynet til vedkommende, der har forvoldt en skade. Som resultat af denne hensynsafvejning indeholder erstatningsretten en række betingelser, der alle skal være opfyldt, før skadelidte kan få erstatning. Hvis erstatningsbetingelserne er opfyldt, stiftes en ret for skadelidte i form af et krav på **erstatning**. Modsætningsvist stiftes der på samme tid en forpligtelse for skadevolder om at opfylde erstatningskravet.

Vurderingen af et erstatningsspørgsmål foretages ved at gennemgå de enkelte erstatningsbetingelser. Derfor er universitetsopgaver ofte bygget op således, at der forventes en kort præsentation af en bestemt problemstilling efterfulgt af en analytisk gennemgang af de erstatningsbetingelser, der navnlig giver anledning til tvivl. Dette introkapitel skelner af samme årsag mellem de enkelte erstatningsbetingelser. Introkapitlet forholder sig udelukkende til erstatning uden for kontraktforhold, hvilket vil sige de situationer, hvor skaden ikke berører en genstand/ydelse, som skadevolder og skadelidte har indgået kontrakt om. En gennemgang af erstatning i kontraktforhold behandles blandt andet i køberetten.

Erstatningsretten bliver først relevant, når der kan udpeges en **skadelidt** og en **skadevolder**, og disse *ikke* er den samme person. Det giver ikke mening erstatningsretligt at diskutere, om man kan kræve erstatning af sig selv, da erstatningsrettens formål er at overflytte et tab fra skadelidte til skadevolder. Derfor er det en objektiv betingelse, at skaden har ramt en anden end skadevolderen.

Erstatningsretten opstiller tre grundlæggende betingelser, der skal være opfyldt, for at skadevolderen ifalder erstatningsansvar. For det første skal der være indtrådt en skade, der skal have medført et **tab**. For det andet skal der foreligge et **ansvarsgrundlag**. For det tredje skal der være **årsagssammenhæng/kausaltet** mellem det ansvarlige forhold og den

indtrådte skade. Udover disse tre betingelser opstilles en betingelse, der bygger på rimelighedsbetragtninger. Denne betingelse kalder vi [adækvans/påregnelighed](#), og hvad den dybere indebærer, parkerer vi for en stund her. I første omgang foretages en gennemgang af de øvrige tre betingelser, da en forståelse af disse gør det lettere at forholde sig til betingelsen om adækvans.

Når man arbejder med et erstatningsretligt spørgsmål, er det i første omgang vigtigt at overveje, hvorvidt den i sagen omhandlede skade har ført til et økonomisk tab. Det skyldes, at der efter dansk erstatningsret gælder, at skadelidte skal have dækket sit fulde økonomiske tab.¹ Det kan i den forbindelse give mening at forsøge at karakterisere skadetypen. Er der eksempelvis tale om en person-, tings- eller formueskade? Ved først at identificere hvad der konkret har lidt skade, skabes der et grundlag for at undersøge, om og hvori [det økonomiske tab](#) består.

Eksempel 1: Lise og Victor er ude at cykle en tur. Victor fortæller Lise en vittighed, der er så sjov, at Lise får mavepine de næste 10 minutter. Kan Lise kræve erstatning herfor?

Svar: Det relevante spørgsmål at stille sig selv er, om Lise har lidt et tab. Svaret hertil må være nej, da mavepinen ikke har medført, at Lise har lidt et tab. Lise kan derfor ikke kræve erstatning.

Eksempel 2: Lise spørger Victor, om han vil klippe hendes hæk, der er af en sjældnen sort. Victor klipper Lises hæk, tager de afklippede grene med hjem og planter dem i sin egen have. Lise bliver sur, fordi hækken nu ikke er lige så sjælden. Kan Lise kræve erstatning på grund af, at Victor har plantet haveaffaldet i hans have?

Svar: Tilsvarende må det afvises, at Lise har lidt et tab ved, at Victor bruger grenene til at gro Lises hæksort i sin egen have. En berigelse hos andre medfører ikke nødvendigvis et tab hos en selv. Lise kan derfor ikke kræve erstatning på baggrund af "misundelse".

Som udgangspunkt gælder efter dansk erstatningsret en culpa-ansvarsnorm, som betegnes den "almindelige" erstatningsregel.

Det vil sige, at en skadevolders ansvar skal bedømmes i forhold til, om skadevolder har udvist den adfærd og agtpågivenhed, som kunne forventes i den pågældende situation. En skadevolder har handlet ansvarspådragende i det omfang, skadevolders adfærd kan

¹ Der er forskel på om der foreligger et økonomisk tab og om skadelidte kan bevise det økonomiske tab. Selve erstatningsretten beskæftiger sig navnlig med det første spørgsmål.

tilskrives skadevolder som enten forsætlig eller uagtsom. Der skal derfor foretages en konkret vurdering af alle relevante forhold, og for- og imod-argumenter skal afvejes.

På baggrund af en afvejning skal der konkluderes, hvad der taler for, at skadevolderen har udvist forsætlig eller uagtsom adfærd, eller hvad der taler imod og i hvis det er relevant skal det konkluderes, hvilken grad af uagtsomhed der er udvist?

Som væsentlige *bedømmelseskriterier* kan det undersøges, om skadevolderen har overtrådt forskrifter i loven, handlepligter, sædvaner eller lignende, der har det tilfælles, at de regulerer en adfærd. Også handlingens farlighed kan inddrages i bedømmelsen, hvis dette er relevant.

Eksempel 3: Lise og Victor skal ud at spille fodbold, og Lise beder Victor om at snøre hendes sko. Victor binder to helt normale dobbeltsløjfer. I et tilløb til bolden snubler Lise i sine snørebånd og lander på sin Iphone, der går i stykker. Er Victor erstatningsansvarlig?

Svar: Lise har lidt et tab ved, at hendes Iphone går i stykker. Imidlertid må det afvises, at Victor handler culpøst, idet han blot binder to normalt dobbeltsløjfer. Victor er derfor ikke erstatningsansvarlig.

Det er vigtigt at være opmærksom på forhold, der *skærper* culpabedømmelsen. Handler skadevolder i professionelt øjemed, anlægges en strengere bedømmelse af hvilken adfærd den professionelle burde have udvist. Hvis en ikke-professionel giver sig ind på et professionelt område, skal denne bedømmes efter den professionelle målestok. Sammenligningsgrundlaget kan eksempelvis være fagets dygtige, veluddannede udøvere.²

Lovgiver og domstolene har bestemt, at visse skadesituationer er af en sådan karakter, at selv et strengere udslag af culpanormen ikke er tilstrækkeligt strengt. Disse særlige forhold bedømmes derfor efter en *objektiv* ansvarsnorm. Det betyder, at så snart det særlige forhold objektivt gør sig gældende, så er det uden betydning, hvordan skadevolders subjektive forhold har givet sig ud. Der er med andre ord ikke indrømmet skadevolderen nogen fejlmargen.

Til denne gruppe af skadesituationer, der bedømmes objektivt, hører skade påført af defekte produkter, udgravnings- og piloteringsarbejder, ansvar for motorkøretøjer og arbejdsgiverens ansvar for arbejdsskader.

Erstatningsrettens tredje betingelse om årsagssammenhæng er opfyldt i det omfang, at den ansvarspådragende handling kan siges at være årsag til den indtrufne skade.

² Von Eyben, Bo og Helle Isager, Lærebog i erstatningsret, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 8. udgave, 2015, s. 120f.

En skadevolder er eksempelvis ikke er erstatningsansvarlig, blot fordi han har overtrådt en forskrift ved at sælge hælervarer på Købmagergade, hvis skaden bestod i, at skadelidte faldt på cyklen. Selve betingelsen om årsagssammenhæng skal ikke for nærværende problematiseres.

Der skal dog knyttes en enkelt kommentar til tilfælde, hvor der er flere konkurrerende årsager til samme skade – årsagskonkurrence. Hvis der foreligger to årsager, der begge er ansvarsbærende, gælder et solidarisk ansvar. Eksempelvis vil både A og B være ansvarlige, hvis de har været fælles om at trille en stor sten ned ad en trafikeret vej, og denne sten har påført en skade. Det samme gælder, hvis A har trillet stenen ud, og denne har ramt og totalskadet en bil, hvorefter B påfører yderligere skade på døren af den samme bil. A og B vil i dette tilfælde begge være ansvarlige for den del af skaden, som vedrører døren, der både er blevet skadet af A og B. Skadelidte kan kræve omkostninger til udbedring af skaden på døren erstattet af A såvel som B.

Er der konkurrence mellem en ansvarspådragende årsag og en tilfældig/*casuel* begivenhed, er det i dansk ret antaget, at A kun er erstatningsansvarlig for den del af skaden, der er indtrådt på grund af A's ansvarspådragende forhold og ikke for den del af skaden, der kan tilskrives tilfældige ikke-ansvarspådragende omstændigheder. A er derfor ikke erstatningspligtig for tabt arbejdsfortjeneste, der skyldes skadelidtes sygdom, der forlænger et hospitalsophold, selvom skadevolder har været skyld i, at skadelidte skulle indlægges i første omgang.

Foruden et tab, ansvarsgrundlag og årsagssammenhæng er det navnlig under hensyntagen til betingelsen om årsagssammenhæng nødvendigt at opstille en yderligere rimelighedstærskel for, hvornår en skade udløser skadevolderens pligt til at yde erstatning. Denne betingelse kaldes adækvans og bliver også ofte beskrevet som et krav om påregnelighed. Det vil sige, at det gode spørgsmål at stille sig selv er, om det var påregneligt for skadevolder, at risikoen for den faktisk indtrufne skade blev forøget ved handlingen. Har A eksempelvis råbt af B i trafikken, er det tvivlsomt, om der, navnlig under hensyntagen til kravet om adækvans, kan pålægges A et erstatningsansvar for B's senere psykiske lidelser - selvom der er lidt et tab, udvist ansvarspådragende adfærd og der foreligger årsagssammenhæng.

Eksempel 4: Lise og Victor er ude at spille golf. Victor spørger, om de ikke skal springe 17. hul over, fordi det er ved at blive mørkt. På 18. hul bliver Lise ramt i hovedet af en golfbold og får hjernerystelse, så hun er ude af stand til at arbejde i 4 måneder. Er Victor erstatningsansvarlig?

Svar: Indledningsvist kan det konstateres, at Lise har lidt et tab. Imidlertid må det afvises, at Victor handler culpøst. Der foreligger ej heller årsagssammenhæng mellem Victors beslutning og den indtrufne skade. Det må tillige afvises,

at der foreligger adækvans, da det ikke kan anskues som påregneligt for Victor, at risikoen for den faktisk indtrufne skade blev forøget ved hans handling. Victor er derfor ikke erstatningsansvarlig.

Endeligt er det relevant at overveje, om der foreligger forhold, som tilsiger, at skadevolderen alligevel ikke er fuldt ud erstatningspligtig. I erstatningsretten vil forhold såsom skadelidtes egen skyld, skadevolderens nødret, nødværge eller skade påført ting med det formål at redde noget andet (negotiorum gestio) være forhold, der begrundet skadevolderens ansvarsfrihed. Skadelidtes udtrykkelige samtykke kan også under særlige omstændigheder tillægges en betydning som ansvarsfrihedsgrund.

Ovenstående er en grov skitsering af, hvordan man kan gå til værks med et erstatningsretligt spørgsmål. En juridisk besvarelse af et sådant spørgsmål fordrer konkrete vurderinger, og det kan derfor være til stor hjælp at gennemgå faktum nøje - eventuelt ved at opstille en tidslinje, der tydeliggør alle lidte tab eller markerer passager i faktum, der kan inddrages i vurderingen af skadevolders ansvar.

Desuden gentages det, at selvom hver enkelt betingelse skal være opfyldt, vil det afhænge af det i hovedsagen omhandlede forhold, i hvilken udstrækning det er nødvendigt at gennemgå den enkelte betingelse. Hvis et spørgsmål udfordrer opgaveløserens forståelse af årsagssammenhæng, vil det groft sagt ikke være interessant med en dybere teoretisk gennemgang af udviklingen af culpanormen. Med andre ord giver det ikke points og er i øvrigt ikke hensigtsmæssigt i en eksamenssituation at dvæle *unødvendigt* ved en betingelse.

Endeligt står tilbage at fremhæve vigtigheden af forberedelse. Ved at læse pensum og øve sig på at skrive gamle eksamensopgaver har man alt andet lige bedre forudsætninger, når man er udsat for at løse en erstatningsretlig opgave under omstændigheder, hvor man er presset på tiden.

Inspirationsopgaver og besvarelser i erstatningsret

I det følgende fremlægger vi et omfattende antal besvarelser på konkrete miniopgaver. Opgaverne er besvaret af os, som vi selv ville formulere dem til eksamen. Husk at have i mente, at der kan være problemstillinger i opgaven, som ikke behandler i vores besvarelser af omfangsmæssige årsager, og at nogle besvarelsers indhold kan variere afhængig af, hvad besvareren har identificeret som det mest væsentlige. Der er desuden tale om forskellige måder at formulere og opbygge en opgavebesvarelse på. Hensigten er derfor at vise, at man kan besvare en opgave på forskellige måder. Vi understreger dermed, at man skal finde sin egen stil. Vi har i besvarelserne indsat visse hjælpeoverskrifter, som indikerer, hvornår der eksempelvis er tale om indledning og konklusion. Det er dog ikke vores generelle anbefaling, at man anvender sådanne formelle overskrifter til eksamen, men at man derimod evt. laver overskrifter, som relaterer sig til besvarelsens materielle indhold.

Vi anbefaler, at I selv prøver at løse opgaverne, inden I læser vores bud på besvarelser.

Erstatningsretsopgave 1: Festen

Anne og Søren var gift og drev sammen ANSØ Event ApS. Deres passion var at arrangere gode fester, så de havde valgt at gøre det til deres levevej. Da de for en gangs skyld havde en lørdag fri, arrangerede de en kæmpe privat fest den 10. juli 2018. De inviterede alle og enhver, og deltagerantallet nåede op på i alt 200. Der var ikke noget, der skulle mangle, så de havde købt masser af alkohol.

For at have plads til alle havde Anne og Søren slået et telt op i haven, hvor de havde lagt et gulv med plader, så der var et fast underlag til damernes stiletter. Under festen spredte nogle af pladerne sig fra hinanden, så en af gæsterne, Rikke, faldt ned igennem og brækkede hoften. Ved gennemgang viste det sig, at pladerne ikke var hæftet ordentlig sammen efter den officielle vejledning, da Anne og Søren havde været i tidspres med klargøringen. Rikke, der arbejdede som skuespiller, var sygemeldt fra arbejde i seks måneder uden løn, og hendes nye kjole var revet itu og kunne ikke repareres. Kjolen blev dækket af Rikkes forsikring. Rikke fik desuden senere konstateret varige mén på 10 pct.

Til festen deltog Frank og Martin. De havde tidligere været gode venner, men Frank var løbet med Martins kæreste, og siden havde luften været kold i mellem dem. Martin var ikke forberedt på at se Frank til festen, og han blev rasende ved synet. Han løb hen til ham og gik umotiveret til angreb på Frank. Frank blev meget overrasket og kunne ikke nå at reagere. Frank endte med tre brækkede ribben og en hjernerystelse. Frank var studerende og var sygemeldt fra studiet i tre måneder. Frank måtte endvidere melde afbud til en studierejse i august, som ville være helt enestående lærerig, og som derfor ville have stor betydning for de fremtidige karrieremuligheder.

Anne og Søren havde deres gode ven Benny ansat i ANSØ Event ApS. Benny deltog også i festen. På trods af Anne og Søren's rutinerede tilgang til planlægningen af festen havde de ikke bestilt nok sodavand til alle 200 personer. Da de var værter, ville de ikke forlade selskabet, hvorfor de spurgte Benny, om han kunne køre til det lokale supermarked og købe mere sodavand. Benny sagde selvfølgelig ja. Han tog Anne og Søren's private bil derned. Da han skulle bakke ud af indkørslen, bakker han ind i en ladcykel med to nuttede labradorhvalpe, som én af gæsterne havde parkeret, så bilen får en kæmpe bule. Bulen koster

kr. 10.000 at reparere. Hverken ladcyklen eller hvalpene kommer til skade. Anne og Sørens kaskoforsikring dækkede skaden på bilen. Under Bennys uheld havde gamle moster Inge overværet seancen. Hun var blevet så bange for hvalpenes liv, at hun endte i choktilstand. Hun kendte ikke hvalpene. Gamle moster Inge var mærket af chokket i to måneder, hvor hun ikke kunne passe sit lønnede pensionistjob.

Redegør for de erstatningsretlige problemstillinger, som opgaven giver anledning til.

Du kan besvare opgaven nedenfor.

Besvarelse nr. 1

Hændelsesforløbet giver anledning til følgende problemstillinger: Rikkes fald, slåskampen mellem Martin og Frank, bulen i bilen og gamle moster Inges sygemelding.

For at de skadelidte, Rikke, Frank, Anne og Søren (som ejere af bilen) og gamle moster Inge kan få erstatning, skal de fire erstatningsbetingelser være opfyldt. For det første skal der foreligge et ansvarsgrundlag for skadevolder(ne), dernæst skal der være årsagssammenhæng mellem skaden og den givne handling, endvidere skal det være objektivt påregneligt, at skaden kunne indtræde, og slutteligt skal der være lidt et tab. I det følgende bliver hver skade behandlet for sig.

Rikkes fald

Det kan indledningsvist konstateres, at Rikke har lidt et tab, da hun er sygemeldt fra arbejdet i 6 måneder uden løn, hendes kjole er revet itu, og endeligt får hun varige mén på 10 pct.

Det er herefter relevant at vurdere et eventuelt ansvarsgrundlag. Anne og Søren har som indehaver af deres faste ejendom en almindelig handlepligt til at sørge for, at det er sikkert at færdes på deres ejendom. Denne handlepligt følger også af deres rolle som arrangører af den kæmpe privatfest. Retspraksis viser, at der i forbindelse med handlepligterne følger et almindeligt culpaansvar. Da det oplyses, at det opdages, at pladerne ikke var hæftet ordentligt sammen, må det formodes, at ulykken ikke var sket, hvis vejledningen var blevet fulgt. Det må derfor konstateres, at Anne og Søren har tilsidesat deres almindelige handlepligt, idet de har handlet culpøst ved opsætningen af pladerne.

Når der er konstateret et ansvarsgrundlag for Anne og Søren, skal det vurderes, om der er årsagssammenhæng mellem deres handlinger og Rikkes skade. Dette må anses som værende opfyldt, idet Rikke ikke ville have kunne falde mellem to plader, hvis de var samlet efter vejledningen. Desuden må det være påregneligt

for Anne og Søren, at sådan et fald kan ske, når pladerne ikke er hæftet sammen.

Da Rikkes fald sker til en fest, hvor der er købt ”masser af alkohol”, bør det vurderes, om Rikke har udvist egen skyld, der kan begrunde en nedsættelse af Anne og Sørenes erstatningsansvar.

Det fremgår ikke, om Rikke har drukket alkohol, og i givet fald hvilket omfang hun har drukket alkohol. Der er heller ikke oplysninger om, at det er alkoholen, der er skyld i, at hun falder. Der er derfor ikke tilstrækkeligt grundlag for at konstatere, at Rikke har udvist egen skyld.

Det kan herefter konkluderes, at Anne og Søren er solidarisk ansvarlige, jf. Erstatningsansvarsloven (herefter Eal) § 25, stk. 1.

Det skal bemærkes, at kjolen er dækket af Rikkes egen forsikring, hvorfor Anne og Søren som udgangspunkt ikke er ansvarlige for denne, jf. Eal § 19, stk. 1. Dette gælder dog ikke, hvis Anne og Søren har forvoldt skaden forsætligt eller ved grov uagtsomhed, jf. Eal § 19, stk. 2, nr. 1.

Her er der dog alene grundlag for at statuere et simpelt culpaansvar, idet det ikke kan anses for groft uagtsomt, at Anne og Søren ikke hæfter pladerne sammen, da adfærden ikke indebar en indlysende skade for den indtrådte skade. Anne og Søren er derfor ikke erstatningsansvarlige for så vidt angår kjolen.

Rikke skal have erstatning for personskaden, jf. Eal § 1, stk. 1, hvor hun har ret til erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, jf. Eal § 2 og godtgørelse for svie og smerte, jf. Eal § 3. Derudover har Rikke ret til godtgørelse for varige mén, jf. Eal § 1, stk. 2, jf. Eal § 4, da hun har varige mén på over 5 pct.

Slåskampen – Frank

Det kan indledningsvist konstateres, at Frank potentielt har lidt et tab, da han er sygemeldt i tre måneder samt et potentielt tab som følge af, at han ikke kan deltage på studieturen, der er enestående lærerig.

Det er Martin, der er ansvarlig skadevolder, da han uprovokeret angriber Frank. Der kan derfor ikke være nogen tvivl om, at Martin har handlet culpøst. Der foreligger samtidig årsagssammenhæng og påregnelighed, hvorfor Martin er erstatningsansvarlig.

Det kan ikke vurderes, at Frank har handlet med egen skyld, på trods af at det bliver oplyst, at han har hugget Martins ekskæreste.

Da Frank har lidt en personskade er Martin erstatningsansvarlig herfor, jf. Eal § 1, stk. 1. Frank har ret til godtgørelse for svie og smerte, jf. Eal § 3. I forhold til Franks forsinkede studietid kan han få erstatning for dette som følge af andet tab, jf. Eal § 1, stk. 1, såfremt det bevirker, at han får et økonomisk tab som følge af fraværet.

I forhold til værdien af den mistede studierejse kan Frank ikke få erstatning herfor, jf. U.1990.616.H, hvor der ikke blev tilkendt erstatning for den rekreative værdi af skadelidtes mistede ferie.

Bulen i bilen

Indledningsvist kan det konstateres, at Anne og Søren har lidt et tab, idet deres private bil skal repareres for kr. 10.000.

Da skaden sker ved kørsel af et motorkøretøj, skal det vurderes, om færdselsloven (herefter FL) finder anvendelse, hvorefter Benny vil være objektiv ansvarlig som bruger af bilen. Der er følgende betingelser for FL's anvendelse. Skaden skal for det første være sket i et trafikuheld med et motordrevet køretøj, jf. FL § 101, stk. 1, jf. FL § 2, nr. 14. Dette kan der ikke være nogen tvivl om, idet skaden er sket i almindelig bil. Dernæst skal bilen være i brug som trafikmiddel, hvilket også må anses som værende opfyldt. Endeligt skal skaden være sket inden for FL's geografiske anvendelsesområde, jf. FL § 1. Efter FL § 2, nr. 28 fremgår det, at vej betegnes som "vej, gade, cykelsti, fortov, plads, bro, tunnel, passage, sti

eller lignende, hvad enten den er offentlig eller privat”, hvorfor det skal vurderes, om en indkørsel falder ind under begrebet ”vej”.

Det fremgår af Lærebog i erstatningsret, 8. udgave af Bo von Eyben m.fl., s. 212, at private indkørsler ikke er omfattet af FL's geografiske anvendelsesområde. Det kan derfor konstateres, at Benny ikke er objektiv ansvarlig efter FL.

Benny må dog anses som culpaansvarlig, idet han ikke påviser den fornødne agtsomhed i situationen. Samtidig er årsagssammenhæng og påregnelighed opfyldt, hvorfor han er erstatningsansvarlig for Anne og Søren's tab.

Det er oplyst, at Benny er ansat hos Anne og Søren, hvorfor det bør overvejes, om de er ansvarlige efter principalansvaret i DL 3-19-2, hvorefter arbejdsgiver er ansvarlig for en skade, som en arbejdstager forvolder. Dette forudsætter, at Benny har handlet culpøs i tjenesten, der er et over-/underordningsforhold, samt at den culpøse handling ikke kan karakteriseres som abnorm. Dette må dog afvises her, da det er en privat fest, hvorfor Benny ikke har handlet i tjeneste som ansat hos ANSØ Event ApS. Anne og Søren er dermed ikke ansvarlige for skaden. Det skal desuden bemærkes, at Anne og Søren ikke kan være skadevolder, idet det er dem, der er skadelidte.

Bennys ageren må karakteriseres som simpelt uagtsomt, hvorfor han ikke er erstatningsansvarlig for skaden, da denne er dækket af forsikring, jf. Eal § 19, stk. 1, jf. stk. 2, nr. 1. Det skal bemærkes, at Eal § 21 ikke finder anvendelse, da det ovenfor er konkluderet, at skaden er uden for FL. Endelig skal det bemærkes, at Eal § 19, stk. 3 ikke finder anvendelse, idet skaden ikke er sket i forbindelse med arbejdet.

Gamle moster Inge

Gamle moster Inge har på baggrund af Bennys uheld fået en chokskade, hvorfor hun ikke kan passe sit pensionistjob i to måneder. Hun har derfor lidt et indtægtstab. Domstolene er dog varsomme med at tilkende erstatning for chokskader, hvor skadelidte – her gamle moster Inge – ikke er direkte impliceret i

ulykken, jf. Lærebog i erstatningsret, 8. udgave af Bo von Eyben m.fl., s. 325. Højesteret har i U.2007.1562.H udtalt, at det ikke kan udelukkes, at der kan tilkendes erstatning for psykiske skader, hvor skadelidte eksempelvis overværer en nærtstående blive dræbt. Dette er imidlertid ikke en sammenlignelig situation med nærværende, idet at gamle moster Inge alene overværer Benny bakke ind i hundehvalpene. Det skal endvidere bemærkes, at gamle moster Inge ikke har et forhold til hundehvalpene, hvorfor de ikke er at sammenligne med nærtstående. Endelig har hundehvalpene ingen skader. Det må derfor kunne konkluderes, at gamle moster Inge ikke kan få erstatning for sin chokskade.

Besvarelse nr. 2

Indledningsvist kan det konstateres, at casen giver anledning til fire erstatningsretlige problemstillinger, hvor det skal vurderes, om de almindelige erstatningsretlige betingelser er opfyldt. De drejer sig om 1) Rikkes fald, 2) Frank og Martins slåskamp, 3) den beskadigede bil og 4) moster Inges sygemelding. Opgavebesvarelsen vil behandle problemstillingerne individuelt.

Rikkes fald

Ved faldet bliver Rikke sygemeldt i seks måneder, får varige men på 10 % og hendes kjole går i stykker. Rikke lider derfor et tab, hvorfor Rikke er skadelidte. De potentielle skadevoldere er Anne og Søren (AS), idet at det var dem, der ikke monterede pladerne på den anviste måde. I det følgende skal det vurderes, om Anne og Frank ifalder et erstatningsansvar.

Som arrangør af en fest på privat grund er AS forpligtede til at sikre, at der er sikkert at færdes på deres ejendom, dvs. at AS er underlagt det almindelige culpaansvar.

Det fremgår af casen, at AS ikke monterer pladerne på korrekt vis, da pladerne ikke var hæftet sammen. Det fremgår endvidere, at AS var opmærksomme på faren, der skabes, når græs og stiletter kombineres, og at det var på grund af tidspres, at de ikke fik pladerne monteret korrekt. På den baggrund kan det konstateres, at AS har handlet uagtsomt ved ikke at montere pladerne korrekt.

Hernæst skal det vurderes, om AS' culpøse adfærd er årsag til skaden. Det fremgår af casen, at det er et hul i pladerne, der er årsagen til, at Rikke falder. Betingelsen om kausalitet er derfor opfyldt.

Dernæst skal det vurderes, om den konkrete handling har forøget risikoen for den faktisk indtrådte skade, og om dette var påregneligt for AS. Eftersom at AS var opmærksomme på faren, må det tillige have været påregneligt, at en "hurtig" montering af pladerne forøger risikoen for, at skaden indtræffer.

Det kan overvejes, om Rikke ifalder egen skyld for skaden, fordi hun er beruset. Imidlertid foreligger der ikke oplysninger, der indikerer, at Rikke var beruset i en sådan grad, at det havde indflydelse på den skete skade. Egen skyld må derfor afvises ud fra de foreliggende oplysninger.

Ud fra ovenstående er udgangspunktet herefter, at AS hæfter solidarisk for Rikkes tab, jf. EAL § 25.

Det fremgår af casen, at Rikkens kjole er forsikret. Udgangspunktet er således, at AS er ansvarsfri, jf. EAL § 19, stk. 1. Dette udgangspunkt fraviges imidlertid, hvis skadevolder har handlet groft uagtsomt eller forsætligt, jf. EAL § 19, stk. 2, nr. 1. Det må dog afvises, at AS' culpøse handling er groft uagtsomt eller forsætligt. AS er derfor ikke erstatningsansvarlige for kjolen.

Imidlertid er AS erstatningsansvarlige for personskaden, jf. EAL § 1, stk. 1. Efter EAL § 2 har Rikke ret til erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Efter § 3 har Rikke ret til godtgørelse for svie og smerte. Endelig har Rikke ret til godtgørelse for varige mén, da hun har mén på over 5 %, jf. EAL § 1, stk. 2, jf. EAL § 4.

Frank og Martins slåskamp

Det kan konstateres, at Frank har lidt et tab, idet han dels er nødsaget til at melde fra til studieturen, som er enestående lærerig og derved af stor betydning

for hans fremtid, og dels da var sygemeldt fra studiet i tre måneder, der muligvis medfører et tab.

Endvidere fremgår det, at Martin handler forsætligt. At han pludseligt bliver vred og ikke kan styre sig formilder ikke forholdet. Betingelserne om kausalitet og adækvans er tillige opfyldt, idet Martins udfald er årsag til skaderne, ligesom at det var påregneligt for Martin, at hans handlinger ville forøge risikoen for de indtrufne skader.

De almindelige erstatningsretlige betingelser er derfor opfyldt.

Frank har ret til personskadeerstatning efter EAL § 1, stk. 1. Derudover har Frank ret til godtgørelse for svie og smerte, jf. EAL § 3.

Hvad angår den mistede studietid afhænger det af, om Frank har lidt et reelt tab, der kan opgøres som "andet tab", jf. EAL § 1, stk. 1.

Imidlertid kan Frank ikke få erstatning for den mistede studietur, jf. U.1990.616.H, hvor Højesteret ikke tilkendegav erstatning for en ferier rekreative værdi.

Skaden på bilen

Det kan konstateres, at der er lidt et tab på kr. 10.000 for at udbedre bilens skade.

Skaden sker ifm., at Benny anvender et motorkøretøj. Benny er derfor den potentielle skadevolder. Det er derfor relevant at undersøge, hvilket ansvarsgrundlag forholdet skal vurderes under. Hvis betingelserne i færdselslovens (FL) § 101, stk. 1, er opfyldt, er Benny objektivt ansvarlig.

Betingelserne herfor er, at det for det første skal være et motorkøretøj, der forårsager skaden, jf. FL § 101, stk. 1, jf. FL § 2, nr. 14. I nærværende case er det AS' bil, hvorfor betingelsen er opfyldt.

For det andet skal der være tale om et færdselsuheld. Eftersom skaden sker ifm. anvendelsen af det motordrevne køretøj, er denne betingelse opfyldt.

For det tredje skal det undersøges, om skaden sker inden for FL's geografiske område. Det følger af FL § 2, nr. 28, at "vej, gade, cykelsti, fortov, plads, bro, tunnel, passage, sti eller lignende, hvad enten den er offentlig eller privat" er omfattet. Det fremgår ikke tydeligt af casen, hvorvidt skaden indtræffer i indkørslen eller uden for indkørslen, fx når bilen er på fortovet, hvilket har afgørende betydning, idet det fremgår af Lærebog i erstatningsret, 8. udgave af Bo von Eyben m.fl., s. 212, at private indkørsler ikke er omfattet af FL's geografiske anvendelsesområde. Ud fra casen må det antages, at skaden sker mens bilen endnu er i den private indkørsel. Benny er således underlagt det almindelige culpaansvar. Eftersom Benny bakker ind i en ladcykel, har Benny handlet culpøst, idet Benny ikke udviste almindelig agtsomhed ved udøvelsen af en handling, der er risikobetonet.

Det kan overvejes, om AS er erstatningsansvarlige efter DL 3-19-2, idet AS er Bennys arbejdsgiver. Dette må imidlertid afvises, idet festen udelukkende er et privat anliggende, hvor Benny er inviteret som ven og ikke kollega.

Det konstateres kort, at der foreligger kausalitet, idet det er Bennys handling, der forårsager handlingen.

Det konstateres tillige, at betingelsen om adækvans er opfyldt, eftersom risikoen for den faktisk indtrådte skade blev forøget ved, at Benny ikke udviste almindelig agtpågivenhed i situationen, og at dette var påregneligt for Benny.

Der foreligger ikke objektive ansvarsfrihedsgrunde, accept af risiko eller egen skyld.

På baggrund af ovenstående kan det konkluderes, at Benny er erstatningsansvarlig efter det almindelige culpaansvar.

Imidlertid skal det overvejes, om Benny er erstatningsfri efter EAL § 19, stk. 1, da bilen er forsikret. Eftersom Benny ikke har handlet groft uagtsomt eller forsætligt, finder undtagelsen i § 19, stk. 2, nr. 1 ikke anvendelse. Da handlingen ikke sker i erhvervsøjemed, finder § 19, stk. 2, nr. 2 og § 19, stk. 3, ikke anvendelse. Benny er således ansvarsfri efter EAL § 19, stk. 1.

Moster Inges uarbejdsdygtighed

Det skal vurderes, hvorvidt Moster Inge (MI) har lidt et tab, der skal erstattes, idet hun grundet chokket ikke er arbejdsdygtig i to måneder.

Benny er skadevolderen, og som anført ovenfor handler Benny simpelt uagtsomt.

Det konstateres endvidere, at der foreligger kausalitet mellem Bennys handling og MI's tab.

Imidlertid må det afvises, at betingelsen om adækvans er opfyldt, idet det ikke kan antages at være påregneligt for Benny, at hans manglende agtsomhed ville forøge risikoen for, at MI ville ende i en choktilstand.

Betingelsen om adækvans er derfor ikke opfyldt, hvorfor Benny ikke er erstatningsansvarlig.

Besvarelse nr. 3

Ovenstående hændelsesforløb giver anledning til at vurdere Rikkens fald, Martins overfald på Frank, bulen i Anne og Søren's bil samt gamle moster Inges chokskade.

Rikkes skade

Rikke lider i forbindelse med sit fald såvel person- som tingsskade, nemlig en sygemelding seks måneder, hendes kjole gået i stykke samt konstateret varige mén på 10 pct. Rikke er derfor skadelidte.

Anne og Søren er de mulige skadevolder i dette forløb. Idet skadeforløbet ikke giver anledning til at anlægge en strengere ansvarsvurdering, er Anne og Søren underlagt den almindelig culparegel.

Idet Rikke pådrager sig skaden til et af Anne og Sørens arrangementer, bør det overvejes, om Anne og Søren overtræder en almindelig handlepligt for arrangører til at søge deres arrangementer tilrettelagt og afviklet på en sådan måde, at deltagere hverken kommer til skade eller volder skade på tredjemænd, jf. Lærebog i Erstatningsret, 8. udg., s. 110. Det fremgår af opgaveteksten, at Anne og Søren ikke iagttage den offentlige vejledning i forbindelse med fastgørelse af gulvbrædderne, og at pladerne af den årsag skrider.

Det kan dog omvendt anføres, at arrangementet er af privat karakter, og at den officielle vejledning formodentlig ikke er lovpligtig. Forudsat at det ikke er lovpligtigt at følge den "officielle vejledning", udgør dette formentlig ikke tilstrækkeligt grundlag til at statuere culpa, såfremt der var tale om et mindre privat arrangement. Der er dog tale om afholdelsen af en "kæmpe fest" med 200 deltagere, og Anne og Søren må formodes at være bekendt med vejledningen, idet de er professionelle arrangører, burde de have iagttaget den, og de har derfor handlet culpøst ved ikke at overholde den.

Hernæst bør det statueres, at der er årsagssammenhæng mellem Anne og Sørens handlinger og Rikkes skadespådragelse, idet skaden ville være undgået, såfremt Anne og Søren på behørig vis havde sikret belægningen. Endvidere bør det noteres, at skaden er påregnelig for Anne og Søren.

Delkonkluderende er Anne og Søren erstatningsansvarlige for Rikkes fald, jf. EAL § 25, stk. 1, og skal som udgangspunkt erstatte Rikkes fulde tab.

Ved angår erstatningsudmålingen bør det bemærkes, at Rikke som udgangspunkt skal stilles økonomisk, som var den pågældende skade ikke indtrådte. Rikke skal have erstattet sine helbredelsesudgifter, jf. EAL § 1, stk. 1, erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, jf. EAL § 2, godtgørelse for svie og smerte, jf. EAL § 3, samt en godtgørelse for varige mén, jf. EAL § 4, stk. 1. Rikke vil ikke modtage erstatning for sin kjole, idet kjolen er dækket af tingsforsikring, og fordi Anne og Søren i øvrigt hverken har handlet forsætligt eller groft uagtsomt, jf. EAL § 19, stk. 1 og 2.

Konkluderende er Anne og Søren erstatningsansvarlige over for Rikkes skader, og skal derfor erstatte helbredelsesudgifter, erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, godtgørelse for svie og smerte samt godtgørelse for varige mén.

Franks brækkede ribben og hjernerystelse

Martin lider personskade i form af tre brækkede ribben og en hjernerystelse samt økonomisk tab i form af studierejseafbud. Martin bør derfor anses for skadelidte, og da Frank forårsager disse skader, bør han anses for skadevolder.

Hernæst bør ansvarsgrundlaget identificeres, og da skadeforløbet ikke giver anledning til at anlægge en strengere ansvarsvurdering, bør det vurderes, om Frank har handlet culpøst. Af opgaveteksten fremgår, at Frank umotiveret går til angreb på Martin, og det kan derfor lægges til grund, at Frank har handlet forsætligt.

Foruden ansvarsgrundlag forudsætter erstatningsansvar endvidere, at fællesbetingelserne er opfyldt, i.e. årsagssammenhæng og påregnelighed. Franks ansvarspådragende adfærd var direkte årsag til skaden, hvorfor der er kausalitet mellem den indtrufne skade og Franks adfærd. Det kan tillige konstateres, at det var påregneligt for Frank, at hans adfærd ville forøge risikoen for den faktisk indtrufne skade, hvorfor der foreligger adækvans.

Økonomisk skal Martin stilles som om, skaden ikke var indtrådt. Dette medfører, at han skal have sit fulde tab erstattet. Hvad angår personskade er dette reguleret i EAL kap. 1, og han skal i den forbindelse have erstatning for sine relevante helbredelsesudgifter, jf. EAL § 1, stk. 1. Martin skal ligeledes have erstatning for et eventuelt økonomisk tab som følge af sin sygemelding fra studiet i tre måneder, jf. EAL § 1 og U.2007.1626V. Endelig vil Martin ligeledes have godtgørelse for svie og smerte, jf. EAL § 3.

Henset til den restriktive praksis, der føres af domstolene på området for erstatning for andet tab, bør det bemærkes, at det er tvivlsomt, hvorvidt Martin vil kunne kræve erstatning for sit tab i forbindelse med sit afbud til studierejse. Da det er en vanskeligt at løfte bevisbyrden for, at der er lidt et økonomisk tab. I nærværende case foreligger der ikke oplysninger, der bevirker, at det kan bevises, at Martin har lidt et økonomisk tab.

Konkluderende er Frank erstatningsansvarlig over for Martins skader som følge af skadeforløbet, og han skal derfor erstatte Martins helbredelsesudgifter, eventuelt økonomisk tab som følge af sygemelding fra studiet med tre måneder samt godtgørelse for svie og smerte.

Bule i Anne og Søren's bil

Der kan konstateres et tab på kr. 10.000 for bulen i bilen. Den relevante skadevolder er i dette tilfælde Benny, idet han er føreren af bilen.

Det bør hernæst vurderes, hvilket ansvarsgrundlag, der finder anvendelse for skaden. Da skaden er forvoldt ved et motordrevet køretøj, bør man overveje, om færdselslovens objektive ansvar finder anvendelse, jf. færdselslovens § 101, stk. 1. Færdselsloven finder alene anvendelse for færdsel på vej, jf. færdselslovens § 1, hvilket ikke omfatter private indkørsler, jf. Lærebog i erstatningsret, 8. udg., s. 212, fodnote nr. 2. Færdselslovens objektive ansvar finder derfor ikke anvendelse, hvorfor det skal vurderes, om Benny har handlet culpøst. Idet

Benny kører ind i en ladcykel, må han som minimum anses for at have handlet simpelt uagtsomt.

Fællesbetingelserne må ligeledes anses for at være opfyldt, idet der er årsags-sammenhæng mellem Bennys kørsel og skaden på bilen, samt at det må anses for objektivt påregneligt, at Bennys kørsel vil kunne medføre skade på bilen.

Det bør kort bemærkes, at Benny agerer som privatperson i situationen – og altså ikke som ansat i Anne og Søren's virksomhed - idet han alene gør dem en tjeneste som gæst til festen. Der er altså ikke grundlag for at statuere principal-ansvar i medfør af DL 3-19-2.

Hvad angår erstatningsudmåling kan det overvejes, hvorvidt der bør ske lem-pelse af ansvaret henset til accept af risiko. Det fremgår dog ikke, at Benny var beruset eller på anden måde påvirket, og da der ikke er andre holdepunkter i teksten, bør dette afvises. Endelig fremgår det af opgaveteksten, at skaden på bilen er forsikringsdækket, hvorfor Benny erstatningsansvar bortfalder, jf. EAL § 19, stk. 1.

Moster Inges chokskade

På grund af Bennys uheld lider gamle moster Inge personskade i form af en chokskade samt et økonomisk tab, da hun ikke kan passe sit job i to måneder.

Som nævnt ovenfor har Benny handlet simpelt uagtsomt, og det bør hernæst vurderes, om fællesbetingelserne ligeledes er opfyldt. Der er klar årsags-sammenhæng mellem Bennys uheld og moster Inges chokskade. Det er derimod mere tvivlsomt, om der adækvanskriteriet er opfyldt. Inges skade må anses for at være en usædvanlig følgeskade i forhold til den oprindelige skade, og dom-stolene er yderst påpasselige med at statuere erstatningsansvar i disse sager, jf. blandt andet U.1973.451H og U.2007.1562H. Da der alene er tale om påkørslen af en ladcykel med hvalpe og altså ikke et menneske, og da Inge intet forhold

havde til hvalpene, bør det afvises, at Inge vil være erstatningsberettiget for den pågældende skade.

Erstatningsretsopgave 2: Medarbejderen, der blev nysgerrig

Mads og hans familie skulle på kør-selv-ferie i Italien. Det var en tur, som familien havde kørt de sidste mange år. For dem var den lange køretur en del af rejsen. Mads havde altid haft en stor interesse for biler, og han var selv indehaver af den meget prestigefyldte bil fra mærket Yakamus, årgang 2018. Da de ankom til deres hotel blev bilen afleveret til en medarbejder på hotellet, The Italian Castle, der ville køre den på plads i parkeringskælderen. Det var hotellets mangeårige ansatte, Fabio, der tog imod bilen. Fabio havde aldrig set en så flot en bil og var med første øjekast meget fascineret. Da der om aftenen faldt ro over hotellet, sneg Fabio sig ned i parkeringskælderen under sin nattevagt for at kigge nærmere på bilen. Da han stod dernede, kunne han ikke dy sig fra at tage sig en lille køretur - det var der jo aldrig nogen, der ville opdage, tænkte han. Under køreturen mistede Fabio kontrollen over bilen og smadrede ind i en anden bil. Bilen, Fabio kørte i, var total-skadet og kostede 1,5 mio. kr. at genanskaffe. Bilen, Fabio var kørt ind i, slap mirakuløst for skader. Fabio slap med en mindre hjernerystelse, hvor han var væk fra arbejde i to uger. Føreren af den anden bil, Claudia, slog sit hoved kraftigt. Claudia led af en sjælden sygdom, som medførte, at hovedslaget gav hende så voldsom svimmelhed, at hun var indlagt på hospitalet i et år, hvor hun ikke kunne arbejde. En normal person – uden den sjældne sygdom – ville højst være sygemeldt i én måned som følge af hovedslaget. Mads og hans familie havde på baggrund af hændelsen omkostninger til flybilletter hjem for kr. 20.000.

Mads havde altid mange projekter i gang, så da de ankom hjem til Danmark, gik han straks i gang med det næste. Mads savnede sydens friske liv med duft af klorvand og solstråler dagen lang. Han besluttede derfor, at han ville have sin egen opvarmede pool. Mads var ikke en handy man og ville ikke have noget at gøre med arbejdet, så han bestilte Byg & Hyg ApS til at udføre arbejdet. De havde desuden ekspertisen til at træffe de rigtig valg omkring materialer mv. Byg & Hyg ApS sendte to mand til at opgrave i Mads' have. Der fandtes to metoder at udgrave på grunden, dog var den sikre metode langt dyrere end den mindre sikre. De to medarbejdere fra Byg & Hyg ApS valgte derfor den billige metode, velvidende at der var en vis risiko for rysteskader, men det var deres erfaring, at rysteskader alligevel forekom forholdsvist sjældent. Da poolen stod færdig, var der uheldigvis

kommet nogle sætningsrevner i naboejendommen, der var opstået efter rystelser forårsaget af udgravningen. Det kostede naboen kr. 100.000 i reparation. Byg & Hyg ApS havde tegnet en ansvarsforsikring.

Redegør for de erstatningsretlige problemstillinger (det skal bemærkes, at opgaven skal løses efter dansk ret og det er således underordnet, at en del af hændelsesforløbet foregår udenlands).

Du kan besvare opgaven nedenfor.

Besvarelse nr. 1

Hændelsesforløbet giver anledning til følgende problemstillinger: Den totalskadede bil og flybilletterne, Fabios hjernerystelse, Claudias skade og rysteskaderne på naboejendommen. For at de skadelidte, Mads, Fabio, føreren af bilen og ejerne af naboejendommen, kan få erstatning, skal de fire erstatningsbetingelser være opfyldt.

For det første skal der foreligge et ansvarsgrundlag for skadevolder(ne), dernæst skal der være årsagssammenhæng mellem skaden og den givne handling, endvidere skal det være objektivt påregneligt, at skaden kunne indtræde, og slutteligt skal der være lidt et tab. I det følgende bliver hver skade behandlet for sig.

Den totalskadede bil og flybilletterne

Bilen bliver som følge af uheldet totalskadede, og familien har udgifter til hjemturen til Danmark, da de ikke kan køre hjem. Mads og hans familie har derfor lidt et tab.

Det skal herefter vurderes, om Fabio er erstatningsansvarlig. Fabio er objektivt ansvarlig, da der sker en uheld med et motordrevet køretøj på vej, der er i brug som et trafikmiddel, jf. FL § 1, jf. FL § 101, stk. 1. Fabio er ansvarlig som bruger af bilen, jf. FL § 104, stk. 1. Fabio har dermed et objektivt ansvar. Det skal tillige vurderes, om han har handlet culpøst, idet hotellet, The Italian Castle, dermed eventuelt bærer et hæftelsesansvar efter principalansvaret i DL 3-19-2.

Fabio vælger at køre i en gæsts bil uden tilladelse, og uden at det er i forbindelse med at udføre en arbejdsopgave. Fabio har derfor handlet culpøst.

Dernæst gælder der, at der skal være et over-/underordningsforhold, hvilket der er, når Fabio er ansat på The Italian Castle.

Endelig skal handlingen være udført i tjeneste. Dette er tillige opfyldt, da Fabio er på arbejde, da uheldet sker. Uheldet sker imidlertid ikke ved Fabios udførelse af sine opgaver, og Fabios handlinger må ikke anses som abnorme handlinger. I U.1964.806.H har Højesteret vurderet rækkevidden af den abnorme adfærd, når handlingen sker i henholdsvis i og uden for kontrakt. Afgørelsen omhandlede en lignende situation, hvor en hotelkarl tog sig en "fornøjelsestur" i en af gæsternes biler, hvor han stødte sammen med en anden bilist.

Hotellet blev i afgørelsen erstatningsansvarlig for den skade, der skete på gæstens bil, da hotellet måtte anses som værende i kontraktforhold med gæsten om blandt andet at have bilen i dets varetægt. Hotellet blev derimod ikke gjort erstatningsansvarlige for den anden bilist skade, idet at denne skade opstod uden for kontrakt. På baggrund af ovenstående dom må det derfor konkluderes, at The Italian Castle tillige er erstatningsansvarlige for skaden på Mads bil samt prisen for deres flybilletter, jf. DL 3-19-2.

Der foreligger endvidere årsagssammenhæng mellem skaden og handlingen fra Fabio, og det er tillige påregneligt for Fabio, at skaden kunne indtræde.

Fabio og The Italian Castle er dermed solidarisk ansvarlige, jf. Erstatningsansvarsloven (herefter Eal) § 25, stk. 1. Det må formodes, at The Italian Castle har en ansvarsforsikring, men idet Fabio har handlet forsætligt, frafaldes hans erstatningsansvar ikke, jf. Eal § 19, stk. 3. Lempelsesreglen i Eal § 23 kan heller ikke lempe Fabios erstatningsansvar under de givne omstændigheder.

Det kan dermed konkluderes, at Fabio og The Italian Castle skal erstatte Mads' og hans families tab.

Fabios hjernerystelse

Fabio har lidt et tab, da han er væk fra arbejde i to uger. Dette tab kan han dog ikke få dækket, da han er alene skadevolder, jf. gennemgangen ovenfor. Det skal bemærkes, at Fabio heller ikke kan få det dækket af sin arbejdsgiver, The

Italian Castle, da principalansvaret kræver, at der er en arbejdstager, der har handlet culpøst som skadevolder.

Claudias skade

Claudia har lidt et tab, da hun er sygemeldt et år. Det er igen Fabio, der er erstatningsansvarlig, da han har handlet culpøst og er objektiv ansvarlig efter FL. Overfor Claudia ifalder hotellet, The Italian Castle, derimod ikke erstatningsansvar, da skaden er sket uden for kontraktforhold, jf. U.1964.806.H og gennemgangen under "Den totalskadede bil og flybilletterne". Betingelserne om årsags-sammenhæng og påregnelighed er tillige opfyldt. Det skal hertil bemærkes, at Claudia har ret til fuld erstatning, selv om en normal person alene ville have været sygemeldt en måned, da en følsom person har ret til samme erstatning som en ikke-følsom person, jf. Lærebog i erstatningsret, 8. udgave, Bo von Eyben m.fl., s. 321f. Det er dermed alene Fabio, der er ansvarlig for Claudias skade.

Claudia har ret til erstatning for personskade, jf. Eal § 1, stk. 1, herunder erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, jf. Eal § 2, stk. 1, og godtgørelse for svie og smerte, jf. Eal § 3.

Rysteskaderne

Ejerne af naboejendommen har lidt et tab, da der er sket skader på deres ejendom, der koster kr. 100.000 i reparation. Mulige skadevolder er håndværkerne fra Byg & Hyg ApS. Det skal derudover vurderes om indehaveren af Byg & Hyg ApS bliver ansvarlig, samt om Mads' bliver ansvarlig, da han har bestilt arbejdet.

Indledningsvist kan det konstateres, at håndværkerne vælger den billige udgravningsmetode vedvidende, at der er en hvis risiko for rysteskader. De har derfor handlet culpøst. Indehaveren af Byg & Hyg ApS, der er håndværkernes arbejdsgiver, bliver herefter ansvarlig efter DL 3-19-2, idet håndværkerne har handlet culpøst, skaden sker i tjeneste, der er et over-/underordningsforhold, og valget af udgravningsmetode kan ikke anses som værende en abnorm handling. Endelig skal det vurderes, om Mads bliver ansvarlig i sit virke som bygherre. Efter

retspraksis synes retstilstanden at kunne pålægge bygherre et objektivt ansvar for større udgravninger, der er årsag til ikke-ubetydelige naboskader, hvor bygherre kendte til den konkrete risiko for skaden, jf. Lærebog i erstatningsret, 8. udgave, Bo von Eyben m.fl., s. 189f. Det må vurderes, at der ikke er tale om en større udgravning, og at Mads ikke kendte til risikoen, da det tydeligt fremgår, at han overlader alt ansvaret til håndværkerne fra Byg & Hyg ApS, da han ikke er en handy man.

Det må derfor konkluderes, at selv om skaden løber op i kr. 100.000, er der ikke grundlag for at pålægge Mads et retspraksisudviklet objektivt ansvar. Da Mads heller ikke har handlet culpøst, er han dermed ikke ansvarlig for skaden på naboejendommen.

For så vidt angår håndværkerne og deres arbejdsgiver må både årsagssammenhæng og påregnelighed anses som værende opfyldt, hvorefter de er solidarisk ansvarlige, jf. Eal § 25, stk. 1.

Det skal overvejes om håndværkernes ansvar bortfalder efter Eal § 19, stk. 3, da Byg & Hyg ApS har en ansvarsforsikring. Håndværkerne kan i denne situation ikke anses som have handlet med forsæt eller grov uagtsomhed, idet det er oplyst, at rysteskader er forholdsvist sjældne, hvorfor de må have handlet med simpel culpa. Det kan derfor konkluderes, at deres erstatningsansvar bortfalder.

Herefter er det alene Byg & Hyg ApS, der er erstatningsansvarlig for ejernes tab.

Besvarelse nr. 2

Casen giver anledning til at overveje 1) den totalskadede bil og flybilletterne, 2) Fabios hjernerystelse, 3) Claudias skade og 4) rysteskaderne på naboejendommen. Nedenfor vil forholdene blive behandlet individuelt med henblik på at vurdere, om de almindelige erstatningsbetingelser er opfyldt.

Bilen og flybilletterne

Det fremgår ikke af casen, hvem der er den registrerede ejer af bilen, og hvem der har erhvervet billetterne. For overblikkets skyld vil betegnelsen "familien" blive anvendt som udtryk for ejeren af bilen og erhververen af billetterne.

Familien har lidt et tab ved, at bilen, der har en værdi på 1,5 mio. kr., bliver totalskadet, hvorved familien har en yderligere omkostning på kr. 20.000 til flybilletter. Fabio er den potentielle skadevolder.

Det relevante ansvarsgrundlag, forholdet skal vurderes efter, er det objektive ansvar, idet der er tale om et færdselsuheld forårsaget af et motordrevet køretøj på en vej, jf. FL § 1, jf. FL § 101, stk. 1.

Det følger af FL § 104, stk. 1, at ansvaret efter FL §§ 101-103 påhviler ejeren eller brugeren af motorkøretøjet. I nærværende case skal Fabio betragtes som bruger efter FL § 104, stk. 1, idet Fabio har selvstændig rådighed over køretøjet i egen interesse. Fabio er derfor underlagt et objektivt ansvar.

Det skal imidlertid stadig vurderes, om Fabio har handlet culpøst, idet dette kan få betydning for, om hotellet tillige er underlagt et hæftelsesansvar i medfør af princippet i DL 3-19-2. Det konstateres, at Fabio åbenlyst har handlet culpøst. Desuden foreligger der et over/underordningsforhold, da Fabio er ansat. Endelig indtræffer skaden i Fabios arbejdstid, selv om det ikke sker ved Fabios udførelse af en arbejdsopgave. Betingelserne for at principalansvaret træder i kraft er derfor opfyldt.

Herefter skal det vurderes, om der foreligger en abnorm handling, som medfører, at hotellet ikke er ansvarlige for deres ansattes handling. Spørgsmålet blev vurderet i U 1964.806.H, hvor en lignende situation blev vurderet. Højesteret udtalte, at hotellet var ansvarlige for den skade, som hotelgæsternes bil havde lidt, hvorimod hotellet ikke var ansvarlige for den skade for den udefrakommende bilist. Afgørende var, at hotellet var i et kontraktforhold med gæsterne, hvorimod dette ikke var tilfældet for den udefrakommende bilist.

Konklusionen er derfor, at hotellet tillige er erstatningsansvarlige for den total-skadede bil og flybilletterne, jf. DL 3-19-2.

Det konstateres, at der foreligger kausalitet mellem den indtrufne skade og Fabios handling. Det var tillige påregneligt for Fabio, at risikoen for, at den indtrufne skade på bilen ville ske, blev forøget ved hans handling.

Imidlertid skal det overvejes, hvorvidt det var påregneligt for Fabio, at familien ville lide et tab på kr. 20.000 for flybilletter. Umiddelbart kan det ikke formodes at være påregneligt for Fabio, at en uberettiget køretur resulterer i et tab på kr. 20.000 for flybilletter. Desuden kan Fabio anfægte tabsopgørelsen, idet familien tillige ville have haft omkostninger ved at køre retur til Danmark, herunder slitage og benzin. Betingelsen om adækvans er derfor ikke opfyldt for så vidt angår flybilletterne.

Fabio og hotellet er herefter solidarisk ansvarlige for skaden på bilen, jf. EAL § 25. Uagtet om hotellet har en ansvarsforsikring, bortfalder hans erstatningsansvar ikke, idet Fabio har handlet forsætligt, jf. EAL § 19, stk. 3.

Lempelsesreglen i EAL § 23 finder ej anvendelse.

Konklusionen er, at Fabio og hotellet hæfter solidarisk for bilens skade.

Fabios hjernerystelse

Fabio er, som anført ovenfor, skadevolder, hvorfor han ikke kan få dækket sit tab, der skyldes, at han er væk fra arbejdet i to uger.

Claudias skade

For gennemgangen af de almindelige erstatningsbetingelser henvises til gennemgangen i 1) ovenfor.

Som tillige anført under 1) fandt Højesteret i U 1964.806.H, at hotellet ikke var erstatningsansvarlige over for skadelidte, som de ikke havde et kontraktforhold med. Det er således kun Fabio, der er erstatningsansvarlig. I den forbindelse skal det bemærkes, at Claudia har ret til erstatning for samtlige måneder, hun er sygemeldt, uagtet om særlige forhold medfører, at hun er syg i længere tid, end de fleste andre ville være, jf. Lærebog i erstatningsret, 8. udgave, Bo von Eyben m.fl., s. 321.

Claudia har ret til erstatning for personskade, jf. EAL § 1, stk. 1, herunder for tabt arbejdsfortjeneste og godtgørelse for svie og smerte, jf. hhv. EAL § 2, stk. 1, og § 3.

Skade på naboejendom

Naboerne har lidt et tab på kr. 100.000 for skader forårsaget af udarbejdningen af Mads' pool. De to medarbejdere fra Byg og Hyg ApS (BH) er den potentielle skadevolder. Derudover skal det overvejes, om DL 3-19-2 finder anvendelse, og om Mads selv bærer et ansvar for den indtrufne skade.

De to medarbejdere er underlagt det almindelige culpaansvar. De to medarbejdere vælger den usikre løsning, selv om den sikre antages at være påkrævet. Medarbejderne har derfor været bekendt med risikoen for faren, hvorfor medarbejderne har handlet uagtsomhed ved ikke at agere på denne. Omvendt må det tillige konstateres, at faren ikke har været så indlysende, at medarbejderne har handlet groft uagtsomt, eftersom at rysteskader forekommer sjældent.

Det kan på den baggrund konstateres, at DL 3-19-2 finder anvendelse, idet de to medarbejdere har handlet culpøst, skaden sker derudi, der er et over/underordningsforhold, og handlingen er ikke abnorm.

Det kan overvejes, om Mads bærer et ansvar som bygherre. Selvom bygherrer kan blive objektivt ansvarlige for større udgravninger efter retspraksis, må dette afvises i nærværende case. Det skyldes dels, at der ikke er tale om en større

udgravning, og dels at Mads ikke var bekendt med risikoen for skade, jf. Lærebog i erstatningsret, 8. udgave, Bo von Eyben m.fl., s. 189f. Mads er derfor ikke underlagt et objektivi ansvar, og eftersom han ej heller har handlet culpøst, er han ikke erstatningsansvarlig.

Det konstateres kort, at betingelserne om kausalitet og adækvans er opfyldt, idet udgravningen er årsag til den faktisk indtrufne skade, og at medarbejderne var opmærksomme på, at udgravningen ville forøge risikoen for den faktisk indtrufne skade.

Medarbejderne og BH er således som udgangspunkt solidarisk ansvarlige, jf. EAL § 25, stk. 1.

Imidlertid er medarbejderne ansvarsfri efter EAL § 19, stk. 3. Det skyldes, at medarbejderne ud fra casens oplysningerne kun har handlet simpelt uagtsomt, og at BH har en ansvarsforsikring.

Konklusionen er derfor, at BH er ansvarlige for skaden på kr. 100.000.

Besvarelse nr. 3

Ovenstående hændelsesforløb giver anledning til at vurdere Mads' og hans families skade i form af den totalskadede bil og ekstraomkostningerne til flybilletterne, Fabios skade i form af hjernerystelse, Claudias personskade og arbejdsudygtighed i et år samt sætningsskaderne på naboejendommen.

Den totalskadede bil og flybilletterne

Skaderne opstod som følge af Fabios uberettigede kørsel i familiens bil, og Fabio konstateres derfor til at være skadevolder, og Mads og hans familie til at være skadelidte.

Det skal herefter vurderes på hvilket grundlag, at Fabio er erstatningsansvarlig. Eftersom skaden sker ved et motordrevet køretøj på vej, og denne er i brug som

et trafikmiddel, jf. FL § 1, jf. FL § 101, stk. 1, er Fabio objektivt ansvarlig, da han er føreren af bilen, jf. FL § 104, stk. 1.

Det skal bemærkes, at Fabio er ansat hos hotellet, The Italian Castle, hvilket giver anledning til at overveje, om arbejdsgiveren tillige er ansvarlig som følge af principalansvaret efter DL 3-19-2. Principalansvaret forudsætter for det første, at der eksisterer et over-/underordningsforhold den ansatte og arbejdsgiveren imellem, hvilket må lægges til grund. For det andet skal Fabio have handlet culpøst, hvilket ligeledes kan konstateres.

For det tredje skal Fabio have været på arbejde, hvilket må formodes, idet der "faldt ro over hotellet", og det ikke fremgår, at Fabio havde fået fri. Endelig skal Fabios handling ikke have karakter af abnorm adfærd, hvor der kan henvises til U.1964.806.H, hvor Højesteret i en lignende sag finder, at arbejdsgiver ikke var ansvarlig for en skade på tredjemands bil på baggrund af ansattes fornøjelsestur, idet hotellet ikke fandtes at have været i kontraktforhold med tredjemand.

Endelig skal det konstateres, at betingelserne om adækvans og kausalitet er opfyldt, idet det må anses for indlysende, at der er årsagssammenhæng mellem skaden og Fabios kørsel, samt at dette må have været påregneligt for Fabio. Fabio og The Italian Castle er således solidarisk ansvarlige, jf. EAL § 25, stk. 1.

Det kan dermed delkonkluderes, at Fabio og The Italian Castle er erstatningsansvarlige over for Mads og hans families tab.

Hjernerystelsen

Fabio påføres en hjernerystelse ved sit uheld, og han er uarbejdsdygtig i to uger, og han lider derved såvel person- som økonomisk skade. Fabio er både skadevolder og skadelidte, og da han ikke kan blive erstatningsansvarlig over for sin egen påførte skade, vil der ikke indtræde erstatningsansvar.

Da Fabio ikke er erstatningsansvarlig for skaden, vil The Italian Castle vil heller ikke pådrage sig hæftelsesansvar efter DL § 3-19-2.

Claudias sygemelding

Claudia lider personskade i form af en hjernerystelse samt en økonomisk skade, da hun er sygemeldt i et år. Fabio er skadevolder, og han, som anført ovenfor, har handlet culpøst og er desuden objektivt erstatningsansvarlig, jf. FL § 104, stk. 1. Fællesbetingelserne skal endvidere vurderes, og det må anses for utvivlsomt, at der foreligger årsagssammenhæng. Det er derimod mere tvivlsomt, hvorvidt påregnelighedskriteriet er opfyldt, da det fremgår af opgaveteksten, at Claudia har en forudbestående lidelse, og det bør derfor overvejes, om skaden slet ikke ville være indtrådt, såfremt hun ikke havde været følsom. Det må dog formodes, at hjernerystelsen trods herfor stadig vil have ført til hospitalsbesøg, hvilket må anses for påregneligt for Fabio. Fællesbetingelserne må derfor anses for opfyldt, og Fabio er derfor erstatningsansvarlig for Claudias skade.

På baggrund af det manglende kontraktforhold mellem Claudia og The Italian Castle, vil sidstnævnte ikke ifalde principalansvar efter DL § 3-19-2, jf. ovenfor nævnte dom U.1964.806H.

Claudia skal have erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, jf. EAL § 2, stk. 1, samt godtgørelse for svie og smerte, jf. EAL § 3.

Rysteskaden

Ejerne af naboejendommen anses for skadelidte, idet de pådrager sig skader på ejendommen for 100.000 kr. De mulige skadevoldere er håndværkerne, Byg & Hyg ApS samt Mads som bygherre.

Indledningsvist skal ansvarsgrundlaget konstateres:

Hvad angår håndværkerne fremgår det af opgaveteksten, at håndværkerne vælger den billige fremgangsmåde, velvidende at der er en risiko for rysteskader,

og de må derfor anses for at have handlet culpøst. Det bør bemærkes, at ryste-skaderne er forholdsvist sjældne, og håndværkerne må anses for at have handlet simpelt uagtsomt.

Hvad angår indehaveren har hans ansatte handlet culpøst, skaden er sket i tjeneste, der eksisterer et over-/underordningsforhold og håndværkernes ageren kan ikke anses som abnorm adfærd. Indehaveren ifalder på baggrund af disse grunde principalansvar efter DL 3-19-2.

For så vidt angår Mads er der ifølge retspraksis hjemmel til at pålægge bygherre et objektivt ansvar ved større udgravninger på fast ejendom for ikke-ubetydelige naboskader som realiseres trods bygherren eller entreprenørens viden om risikoen herfor, jf. Lærebog i erstatningsret, 8. udgave, Bo von Eyben m.fl., s. 189f. Det bør i den anledning bemærkes, at Mads ikke er professionel, at han ikke kendte til risikoen, og at håndværkerne formodentlig ikke diskuterede fremgangsmåden med Mads, inden de påbegyndte arbejdet, og Mads bør derfor ikke pålægges objektivt ansvar. Det må endvidere lægges til grund, at der ikke er holdepunkter i opgaveteksten til at konstatere, at Mads har handlet culpøst, og Mads ifalder derfor ikke erstatningsansvar.

Håndværkerne og indehaveren er solidarisk ansvarlige, jf. EAL § 25, stk. 1, idet fællesbetingelserne uden videre må anses for opfyldt. Håndværkerne har handlet simpelt uagtsomt, og det bør derfor bemærkes, at deres ansvar bortfalder, jf. EAL § 19, stk. 3, idet Byg & Hyg ApS er ansvarsforsikret.

Konkluderende er Byg & Hyg ApS erstatningsansvarlige og skal erstatte ejerne af naboejendommens tab på 100.000 kr.

Faglig tjekliste i erstatningsret

1. Lav en kort indledning, hvor følgende punkter identificeres:
 - a. Hvem er skadelidte?
 - b. Er der et (potentielt) tab?
 - c. Hvem er de potentielle erstatningsansvarlige, der skal vurderes?

Eksempel:

”Den skadelidte er BB, som har lidt en tingsskade i form af ødelagte kulfi-berhjul til en værdi af 20.000 kr. Der er to potentielle erstatningsansvarlige. AE er den direkte skadevolder, men VU kan muligvis også være erstatningsansvarlig, da hun er AE’s arbejdsgiver. I det følgende vil AE’s erstatningsansvar blive vurderet først.”

2. Fastslå det relevante **ansvarsgrundlag** for skadevolder.
 - a. **Culpa** (simpel, grov uagtsomhed eller forsætligt).
 - b. Culpa med **omvendt bevisbyrde/præsumptionsansvar**.
 - c. **Hæftelsesansvar** (principalansvar (DL 3-19-2) eller ansvar for selvstændig virkende hvervtager, forældres hæftelsesansvar).
 - d. **Objektivt ansvar** (FL eller ulovbestemt).

Obs: Hvis skadevolder kan være erstatningsansvarlig på baggrund af flere forskellige ansvarsgrundlag, så skriv hvilke potentielle ansvarsgrundlag skadevolder kan være ansvarlig på baggrund af (f.eks. objektivt ansvar efter FL og arbejdsgiveransvar, jf. DL 3-19-2), og behandl dem hver for sig/enkeltvis.

3. Undersøg, om skadevolder har et ansvar på baggrund af det relevante **ansvarsgrundlag**, dvs. om betingelserne er opfyldt. Argumenter for og imod.

Obs.: Dette punkt er ét af besvarelsens absolut vigtigste!

- a. Relevante momenter i **culpavurderingen**: handlingens farlighed, skadeevne, skadevolders mulighed for at undgå skaden (evt. sikkerhedsforanstaltninger), risikoen for personskade, tidligere ulykker/skader.

- b. Betingelserne for statuering af et [DL 3-19-2 ansvar](#):
 - i. Culpa hos arbejdstageren.
 - ii. Over/underordningsforhold.
 - iii. "Derudi".
 - iv. Handlingen må ikke være abnorm (denne betingelse gælder kun uden for kontrakt).
 - c. Er skaden sket på et område, hvor der efter [lov](#) (fx FL § 101) eller [retspraksis](#) (udgravninger, piloteringer eller brud på forsyningsledninger) gælder et [objektivt ansvar](#). Betingelser for at pålægge erstatningsansvar på baggrund af FL's objektive ansvar, jf. FL § 101, stk. 1:
 - i. FL' geografiske område.
 - ii. Motoriseret køretøj skal være i brug som trafikmiddel.
 - iii. Tale om færdselsuheld, eksplosion eller brand.
 - iv. Ejer eller bruger af bilen (kun disse bærer et objektivt ansvar) – hvis *skadevolder* kun er fører, kan han kun være potentielt erstatningsansvarlig efter de almindelige regler (culpa), jf. FL § 104, stk.
4. Foreligger der [kausalitet](#)?
- a. Er den skadegørende handling årsag til skaden? Anvend opgavens oplysninger til at konkludere om denne betingelse er opfyldt.
5. Foreligger der [adækvans](#)?
- a. Den konkrete handling skal have forøget risikoen for den faktisk indtrådte skade. Anvend opgavens oplysninger og konkluder, om denne betingelse er opfyldt.
6. Foreligger der objektive [ansvarsfrihedsgrunde](#)?
- i. Nødret?
 - ii. Nødværge?
 - iii. Negotiorum gestio?
 - b. Tilstedeværelsen af en objektiv ansvarsfrihedsgrund medfører som udgangspunkt bortfald af skadevolders erstatningsansvar.
7. Accept af risiko eller egen skyld?
- a. Har skadelidte udvist egen skyld i et omfang, der medfører nedsættelse/bortfald af erstatningsansvaret?

8. Konkluder, om skadevolder ifalder erstatningsansvar for den skete skade og på hvilke(t) ansvarsgrundlag.
 - a. Obs: Hvis der er flere solidarisk ansvarlige, fordeles erstatningsbyrden indbyrdes mellem disse, jf. [EAL § 25](#).
 - b. Obs: Evt. regres i arbejdstager/arbejdsgiver-forhold, jf. [EAL § 23](#).
9. Forsikringsforhold:
 - a. Overvej om [EAL § 19](#) finder anvendelse, dvs. at skadevolder som udgangspunkt er ansvarsfri, hvis skaden er dækket af en forsikring (husk undtagelserne i [§ 19, stk. 2, 3 og § 21](#)).
Obs: Nævn kun, hvis casen giver oplysninger om tegnede forsikring(er)!
10. Kan der ske lempelse af erstatningsansvaret?
 - a. [EAL § 23](#) (arbejdstager/arbejdsgiver-forhold):
 - i. [EAL § 23, stk. 1](#) – har arbejdsgiveren mulighed for at rette et regreskrav mod arbejdstageren? Nævn momenterne i vurderingen.
 - ii. [EAL § 23, stk. 2, 1. pkt.](#) – har arbejdstageren mulighed for at få nedsat sit ansvar overfor skadelidte? Nævn momenterne i vurderingen.
 - iii. [EAL § 23, stk. 2, 2. pkt.](#) – har arbejdstageren mulighed for at kræve eventuel erstatning, som han har måttet udrede direkte overfor SKL, betalt af arbejdsgiveren? (Hvis skadelidte mod forventning skulle rette sit krav mod arbejdstager, kan arbejdstageren så kræve at arbejdsgiveren skal refundere ham den betalte erstatning?).
 - a. OBS: Vurderingen af [EAL § 23's](#) anvendelse kan evt. gemmes til, at du har vurderet om der foreligger et [DL 3-19-2](#) ansvar.
 - b. [EAL § 24](#) (den almindelige lempelsesregel):
 - i. Hav in mente, at [EAL § 24](#) kun undtagelsesvis finder anvendelse og medfører nedsættelse.
 - c. [EAL § 24a](#) (børn).
 - d. [EAL § 24b](#) (sindssyge mv).

11. Vurder herefter en potentiel erstatningsansvarlig nr. 2 og gennemgå punkt 1-10 igen.

- a. Hvis der er tale om, at flere personer er erstatningsansvarlige, så husk at skriv at de hæfter solidarisk overfor skadelidte, og at skadelidte derfor kan rette sit krav mod hvem, han vil.
- b. Hvis der er tale om ansvar efter [DL 3-19-2](#), så husk at konkluder, hvem der i det interne forhold mellem AT og AG bærer erstatningsansvaret endeligt, jf. [EAL § 23](#).

8. KØBERET

Køberet – hvorfor og hvordan?

Indkøbsvaner forandres. Alene i de sidste 20 år er nye former for køb opstået. Handelen i forretninger bliver i stadig stigende grad udskiftet med internethandel, og tilgængeligheden for at foretage køb har aldrig været større. Hiv telefonen frem og på ingen tid kan du have et par nye sko på vej til dig – måske endda fra udlandet. Du har måske allerede foretaget et eller flere køb i dag. Køb anses for en af de vigtigste kontrakttype i vores liv.

På trods købeformernes konstante udvikling har den juridiske regulering af køb ændret sig overraskende lidt. Allerede i 1906 fik Danmark sin første købelov, som byggede på retsregler skabt længe før købeloven. Også dengang hvor handlen alene foregik på torvet, anerkendte handelssamfundet, at en køber, der ikke fik leveret det som var købt som aftalt, kunne hæve købet og kræve sine penge tilbage³.

Et køb i køberettens forstand består i, at en sælger overdrager et formuegode mod købers vederlag bestående i penge. Et sådan køb forekommer i mange skikkelser, herunder køb af løsøre, fast ejendom, tjenesteydelser mm. Købeloven gælder for alle køb af løsøre, bortset fra køb af fast ejendom, jf. købelovens § 1a. Lovens bestemmelser bygger på og suppleres af en lang række retskilder, der spænder fra køberetlige principper og grundsætninger til kutyme, sædvane og domme.

Købeloven siges i vid udstrækning at udgøre en kodifikation af obligationsrettens almindelige grundsætninger, som tjener til at regulere skyldforhold mellem aftaleparter i almindelighed⁴.

Inden for køberetten findes der nogle hovedtræk, som køb i almindelighed baseres på. Først og fremmest må det konstateres, om der er indgået en *gyldig og bindende aftale*

³ Joseph Lookofsky & Vibeke Ulfbeck, *Køb – Dansk indenlandsk købsret*, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 4. udgave, 2015, s. 15 ff.

⁴ Joseph Lookofsky & Vibeke Ulfbeck, *Køb – Dansk indenlandsk købsret*, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 4. udgave, 2015, s. 15.

mellem køber og sælger. Reglerne herom reguleres hovedsageligt i aftaleretten, som er nærmere omtalt i tidligere afsnit. En gyldig og bindende aftale er en afgørende forudsætning for at bringe købe- og obligationsretten i anvendelse.

Efter konstatering af aftalens gyldighed er parternes *ydelse* ved købet et centralt hovedtræk, der skal klarlægges. Salgsgegenstanden, eller *realydelsen*, vil som altovervejende udgangspunkt være den af parternes ydelser, der giver størst anledning til tvivl om, hvorvidt denne kan anses for *kontraktmæssig rigtig* eller i stedet er *mangelfuld*. At komme med eksempler på mangler ved realydelsen i køb kræver generelt ikke meget fantasi. Det kan f.eks. være, at syningen i dine nyindkøbte sko er gået op efter blot en enkelt dags brug.

Overfor realydelsen står betalingen, også benævnt *pengeydelsen*, som i en købsaftale om levering af et par sko måske ikke giver anledning til megen tvivl. Er det aftalt, at skoene koster 1.200 kr., er det klart, at betaling af et lavere beløb vil være en mangel i køberetlig forstand. Betaler køber derimod i en anden valuta end den forudsatte, kan det give anledning til tvivl om, hvorvidt pengeydelsen er kontraktmæssig eller mangelfuld.

Ydelserne i et køb kaldes også *fordringer*, og den som har ret til en ydelse iht. købet kaldes en *fordringshaver*. Derudover anvendes betegnelserne *realdebitor* og *pengekreditor* om sælgeren, mens *realcreditor* og *pengedebitor* anvendes om køber. Betegnelserne bruges ofte i flæng, og særligt ved opgaveløsning og i præsentationer er det en god idé at danne sig et sikkert overblik over, hvem der er hvem.

I private køb kan parterne som udgangspunkt selv bestemme indholdet af aftalen, og dermed hvornår en ydelse er kontraktmæssig rigtig. Købeloven er med andre ord *deklaratorisk* og finder kun anvendelse, hvis parterne ikke har aftalt andet. Dette deklaratoriske udgangspunkt fraviges af visse regler i købeloven, som omfatter forbrugerkøb. I disse køb gælder lovens bestemmelser om parternes ydelser, og i øvrigt en række andre rettigheder og pligter som nærmere omtalt nedenfor, uanset om andet er aftalt.

Det sidste hovedtræk, købet baserer sig på, er de beføjelser, der tilkommer den forurettede part. Opfyldes et køb ikke kontraktmæssigt rigtigt, tilkommer der ifølge købeloven

den forurettede part *misligholdelsesbeføjelser*. Beføjelserne kan inddeles i tre hovedgrupper: *Naturalopfyldelse, ophævelse og økonomisk compensation*. Anvendelsen og valget af misligholdelsesbeføjelser overfor den misligholdende part afhænger af, om der er tale om forsinkelse eller en mangel ved ydelsen. Den forurettede har efter omstændighederne forskellige reaktionsmuligheder. Eksempelvis kan køber efter købelovens § 21 kræve naturalopfyldelse og dermed fastholde købet, hvis sælger er forsinket med levering af sin ydelse. I så fald skal sælger fortsat levere.

Naturalopfyldelse vil i tilfælde af forsinkelse ofte give anledning en kombination med beføjelsen økonomisk compensation. Har køber lidt et tab som følge af forsinkelsen, fx ved at misligholde en kontrakt om videresalg af den købte genstand, vil køber kunne kræve erstatning efter købelovens §§ 23-25 og § 80 for det tab, som køber lider. Økonomisk compensation udmåles enten som erstatning for misligholdelsen eller som et forholdsmæssigt afslag i prisen – eksempelvis hvis genstanden lider af en mangel.

Viser sælgers forsinkelse med leveringen, eller manglen ved den solgte genstand, sig at være *væsentlig* – også kaldet væsentlig misligholdelse - kan køber vælge at ophæve købet. Naturalopfyldelse og ophævelse af et køb udelukker indbyrdes hinanden, men kan hver for sig kombineres med økonomisk compensation.

De tre hovedtræk dækker i en ekstremt forenklet udgave over de juridiske udfordringer i køberetten. Når en køberetlig problemstilling skal løses, kan der med fordel tages udgangspunkt i denne fremgangsmåde.

Udfyldningen af trin 2 og 3 afgøres i høj grad af købekontrakten, da købeloven som nævnt er deklaratorisk, medmindre der er tale om forbrugerkøb. Har parterne ikke reguleret et forhold i aftalen, hvilket oftest vil være tilfældet, regulerer købeloven parternes forskellige rettigheder og pligter, herunder bl.a. reglerne om levering, misligholdelse, reaktionsmuligheder og forbrugerkøb.

Inspirationsopgaver og besvarelser i køberet

I det følgende fremlægger vi et omfattende antal besvarelser på konkrete miniopgaver. Opgaverne er besvaret af os, som vi selv ville formulere dem til eksamen. Husk at have i mente, at der kan være problemstillinger i opgaven, som ikke behandler i vores besvarelser af omfangsmæssige årsager, og at nogle besvarelsers indhold kan variere afhængig af, hvad besvareren har identificeret som det mest væsentlige. Der er desuden tale om forskellige måder at formulere og opbygge en opgavebesvarelse på. Hensigten er derfor at vise, at man kan besvare en opgave på forskellige måder. Vi understreger dermed, at man skal finde sin egen stil. Vi har i besvarelserne indsat visse hjælpeoverskrifter, som indikerer, hvornår der eksempelvis er tale om indledning og konklusion. Det er dog ikke vores generelle anbefaling, at man anvender sådanne formelle overskrifter til eksamen, men at man derimod evt. laver overskrifter, som relaterer sig til besvarelsens materielle indhold.

Vi anbefaler, at I selv prøver at løse opgaverne, inden I læser vores bud på besvarelser.

Køberetsopgave 1: Ostehandleren

Silje Sørensen drev en osteforretning i Fredericia. Hun solgte til lokale i nærområdet, men afsendte til hele Danmark. Den 1. august 2018 indgik Silje Sørensen en aftale med Kristian Keldsen om køb af 100 oste af særlig god kvalitet til en pris på kr. 5.000. Levering skulle ske den 11. august i København, hvor Kristian Keldsen skulle bruge dem til et bryllup, hvor han var bryllupsplanlægger. Det var vigtigt for Kristian Keldsen, at ostene konstant blev opbevaret i en temperatur på 15 grader, så de kunne bevare deres perfekte struktur og smag under kørslen. Det blev derfor aftalt, at ostene skulle leveres med en specialiseret køletransport.

Silje Sørensen gik aldrig på kompromis med den gode kvalitet og havde modnet ostene helt perfekt op til leveringsdagen. Da hun læssede dem på kølevognen, der skulle transportere dem til København, var de helt perfekte.

Da køletransporten nåede til Fyn, skete der uheldigvis en mekanisk fejl på køretøjet, der gjorde, at den ikke kunne køle. Denne sommer var der hedeølge i Danmark, hvorfor ostene blev opbevaret ved en temperatur på 32 grader resten af vejen. Da ostene nåede frem til Kristian Keldsen, gik han straks i panik. Han var den største perfektionist med sans for det dramatiske, og ostene levede bestemt ikke op til hans forventninger. Da ostene var blevet opbevaret for varmt, havde de mistede deres særegne smag og var efter Kristian Keldsens mening uspiselige.

Kristian Keldsen ringede straks til Silje Sørensen og gjorde gældende, at han ville hæve købet på baggrund af mangler ved osten. Han gjorde desuden krav på erstatning, da han nu blev nødt til at købe ostene hos en lokal leverandør til kr. 10.000. Silje Sørensen mente, at ostene stadig kunne spises, på trods af at de havde fået lidt varme. Silje Sørensen ville derfor ikke acceptere Kristian Keldsens krav.

Redegør for de køberetlige problemstillinger

Du kan besvare opgaven nedenfor.

Besvarelse nr. 1

Der er mellem Silje Sørensen (herefter SS) og Kristian Keldsen (herefter KK) indgået en gyldig aftale om køb af 100 oste til en pris på kr. 5.000, jf. aftaleloven (herefter Aftl) § 1, 1. pkt. Der er tale om et køb af løvsøre mellem to parter i Danmark, hvorfor købeloven (herefter Kbl) finder anvendelse, jf. Kbl § 1 a, stk. 1. Der er tale om et genuskøb, da det er 100 oste af god kvalitet, men derimod er det ikke oste, der skal specialfremstilles, jf. Kbl § 3. SS er ostehandler, og KK er bryllupsplanlægger, hvorfor købet kan kategoriseres som et handelskøb, idet de begge er erhvervsdrivende, jf. Kbl § 4, stk. 1.

KK gør gældende, at ostene lider af en mangel, idet de har mistet deres særegne smag under transporten, da de er blevet opbevaret for varmt. Mangelbedømmelse skal ske ved risikoens overgang, jf. Kbl § 44, hvorfor det er relevant at fastslå, hvornår risikoen overgik fra SS til KK. Udgangspunktet er, at SS bærer risikoen for varens hændelige undergang indtil levering har fundet sted, jf. Kbl § 17, stk. 1. Det er oplyst, at SS sender varer til hele Danmark, hvorfor købet kan betegnes som et pladskøb, hvorefter risikoen først overgår til KK, når ostene er kommet i KK's besiddelse, jf. Kbl § 11. Det er derfor SS, der bærer risikoen for ostenes kvalitet under transporten.

Det skal herefter vurderes, om ostene lider af en mangel på tidspunktet for risikoens overgang. Det er oplyst, at den høje varme har bevirket, at ostene har mistet deres særegne smag. Det er samtidig oplyst, at det var køb af ost af særlig god kvalitet, samt at det var meget vigtigt, at ostene blev transporteret ved en temperatur på 15 grader, således at de ville bevare deres struktur og smag. Efter principperne i Kbl § 75 a, stk. 1 og § 76, stk. 1, nr. 4, lider en salgsgenstand af en mangel, hvis varen ikke svarer til den kvalitet, hvorunder den er solgt samt er af ringere beskaffenhed. I nærværende case mener KK, at ostene både har mistet deres særegne smag og er uspiselige. Selv om SS protesterer foreligger der ikke oplysninger, der modsiger KK's udsagn, og det må tillige formodes, at ostene lider skade, når de opbevares ved høj varme. Det må det herefter konkluderes, at de lider af en mangel, hvorefter KK som udgangspunkt kan hæve købet, jf. Kbl

§ 43, stk. 1. Dette gælder dog ikke, hvis manglen må anses som værende uvæsentlig, jf. Kbl § 43, stk. 2. Det er oplyst, at ostene skal bruges til et bryllup, som KK arrangerer, samt at det er meget vigtigt, at ostene bliver transporteret ved 15 grader, således at ostene bevarer deres smag. Da smagen efter transporten er ødelagt, og ostene dermed er uspiselige, må manglen anses som værende væsentlig, hvorfor KK kan hæve købet, jf. Kbl § 43, stk. 1 og 2.

Det skal bemærkes, at KK straks ringer til SS, hvor han gør sin hævebeføjelse gældende, hvorfor han har iagttaget sin reklamationspligt, jf. Kbl § 52, stk. 1 og 2.

KK gør tillige erstatning gældende. Efter Kbl § 43, stk. 3, fremgår det, at SS skal svare erstatning efter Kbl § 24, selvom SS er uden skyld. Det vil sige, at SS har et objektivt ansvar. Efter Kbl § 24 er SS erstatningsansvarlig, medmindre hun ved aftalens indgåelse har forbeholdt sig fritagelse for erstatning, eller der foreligger en force majeure situation. SS har ikke forbeholdt sig fritaget for erstatning ved aftaleindgåelse, og maskinfejlen kan heller ikke kategoriseres som force majeure. Det vil sige, at SS skal erstatte KK's tab. Det fremgår, at han foretager et dækningskøb på kr. 10.000, hvorfor han gør krav på erstatning efter den positive opfyldelsesinteresse, hvorefter han skal stilles som om, kontrakten blev behørigt opfyldt. Det vil sige, at SS skal erstatte differencen på kr. 5.000, jf. Kbl § 25.

Konklusionen er derfor, at KK kan hæve købet og kræve erstatning efter den positive opfyldelsesinteresse.

Besvarelse nr. 2

Indledningsvist konstateres det, at der er indgået en gyldig aftale mellem Silje Sørensen (SS) og Kristian Keldsen (KK) om køb af 100 oste for kr. 5.000, jf. AFTL § 1.

Købeloven finder anvendelse, idet det er tale om løsøre, jf. KBL § 1 a, stk. 1. Ostene må endvidere betragtes som en genusvare, jf. KBL § 3, idet ostene ikke

skal specialfremstilles trods deres særlige gode kvalitet, hvorfor ostene tillige kan købes af andre producenter.

SS og KK er begge erhvervsdrivende, hvorfor der er tale om et handelskøb, jf. KBL § 4.

Da KK modtager ostene, gør han gældende, at ostene lider af en mangel, idet han mener, at ostene "havde mistet deres særegne smag og var uspiselige". Efter principperne i KBL § 75 a, stk. 1, og § 76, stk. 1, nr. 4, er der tale om en mangel, hvis salgsgenstandens kvalitet ikke svarer til den kvalitet, den er solgt under, og når salgsgenstanden er ringere beskaffenhed end ved salgstidspunktet. KK anfører, at ostene var uspiselige ved ankomsten, og at ostene havde mistet deres særegne smag. SS protesterer, men afviser ikke udtrykkeligt at ostene har lidt skade ved varmen.

KK havde imidlertid påpeget over for SS, at det var yderst vigtigt, at ostene var i perfekt stand ved ankomsten. Eftersom at ostene har mistet deres struktur og smag må det konstateres, at ostene lider af en mangel. Manglen må tilsvarende betragtes som væsentlig, idet ostene ikke kan anvendes til det påtænkte formål, som var et væsentligt emne under kontraheringen.

Imidlertid skal det vurderes, hvem der bærer risikoen for transportmidlets tekniske nedbrud. Udgangspunktet findes i KBL § 17, stk. 1, hvorefter risikoen overgår, når levering har fundet sted. Udgangspunktet for, hvornår levering er opfyldt, findes i KBL § 9, hvorefter leveringsstedet er hos sælger, dvs., at udgangspunktet er afhentningskøb. Imidlertid fremgår det af aftalen, at ostene skal leveres til en aftalt adresse, hvorfor udgangspunktet i KBL § 9 er fraveget.

Det kan overvejes, om der er tale om et fragtkøb efter KBL § 10. Herefter vil udgangspunktet være, at risikoen overgik, da SS læssede ostene. Imidlertid fremgår det ikke, at ostene transporteres af en selvstændig transportør, hvorfor der ikke er tale om et fragtkøb.

Købet må derfor betragtes som et pladskøb efter KBL § 11. Det skyldes, at SS' virksomhed fragter varer til hele Danmark, hvorfor parterne aftaler, at SS skal bringe ostene til en bestemt leveringsadresse. SS bærer derfor risikoen, indtil ostene befinder sig på den aftalte adresse. SS er derfor ansvarlig for manglerne.

Det kan på den baggrund konstateres, at SS bærer risikoen for den påviste væsentlige mangel. Herefter skal det vurderes, hvilke misligholdelsesbeføjelser, KK kan gøre gældende.

KK ringer straks til SS for at hæve købet. KK har derved iagttaget sin reklamationsligt, jf. KBL § 52, stk. 2. Hævebeføjelsens hjemmel er at finde i KBL § 43, stk. 1, hvorefter køber kan hæve aftalen, hvis salgsgenstanden lider af en mangel. Dog under forudsætning af, at manglen ikke er uvæsentlig, jf. KBL § 43, stk. 2. Som anført ovenfor må manglen betragtes som væsentlig, idet ostene er uspiselige. KK kan derfor hæve købet.

KK kræver tillige erstatning. Efter KBL § 43, stk. 3, er SS pålagt et objektive ansvar, dog under iagttagelse af KBL § 24. Imidlertid er ingensinde tale om en force majeure-lignende situation. Eftersom KK hæver kontrakten og foretager et dækningskøb, påberåber KK den positive opfyldelsesinteresse, således at han er stillet som om, kontrakten blev behørigt opfyldt. KK foretager et dækningskøb på kr. 10.000. KK skal derfor have erstattet differencen på kr. 5.000, jf. KBL § 43, stk. 3.

Konklusionen er derfor, at KK er berettiget til at hæve købet, jf. KBL § 43, stk. 1, og kræve erstatning efter den positive opfyldelsesinteresse, således at kr. 5.000 erstattes, jf. KBL § 43, stk. 3.

Besvarelse nr. 3

Silje Sørensen ("SS") indgår en gyldig bindende aftale med Kristian Keldsen ("KK") om køb og levering af ost, jf. aftaleloven ("AFTL") § 1, 1. pkt. Da der er tale om et lølørekøb finder købelovens bestemmelser anvendelse, jf. købeloven ("KBL") § 1 a, stk. 1, og da såvel SS og KK er handler inden for deres erhverv, er der tale om et handelskøb, jf. KBL § 4, stk. 1.

KK er af den opfattelse, at ostene lider af en mangel, og han ønsker derfor at ophæve købet og kræve erstatning for dækningskøbet. Det er derfor relevant at overveje, om der foreligger en mangel, og om SS bærer risikoen for denne. Da mangelbedømmelsen af en genstand skal ske ved risikoens overgang, jf. Kbl § 44, skal tidspunktet for risikoens overgang fastslås forinden.

SS bærer som hovedregel risikoen for varens hændelige undergang eller forringelse, indtil levering har fundet sted, jf. KBL § 17, stk. 1. Da levering skal ske til København, og det fremgår af opgaveteksten, at SS leverer inden for Danmarks grænser, er der tale om et pladskøb, hvorfor levering sker, når varen er kommet i køberens besiddelse, jf. KBL § 11. SS bærer således risikoen, indtil KK har fået ostene i sin besiddelse, og det er således på tidspunktet for varens overlevering, at mangelbedømmelsen skal ske.

Ifølge KK havde ostene grundet en fejl på transportmidlet mistet deres særegne smag og var uspiselige. Alene dette bør være tilstrækkeligt til at statuere mangel, idet at det faktisk, at der er tale om en fødevarer, og at ostene var uspiselige, må anses for at være en væsentlig mangel. Omvendt protesterer SS en smule imod KK's holdning, om end hun ikke er afvisende over for, at ostene har lidt skade. Desuden er SS bekendt med, at det er vigtigt for KK, at ostene bevarer deres perfekte struktur og smag under kørslen, hvorfor SS foranlediger en specialtransport, da aftalen skulle indgås. På den baggrund må det konstateres, at ostene lider af en mangel, jf. KBL § 75 a, stk. 1, og denne mangel må anses for at være væsentlig.

KK ringer "straks" til SS og reklamerer, hvorfor han har opfyldt sin reklamationsfrist, jf. KBL § 52, og han er derfor berettiget til at ophæve købet henset til manglens væsentlighed, jf. KBL § 43, stk. 1 og 2.

Endelig kræver KK erstatning for sit dækningskøb, i.e. positiv opfyldelsesinteresse, således at han kræver kr. 5.000, som udgør differencen, og da der er tale om et genuskøb, gælder der et betinget objektive ansvar, jf. KBL § 80 og § 43, stk. 3, jf. § 24. Da der ikke foreligger ekstraordinære omstændigheder eller arts-muligheder, er der ikke anledning til at afvige fra det betinget objektive ansvar, og KK er derfor berettiget til erstatning for sit dækningskøb.

Konkluderende er KK berettiget til at ophæve købet, jf. KBL § 43, stk. 1 og 2, samt kræve differencen af sit dækningskøb erstattet, jf. KBL § 43, stk. 3.

Køberetsopgave 2: mobiltelefonen

Simon Simonsen havde over sommeren gjort meget ud af at få ryddet ud i alle de gamle gemmer. Han havde derfor en masse til salg på nettet. Han havde blandt andet en brugt smartphone til salg. Karla Kristiansen ledte netop efter en ny telefon, da hendes var gået i stykker. Karla Kristiansen skrev til Simon Simonsen, og de aftalte, at Simon Simonsen skulle sende den med det samme den 22. juli 2018, således at telefonen blev leveret senest den 23. juli 2018, da Karla Kristiansen herefter rejste på ferie. Det var en betingelse for Karla, at telefonen blev leveret senest den 23. juli 2018. De aftalte en pris på kr. 2.500.

Simon Simonsen sendte som aftalt telefonen afsted med det landsdækkende postfirma den 22. juli 2018 som et quickbrev. Brevet ville efter planen blive leveret den 23. juli 2018. Senere samme dag gik postfirmaet i landsdækkende strejke, hvorfor pakken først kom frem til Karla Kristiansen den 24. juli 2018, altså efter hun var rejst.

Da Karla Kristiansen ikke fik pakken den 23. juli 2018, skrev hun til Simon Simonsen og gjorde gældende, at hun ikke længere ønskede at være bundet af handlen om telefonen, samt at hun ville returnere den, så snart hun var hjemme fra ferie. Hun bad derfor Simon Simonsen om at returnere købesummen på kr. 2.500.

Karla Kristiansen blev, som følge af det passerede, nødt til at købe en helt ny telefon af samme model, idet hun gerne ville tage billeder med telefonen på sin ferie. Hun krævede derfor, at Simon Simonsen skulle erstatte det tab, som hun havde haft ved at købe en ny.

Redegør for de køberetlige problemstillinger

Du kan besvare opgaven nedenfor.

Besvarelse nr. 1

Der er mellem Simon Simonsen (herefter SS) og Karla Kristiansen (herefter KK) indgået en gyldig aftale om køb af en brugt smartphone til en pris på kr. 2.500, jf. aftaleloven (herefter Aftl) § 1, 1. pkt. Der er tale om et løssørekøb i Danmark, hvorfor købeloven (herefter Kbl) finder anvendelse, jf. Kbl § 1 a, stk. 1. Det er en handel mellem to private, hvorfor der er tale om et civilkøb.

Endeligt kan købet kategoriseres som et specieskøb, da det er et køb af en bestemt genstand, nemlig den brugte smartphone.

Det oplyses, at de har aftalt, at levering skal finde sted den 23. juli 2018. Dog sker der det, at postfirmaet har en landsdækkende strejke, hvorfor telefonen først bliver leveret hos KK den 25. juli 2018. Da telefonen ikke leveres i rette tid, foreligger der forsinkelse, hvorefter KK som udgangspunkt kan hæve købet, jf. Kbl § 21, stk. 1. Dette gælder dog ikke, hvis forsinkelse må anses som værende af uvæsentlig betydning for køberen, medmindre KK har betinget sig nøjagtig levering, jf. Kbl § 21, stk. 2. Det kan diskuteres, om forsinkelsen er uvæsentlig, da den alene er én da forsinket, hvilket taler for, at den er uvæsentlig. Dog har KK udtrykkelig betinget sig, at levering skulle ske den 23. juli 2018, da hun skulle have den med på ferie, således at hun kan tage billeder. Hun har dermed betinget sig opfyldelse til bestemt tid. Det må derfor konkluderes, at KK som udgangspunkt er berettiget til at hæve købet, jf. Kbl § 21, stk. 1 og 2.

KK's hævebeføjelse afhænger af, om hun har reklameret rettidigt. Efter Kbl § 27 skal KK i et civilkøb reklamere uden ugrundet ophold, hvis levering sker for sent. Det fremgår, at hun skriver til SS samme dag, hvorfor dette må anses som uden ugrundet ophold. KK har dermed reklameret rettidigt.

KK kræver endeligt erstatning for sit dækningskøb. Da der er tale om et specieskøb, er SS underlagt et culpaansvar, jf. Kbl § 23, hvorfor SS er erstatningsansvarlig, hvis forsinkelsen kan tilregnes ham. Efter det oplyste sender SS pakken til det aftalte tidspunkt med quickpost. Det er imidlertid en landsdækkende

strejke, der er skyld i, at telefonen bliver leveret for sent. Forsinkelsen kan derfor ikke tilregnes SS, hvorfor han ikke er erstatningsansvarlig over for KK.

Det skal bemærkes, at SS skal levere købesummen tilbage samt KK skal levere telefonen tilbage på baggrund af ophævelse, jf. Kbl § 57, stk. 1.

Besvarelse nr. 2

Indledningsvist konstateres det, at der er indgået en gyldig aftale mellem Simon Simonsen (SS) og Karla Kristiansen (KK) om køb af en brugt smartphone, jf. AFTL § 1.

Da der er tale om et løørekøb i Danmark, finder KBL anvendelse, jf. KBL § 1 a, stk. 1.

Parterne er private, hvorfor der er tale om et civilkøb. Eftersom smartphonen er brugt, er der tale om et specieskøb.

I det følgende skal det undersøges, hvem der bærer risikoen for den indtrådte forsinkelse, idet smartphonen bliver leveret d. 25. juli 2018, selv om det var aftalt, at der skulle ske levering d. 23. juli 2018.

På den baggrund skriver SS d. 25. juli 2018 til KK, at hun hæver købet.

Udgangspunktet er, at det er sælger, der bærer risikoen for den indtrådte forsinkelse, og at køber tilmed har ret til at hæve købet, hvis forsinkelse indtræder, jf. KBL § 21, stk. 1. Dette udgangspunkt fraviges, hvis forsinkelsen må anses for uvæsentlig, jf. KBL § 21, stk. 2. I nærværende case kan det umiddelbart anses for uvæsentligt, at KK modtager smartphonen med én dags forsinkelse. Imidlertid fremgår det af KBL § 21, stk. 2, at forsinkelsen er væsentlig, hvis køber "*har betinget sig opfyldelse nøjagtig til bestemt tid*". KK understreger betydningen

af, at der bliver leveret til tiden, hvilket SS er indforstået med. Forsinkelsen er derfor væsentlig, hvorfor KK kan hæve aftalen.

Eftersom SS reklamerer d. 25., har SS har opfyldt sin reklamationspligt, da hun reagerer uden ubegrundet ophold jf. KBL § 27.

KK gør tilmed et erstatningskrav gældende for sit dækningskøb. Eftersom der er tale om et civilkøb, er SS underlagt det almindelige culpaansvar med omvendt bevisbyrde, jf. KBL § 23. Det er en landsdækkende strejke, der er skyld i forsinkelsen, hvorfor forsinkelsen ikke kan tilregnes KK, da han ikke har handlet culpøst. KK kan derved ikke kræve dækningskøbet erstattet af SS.

Konklusionen er derfor, at KK kan hæve købet, men ikke kræve erstatning. SS skal levere købesummen tilbage, mens KK skal levere telefonen tilbage, jf. KBL § 57, stk. 1.

Besvarelse nr. 3

Simon Simonsen ("SS") og Karla Kristiansen ("KK") har indgået en gyldig bindende aftale om løsrækøb om en speciesydelse, jf. aftaleloven ("AFTL") § 1, 1. pkt., og da der er tale om et køb i Danmark, finder købeloven anvendelse, jf. købeloven ("KBL") § 1 a, stk. 1. Hverken SS eller KK handler indenfor deres erhverv, og der er derfor tale om et civilkøb.

SS og KK aftaler at levering skal ske den 23. juli, men ydelsen leveres først den 24. juli. SS leverer således ikke ydelsen i rette tid. KK ønsker i den anledning at ophæve købet, jf. KBL § 21, stk. 1. Ophævelse forudsætter, at KK har reklameret rettidigt, og at forsinkelsen kan karakteriseres som værende væsentlig, eller at KK har betinget sig opfyldelse nøjagtig til bestemt tid, jf. KBL § 21, stk. 2.

Hvad angår reklamation skriver KK til SS samme dag, hun bliver bekendt med forsinkelsen, og hun må derfor anses for at have reklameret uden ugrundet ophold, jf. KBL § 27.

Hvad angår forsinkelsen fremgår det af opgaveteksten, at KK gør SS opmærksom på, at ydelsen skal afsendes med det samme, således hun kan modtage den, inden at hun tager på ferie. Det oplyses ikke i hvor lang tid, at KK vil være bortrejst. KK betinger sig imidlertid levering senest den 23. juli, og det må derfor konstateres, at hun opfylder KBL § 21, stk. 2, og KK er derfor berettiget til at ophæve aftalen.

KK kræver erstatning for sit dækningskøb, og da der er tale om et specieskøb, er SS underlagt et culpaansvar med omvendt bevisbyrde, jf. KBL § 23, da SS afsender den samme dag, og at det ifølge opgaveteksten er en landsdækkende strejke, der forårsager forsinkelsen, kan dette ikke tilregnes SS handlinger, og han er derfor ikke erstatningsansvarlig.

Konkluderende kan KK ophæve aftalen, jf. KBL § 21, stk. 2. KK kan ikke kræve erstatning for sit dækningskøb.

Køberetsopgave 3: Gardinerne

Kirsten Kaspersen var netop flyttet ind i sin nye penthouselejlighed. I lejligheden var der kæmpe panoramavinduer, så Kirsten Kaspersen blev nødt til at få lavet nogle specielle gardiner, da man normalt ikke kunne købe almindelige gardiner så brede. Kirsten Kaspersen gik derfor ned i den lokale gardinforretning. Her bestilte hun fire helt særlige gardiner, der passede perfekt til målene i hendes penthouselejlighed. Det var aftalt, at prisen skulle være kr. 20.000, samt at Kirsten Kaspersen skulle hente gardinerne den 2. juli 2018 inden kl. 16.00.

Da dagen kom for afhentningen af gardinerne, var Kirsten Kaspersen imidlertid bortrejst. Kirsten Kaspersen var blevet fristet af en afbudsrejse, hvorfor hun først havde mulighed for at hente gardinerne mandag den 9. juli 2018. Kirsten Kaspersen ringede til gardinforretningen, der lovede at passe godt på gardinerne, indtil hun kom.

Gardinforretningen havde placeret gardinerne på deres lager, som var afsikret med diverse alarmer, herunder både tyveri og brandalarm. Forretningen havde desuden også sprinklere, der ville starte i tilfælde af brand.

Den 7. juli 2018 var der et slemt tordenvejr. På trods af gardinforretningens bestræbelser på at sikre deres lager, fik et lyn fat i en antenne på taget, der satte hele lageret i brand. Kun meget få genstande blev reddet sikkert ud. Kirsten Kaspersens gardiner var ubrugelig efter branden.

Da Kirsten hørte om episoden, blev hun meget oprørt og gjorde gældende, at gardinforretningen måtte lave nogle nye gardiner til hende.

Du kan besvare opgaven nedenfor.

Besvarelse nr. 1

Der er mellem Kirsten Kaspersen (herefter KK) og gardinforretningen (herefter S) indgået en gyldig aftale, jf. aftaleloven (herefter Aftl) § 1, 1. pkt. Der er tale om et køb af løsøre mellem to parter i Danmark, hvorfor købeloven (herefter Kbl) finder anvendelse, jf. Kbl § 1a, stk. 1. I dette køb er der tale om et specieskøb, da gardinerne skal specialfremstilles til KK's store vinduer. Slutteligt er der tale om et forbrugerkøb, idet det foregår mellem en erhvervsdrivende og en privat forbruger jf. KBL § 4 a, stk. 1.

Gardinerne er ubrugelige efter en ildebrand, hvorfor det kan konstateres, at de lider af en mangel, jf. Kbl § 75 a, stk. 1. Det skal derfor undersøges, hvorvidt det er S eller KK, der bærer risikoen for gardinernes hændelige undergang.

Da købet er et forbrugerkøb skal mangelbedømmelsen foretages ved risikoens overgang, jf. Kbl § 77 a. Risikoens overgang sker ved levering, jf. Kbl § 17, stk. 1. Det fremgår, at KK skal afhente gardinerne den 2. juli 2018, hvorfor det er et afhentningskøb, jf. Kbl § 9, stk. 1. KK afhenter imidlertid ikke gardinerne den 2. juli 2018, da hun er på ferie, det er derfor KK's forhold, der har bevirket, at gardinerne ikke er leveret i rette tid. Der foreligger derfor fordringshavemora, hvorfor risikoen overgår til KK, jf. Kbl § 37.

I specieskøb stilles der ikke krav om, at genstanden er udskilt, da speciesbetegnelsen netop indebærer, at genstanden er individualiseret. S har dog en omsorgspligt, jf. Kbl § 33, hvorefter han skal drage omsorg for varen. Her er der dog tale om en ildebrand, hvilket S ikke har nogen kontrol over, hvorfor S ikke har misligholdt sin omsorgspligt.

Da der er indtrådt fordringshavemora og sælger samtidig har opfyldt sin omsorgspligt, påhviler risikoen for varernes hændelige undergang KK, hvorfor hun ikke kan gøre mangelbeføjelser gældende over for sælger.

Konklusionen er derfor, at KK ikke kan gøre misligholdelsesbeføjelser gældende. KK skal derimod betale det aftalte beløb.

Besvarelse nr. 2

Indledningsvist konstateres det, at der er indgået en gyldig aftale mellem Kirsten Kaspersen (KK) og gardinforretningen (S). KBL finder tilmed anvendelse, idet der er tale om køb af løsøre i Danmark, jf. KBL § 1 a, stk. 1. Gardinerne specialfremstilles, hvorfor der er tale om et specieskøb. KK er forbruger, mens S er erhvervsdrivende, hvorfor der er tale om et forbrugerkøb, jf. § 4 a, stk. 1.

I det følgende skal det vurderes, hvem der bærer risikoen for, at gardinerne bliver ubrugelige efter branden.

Det følger af KBL § 77 a, at mangelbedømmelsen skal foretages ved risikoens overgang. Risikoens overgang sker ved levering, jf. KBL § 17, stk. 1.

Det er aftalt, at KK skal hente gardinerne d. 2. juli 2018, hvorfor der er tale om et afhentningskøb, jf. KBL § 9, stk. 1. Imidlertid ringer KK til S for at oplyse, at hun først vil hente dem senere, hvilket S er indforstået med.

Der sker således ikke levering på den aftalte dato. Spørgsmålet er herefter, om KK og S har ændret aftalen, således at levering sker til en senere dato, hvorefter S bærer risikoen, eller om der er indtrådt fordringshavemora, hvorefter KK bærer risikoen for gardinernes hændelige undergang efter d. 2. juli 2018, jf. KBL § 37.

Det må afvises, at parterne ændrer aftalen, idet der ikke aftales et nyt afhentningstidspunkt, og idet S blot lover at passe på gardinerne indtil afhentning sker. Der er derfor indtrådt fordringshavemora, hvorefter KK bærer risikoen for gardinernes hændelige undergang.

Under fordringshavemora er S underlagt en omsorgspligt, jf. KBL § 33. Det fremgår af casen, at S har foretaget alle nødvendige foranstaltninger for at passe på varelageret. Omsorgspligten er derfor opfyldt.

KK bærer derfor risikoen for, at gardinerne blev ubrugelige grundet branden. KK er stadig forpligtet til at betale købesummen.

Besvarelse nr. 3

Kirsten Kaspersen ("KK") indgår en gyldig bindende aftale med gardinforretningen ("G"), jf. aftaleloven ("AFTL") § 1, 1. pkt. KK køber af G løsøre, og da de begge er lokaliseret i Danmark, finder købeloven anvendelse, jf. købeloven ("KBL") § 1a, stk. 1. Modsat G handler KK uden for sit erhverv, og der er dermed tale om et forbrugerkøb, jf. KBL § 4 a, stk. 1.

KK kræver naturalopfyldelse. Der skal således vurderes, hvorvidt varen er mangelbehæftet. Denne vurdering skal ske ved risikoens overgang, jf. KBL § 77 a. Da KK skal afhente gardinerne den 2. juli, er der tale om et afhentningskøb, jf. KBL § 9, stk. 1. Idet KK ikke afhenter på den aftale dato, udviser KK fordringshavemora, hvorfor risikoen – uanset manglende afhentning – fortsat går over på KK på den aftalte afhentningsdato, i.e. 2. juli, jf. KBL § 37. KK bærer derfor risikoen på tidspunktet for varens hændelige undergang.

Det kan overvejes, hvorvidt G og KK aftaler en ændring af leveringsdatoen. Dette synes tvivlsomt, idet det fremgår af opgaveteksten, at hun ringer til dem og fortæller, at hun ikke kan afhente dem på den valgte dato, og G derfor alene lover at passe på gardinerne, indtil KK kan afhente. Det kan desuden overvejes, om G opfylder sin omsorgspligt, jf. KBL § 33. Der fremgår dog ikke af opgaveteksten, at G ikke har udvist den fornødne agtpågivenhed, at han eksempelvis ikke havde foretaget tilstrækkelige brandforanstaltninger eller lignende, hvorfor det kan konstateres, at omsorgspligten er opfyldt.

Konkluderende kan KK ikke kræve levering, idet KK bærer risikoen for varens hændelige undergang.

Faglig tjekliste i køberet

1. Er der indgået gyldig og bindende aftale, jf. [AFTL § 1](#) og [DL 5-1-2](#)?
2. Finder købeloven anvendelse, jf. [KBL § 1 a](#)?
3. Identifier, hvilken type køb, der er tale om:
 - a. **Handelskøb:** Et køb mellem to private erhvervsdrivende, der begge handler inden for deres erhverv ([KBL § 4](#)).
 - b. **Civilkøb:** Et køb mellem to private parter, der begge handler uden for deres erhverv.
 - c. **Forbrugerkøb:** Et køb mellem en køber, der handler uden for sit erhverv (forbruger), og en erhvervsdrivende, der handler inden for sit erhverv ([KBL § 4a](#)).
4. Genuskøb eller specieskøb, jf. [KBL § 3](#)?
 - a. Ved en genusydelse er der tale om en salgsgenstand, hvor der findes flere af samme art ([KBL § 3](#)).
 - b. En speciesydelse er en unik ydelse, hvor der kun findes én af sin art.
5. Foreligger der misligholdelse fra sælger eller købers side?

Sælgers misligholdelse

1. Foreligger der forsinkelse?
 - a. Vurder om der foreligger en forsinkelse, jf. [KBL §§ 9-14](#)– gennemgå momenter der kan føre til at der foreligger forsinkelse → konkluder.
 - b. Er forsinkelsen væsentlig?
 - i. Vær opmærksom på [§ 21, stk. 3](#), om forsinkelse i handelskøb (som udgangspunkt er enhver forsinkelse væsentlig!).
 - c. Er der reklameret rettidigt?
 - d. Hvilke misligholdelsesbeføjelser gør/kan køber gøre gældende?
 - i. Naturalopfyldelse, [KBL § 21](#).
 - ii. Ophævelse, [KBL §§ 21-22](#) og [§ 74](#).
 - iii. Økonomisk kompensation, [KBL § 23-24](#) (husk at sondre mellem genus og species og at køber skal vælge mellem positiv opfyldelsesinteresse og negativ kontraktsinteresse – han kan ikke få efter begge).

- iv. Hvad vil køber? Kan han det? Hvis nej, hvilke handlemuligheder har køber da?
 - e. Konkluder.
2. Er ydelsen mangelbehæftet?
- a. Vurder om der foreligger en mangel, jf. det almindelige mangelbegreb (handelskøb og civilkøb) eller [KBL § 75a og § 76](#) (forbrugerkøb) – gennemgå momenter som kan føre til, at der foreligger en mangel → konkluder.
 - i. Husk at tage udgangspunkt i parternes aftale.
 - ii. Mangelvurderingen er et af de væsentligste led i opgavebesvarelsen!
 - b. Er manglen væsentlig? (Dette er relevant, hvis køber ønsker at hæve aftalen).
 - c. Undersøg hvem der bærer faren for hændelig undergang (risikoens overgang), [KBL § 17, 44 og 77a](#).
 - d. Undersøg om køber har iagttaget sin undersøgelsespligt (før) og efter (handelskøb), jf. [KBL §§ 47](#) (handelskøb og civilkøb), [51](#) (handelskøb) og [77b](#) (forbrugerkøb).
 - e. Reklameret rettidigt?
 - f. Hvilke misligholdelsesbeføjelser kan køber benytte?
 - i. Ikke økonomiske:
 - 1. Naturalopfyldelse, [KBL § 43](#) (genus) og [§ 78](#).
 - 2. Ophævelse, [KBL §§ 42](#) (species), [§ 43](#) (genus) og [§ 78](#).
 - ii. Økonomisk kompensation, [KBL §§ 42-43](#) og [§ 80](#) (husk at sondre mellem genus og species!):
 - 1. Forholdsmæssigt afslag efter [§§ 42 og 43](#):
 - a. Det forholdsmæssige afslag beregnes ved at identificere differencen mellem genstandens værdi hhv. med og uden manglen
 - 2. Erstatning: Køber skal vælge mellem:
 - a. **HUSK** at foretage en vurdering af, om de almindelige erstatningsbetingelser er opfyldt!

- b. **Positiv opfyldelsesinteresse** → Køber bliver stillet som om, kontrakten er behørigt opfyldt.
 - i. Obs! Husk betingelserne for, hvornår der kan kræves positiv opfyldelsesinteresse samt at vurdere, hvordan tabet skal opgøres – hvad med medregnes?
- c. **Negativ kontraktinteresse** → Køber bliver stillet som om, at der aldrig blev kontraheret.
 - i. Obs! Husk betingelserne for, hvornår der kan kræves negativ kontraktinteresse samt at vurdere, hvordan tabet skal opgøres – hvad kan medregnes?
 - iii. Hvad vil køber? Kan han det? Hvis nej, hvilke handlemuligheder har køber da?
- g. Konkluder.

Købers misligholdelse

1. Har køber misligholdt ved forsinkelse efter **KBL §§ 12 eller 28**?
 - a. Er forsinkelsen væsentlig? (Relevant hvis sælger ønsker at ophæve aftalen).
 - b. Hvilke misligholdelsesbeføjelser kan sælger anvende?
 - i. Ikke økonomiske:
 1. Naturalopfyldelse (fastholdelse).
 2. Ophævelse.
 - ii. Økonomiske:
 1. Renter (morarenter).
 - a. OBS: kan kun kræves ved naturalopfyldelse!
 2. Erstatning:
 - a. Positiv opfyldelsesinteresse.
 - b. Negativ kontraktinteresse.
 - c. Fremgår det af opgaveteksten, hvilken misligholdelsesbeføjelser, sælger helst vil anvende?

- i. Hvis ja, gennemgå om sælger kan anvende denne misligholdelsesbeføjelse eller ej.
 1. Hvis sælger ikke kan anvende den foretrukne misligholdelsesbeføjelse, gennemgå da sælgers andre eventuelle muligheder.
- d. I forlængelse af punktet oven for er det vigtigt at vurdere, om sælger overholder reklamationsfristen:
 - i. [KBL § 31](#) for naturalopfyldelse.
 - ii. [KBL § 32](#) for ophævelse.
2. Foreligger der fordringshavemora efter [KBL § 37](#)? (Oftest relevant i tilfælde, hvor køber ikke afhenter genstanden(e) til det aftalte tidspunkt).
 - a. Husk, at hvis der indtræder fordringshavemora efter [§ 37](#), så bærer køber risikoen for genstandens hændelige undergang, hvis sælger har opfyldt omsorgspligten efter [KBL § 33](#).
 - b. Husk endvidere, at der i genuskøb stilles krav om, at genstanden er udskilt, således at der ikke er tvivl om, at sælger havde til hensigt at sælge netop den genstand/det parti.
3. Anticiperet misligholdelse ved successiv levering, jf. [KBL § 29](#)?

Vi vil gerne give vores viden videre fra student til student. Derfor har Hortens studentergruppe lavet denne eksempelsamling for aftaleret, erstatningsret og køberet, som alle jurastuderende frit kan bruge.

Hortens ExamensExempler er tænkt som et inspirations- og øvelseshæfte, der kan træne din eksamensteknik, så du nemt kommer til sagens kerne i svære juridiske spørgsmål.

Find mere viden på horten.dk/studerende